

Huszonégy nap a „K-28” fedélzetén

Írta: FETTMAN JOSZEF

1953. augusztus 5. — Amikor a haditengerészet főhadiszállásán a kezünkbe nyomták a nyílt parancsot és a „K-28” jelzésű hadihajóra való beosztást, egyéb re nem is gondolhattunk, mint a meglátogatandó görög szigetekre, Milos és Silos kies partjaira. Holott a kalandok előbb kezdődtek, úgyszólván nyomban a behajózás után.

Kérdések és tengeri betegség

Ha egy hónapra összezárunk embereket, természetesen, hogy szeretnénk megismerni őket, különösen, ha nem egyszerű „társbéli”-ről, hanem zsidó matrózokról van szó. Milyenek az izraeli haditengerészek? Milyen az izraeli hadihajó belső élete? Ellestünk-e már valamit a nagy tengerészmulattal rendelkező népek-től?

Ezek a problémák legálább annyira foglalkoztatják az embert a behajózás izgalmas óráiban, mint a tengeri betegség, meg a „szakértő” ismerősök tanácsai, hogy „csak sokat enni, hogy nehéz legyen a gyomor”, vagy ellenkezőleg, „csak keveset enni, hogy jó könnyű legyen a gyomor”...

A drága pénzért rámtukmált pilulák annyit érnek, mint a jó tanácsok. Amikor a bizalmat keltő masszív acélfalak egyszerre csak víztüncbe kezdenek, az ember megfedekeznek arról, hogy pilulákat szedett és rendületlenül gyarapítja a tengeri halak eledelét...

A zsidó matrózok tetovált karja

Az átnyilazott szív a matrózok karjain a legsablonosabb rajzminta és a legfiatalabb hajó-konyhagyerek is, úgy állít örök emléket első szerelmi győzelmének, hogy beletetováltatja a fontos dátumot a karjára. A mi matrózaink is ilyenek, de vannak kivételek. Az izraeli matrózok egy része irtózik a tetoválástól, mert már van egy tetoválás a karján. Például: B-12768. Ennek a számnak a tulajdonosa valaha Auschwitzban nem gondolt arra, hogy egyszer majd, egy izraeli hadihajó fedélzetén, ő lesz a „kettes” az ágyu mellett. Egy ilyen izraeli hadihajó nyugodtan felvehetné a „Ki buc Galujot” nevet, mert nincs az a származási ország, ahonnan zsidók az utóbbi öt évben Izraelbe vándoroltak, amely ne lenne itt képviselve. (Az Uj Kelet pedig nyugodtan nyithatna itt egy fiókkidőhivatalt.)

Haláltáborból a hadihajóra

A származás sokrétűsége nemcsak a matrózokra, hanem a tisztokra is jellemző. Dan Z. főhadnagy például 1948-ban érkezett, a háború véllős közepén. Lodzban született, 1944-ben deportáltak és megsemmisítő táborban volt. A véletlen szerencse folytán életben maradt. A világháború végén tovább hanyódott a németországi menekülttáborokban, majd Olaszországba került. Itt, a Hágánál képviselői felügyeltek az értelmes és lelkes ifjúra, tengerészeti iskolába küldték, majd 1948 júniusában, haditengerészetünk megalapításának napjában külön repülőgépen hozták el őt és társait Izraelbe.

Azóta eltelt vagy öt esztendő, Dán már tiszt lett, pedig még csak alig 25 éves. Nyomja vállait és szinte csodálatos, hogy ilyen fiatal vállalkozó makkora felelősséget bírjon ki.

Nem isznak a zsidó tengerészek
Vannak itt családások is, például:

A zsidó matróz nem iszik, legfeljebb sört. Ha nagyon kirúg a hámból, akkor bort, vagy rumot. A tiszt kaszi nóban ülünk, a frigidaire tele van itallal, sörrel és borral. Nehezebb szeszecitalról szó sincs. Fiatal navigációs tiszt, lép a jégszekrényhez, turkál az üvegek között, amíg végre kihalsz egy üveg szódát.

Mosolyog kérdésünkön. „Kilátás eredményre mindig van, — mondja elméjébe. — Keresnünk kell, hiszen mindenek előtt a bajtársainkról van szó. Saját lelki nyugalomunk szempontjából is fontos, ha tudjuk, hogy ha bajba kerülünk, gondoskodnak segítségnyújtásáról.”

Igy telt el a nap és az éjszaka. Nappal messzelátókkal felszerelt megfigyelők ültek az árbócoszárnban, éjjel reflektorokkal pásztáztuk a vizet. Eredmény egyelőre semmi.

A HADIHAJÓ

— Hát lehet így navyt építeni? — kérdi a „chef” (főpécs). — Még gázozt sem akar inni, csak szódát.

— Legszívesebben tejet innék, — szóial meg a fiatal százados.

Másik családás. A matrózok sokat mosaksznak. Chánán a budapesti VI. kerületből, aki őrmesteri rangig vitte, a gépház egyik fontos embere. Együtt ülünk a „plázson”, (a közpédélzet árnyékos oldala) és Arthur Köstler egyik könyvét olvassa angol eredetben. Panaszodik, hogy kevés a szappan. Chánán szereti a szakmáját és tudományos alapon tanulmányozza más népek hajós-életét.

— Az angol matróz a hajón nem mosakszik, legfeljebb vödörből, ezzel szemben az izraeli matróz legálább kétszer naponta letusolja magát. Érdekes, — mondja Chánán — hogy míg a testét szívesen mossa, a ruháját annál kevésbé. Mosakszik, de nem mos.

A tengerbe zuhant repülőgép keresése

Augusztus 6. — A kapitány megbeszélésre hívja össze a tisztakat. A megbeszélésen a katonai tudósítók is jelen lehetnek.

— Uraim, — jelenti be ünnepelesen — közlöm, hogy négy görög szigetot fogunk meglátogatni, mégpedig Andros, Siros, Paros és Milos szigeteket. Bővebb felvilágosítást a szigetekről később adok.

Fél óra sem telt el, még az asztalnál ülünk és szűr-csölitik a kávémaradékot csészéinkből, amikor a parancsnoki hidhoz szólították a kapitányt. A parancsnok néhány perc múlva vissza is tért. Sürgős távirat érkezett amely szerint egy izraeli hadirepülőgép ma reggel a tengerbe zuhant. Parancsot kaptunk a repülőgép felkutatására.

Míntha villanyáram futott volna végig a jelenlévőkön. Parancsok röpködtek a levegőben, néhány perc alatt mentőexpedícióvá alakultunk át.

Csak egy festékes hordó

Augusztus 7. — Álmos matrózok öblögték a fedélzetet. „A tenger olyan, mint az olaj” — ez hajósnyelven azt jelenti, hogy magunk-fajta civilek is jól érezhetjük magunkat, mert nem kell tartani a tengeri betegségtől, amely a hajó orvosa szerint nem betegség... Reggel hat óra. Tel Avivban most indulnak el az első autóbuszok, sokan csak most fordulnak meg a másik oldalukra. Ezalatt egy izraeli hadihajó tovább keresi az eltűnt repülőgépet. Cik-cakban szeljük a jintakék vizet.

— Ott, ott — kiáltja el magát egy matróz. Valami gyanus tárgy uszik a vizen. Most barnán csillant meg a felkelő nap fényében, emberi fejhez hasonlít.

— Teljes gőzzel előre! — hangzik a parancsnoki hidról. Vajjon csakugyan megtaláltuk azt, amit keresünk. Már csak fél mérföldnyire vagyunk tőle, hol el-tűnik, hol felbukkan. A „közvélemény” megítélése szerint egy hordót találunk, de vannak, akik Tnuvalda maradványának becsülik. Most már egész közel vagyunk. Egy ócska festékes hordó himbálozik a vizen, a hajó orra előtt. Ujabb családás.

A doktor aki közben segédjével minden eshetőségre előkészítette rendelését, filozofál az esemény fölött. Egyébként a doktor is fiatal ember, mint általában mindenki ezen a hadihajón. Ahhoz a ritka tipushoz tartozik, aki gondolkodás nélkül kockáztatná életét a mások megmentéséért. Tisztársai megbecsülik, ami szintén ritkaságzámba megy a haderejünké.

Ugratják a gazdasági tisztot

Ujra a kabinban ülünk. A tiszték kedvenc szórakozásukat üzik. Ugratják a gazdasági tisztet, aki fukarkodik étellel-itallal. Hosszu az ut, takarékoskodni kell. A gazdasági tiszt feladata ugy beosztani az ellátmányt, hogy az egész utra elég legyen. Friss zöldséghez csak Görögországba jutunk.

A gazdasági tisztet Zalmánnak hívják. Alacsony, kissé görnyedt hátú fiatal ember, aki Cipruson keresztül érkezett az országunk kies partjaira... Héber kiejtésén még erősen átütözik.

a jiddis anyanyelv. Pillanatok alatt megforgatja fejében a font-drachma-dollár viszonylatokat. Ez is a szakmájához tartozik. „A görögök veszélyes ellenfelek, jó lesz vigyázni”, — mondogatja Zalmán. Az olaszoktól, bár elég fufangosak, nem kell tartani, de a görögökkel szemben jól fel kell kötni az alsó fehérneműdarabot...

Izgalmas halászat repülőgépronsokra

Zalmán egyik fullajtárját küldi éppen a raktárba, amikor a matrózoknál szokásos mozdulattal áthajlik a korlátot, csak éppen annyira, hogy egy jó hegyeset köpjön a tengerbe. Ez a köpés vezetett az első nyomra. Amikor a matróz még egy pillanatra „mesterműve” után bámult megcsillant valami a szemé előtt. Eppen teljes gőzzel voltunk, tehát meg kellett fordulnunk, hogy „mire köpött” a mat-

ros. Egyszer egy izraeli repülőgép csonka szárnyát találta el.

A kapitány intézkedik: A velünk együtt haladó összes motorosok széles ívben kurtadják át a területet. Hamarosan újabb darabok kerülnek elő. Izgalmas halászat indul meg a roncok után. A partokról érkező utasítás: Estig tovább kutatni elvesztett pilóták után.

A megzavart péntekesti vacsora

Péntek van. Általános tisztálkodás folyik. A Kol Jiszráél híradásaiból csak az időjárás jelentést hallgatjuk, azt a részt, amelynél otthon általában le szoktuk kattintani a rádió gombját. Délután fél hat. Péntekesti ünnepi vacsorára készülődik a hajó. A szolgálatosokon kívül mindenki fehérbe öltözik. A tisztok ragyogó rézgombjain megtörik a nap sugará. Az étkezésben ülünk, várunk a kapitányra. Addig ugyanis senki nem ülhet le a megterített asztalokhoz, amíg a kapitány meg nem jelenik és erre jelt nem ad. Rendkívüli esetekben erre a helyettese is fel van hajtalmazva.

A vacsora: zöldségsaláta, sült marhahús burgonyával, savanyukáposzta és fekete-kávé. Hat órakor ért véget a mentőexpedíciók.

Vacsoraközben vagyuk ép pen; futár jelenik meg az étkező ajtajában. Megáll az asztalfőn a kapitány előtt: — Távirat az ön részére. Árja, a 28 éves fregattkapitány elpirul.

Felcsépe előrehaladott állapotban van, minden nap várják a kis „hajóslegény” érkezését. Végig olvassa a táviratot, kirohan, néhány másodperc múlva visszatér, kissé sápadt.

— Uraim, — közli — sajnálom újabb baleset. Most vettük a hirt, egy másik repülőgép is eltűnt. Parancsot kaptunk, hogy azonnal induljunk a keresésére.

A másik lezuhant repülőgép

A hajó újra olyan, mint a méhkas. Lázás tevékenység mindenütt. Repülőgépek cirkálnak felettünk. Ujabb távirat: közli, hogy a repülőgép tőlünk félóránnyira uszik a tengeren.

— Irány 285, — mindkét géppel teljes gőzzel előre. (Cikk vége a 4. oldalon)

Virágzik az etrog-kivitel

— Ünnepelelti gondolatok kegyszerekről és amerikai csomagokról —

Írta: SAUBER-MICHÁJLOVICS SÁNDOR

Az ünnepi kegyszerekek nemcsak magas ára, hanem nagy irodalma is van. Nehéz volna felsorolni mindazokat a könyveket és tanulmányokat, amelyeket például eddig a sófárról írtak. Formájáról, hangjáról, fontosságáról, jelentőségéről és arról, hogy mit tegeyen a hitközség, ha történetesen nem rendelkezik sófárral. Avagy, mi a teendő, ha például a sófár sehogysm akarja kiadni az előírt hangokat. Ilyenkor a sófárfuó különböző zsolnárokat sutog bele a sófárba, és ezek segítségével állítolag kiüzi a sófárba belépő zsolnárt. A sátnának, — mint általában a gonoszoknak — nagy szerencséje van, hogy a sófárt a szűk oldalán fujják meg, mert, ha a széles oldalába fujnának, akkor megfulladna, amikor a szűk végén próbálna elmenekülni...

Régen, amikor rabbinak készülttem, és a berlini szemintáriumban komolyan foglalkoztam valláspszichológiával, tanulmányt írtam a sófár gondolatátvitásáról. Komoly, szép tanulmány volt. Legalább én azt gondoltam. Feltettem a kérdést: mi az oka annak, ha egy zsidó meghallja a sófár hangját, valami belső megindultság vesz rajta erőt. Milyen gondolatátvitások idézik elő ezeket a különös érzéseket még azoknál a zsidóknál is, akik különben eltávolodtak a vallási élet-től. Ha tehenet lát egy svájci, eszébe jutnak az Alpelek. Ha egy magyar valamelyik párizsi vendégő ételapján a „goulach” szót látja, eszébe jut a magyar róna. Ha egy zsidó külföldön sliáccsal találkozik, úgy az valószínűleg az izraeli nyomort juttatja eszébe. Tehát az a kérdés, mi jut eszébe egy zsidónak, ha a sófár hangját hallja és mi idézi elő nála ezeket a különös érzéseket?

Hosszú fejtegetés után arra a megállapításra jutottam, hogy a sófár hangja az Ur hangja. Mert, mint tudjuk, az Ur a pusztában szólott a népéhez, de sehol sincs megrlva, milyen hangja van az Urnak. Erre azonban utalást találunk a Sziánj-hegyi kinyilatkoztatásnál, ahol világosan meg van írva, hogy: „dörgött-villámolt, nehéz felhők borították a tájat, a sófár hangjai állandóan erősödtek, Mózes beszélt és az Ur hangosan azt válaszolta: „En vagyok az Örökkévaló...”

Emberi ésszel nehezen fogható fel, hogy a nép, amely ott állt reszkette a hegy lábánál, a dörgés, vilámlás és a sófár hangján kívül hallhatta volna az Ur szavát. Ennek tehát egyetlen magyarázata, hogy a sófár hangja — egyben az Isten hangja és ezért tud előidézeni minden zsidóban egész különös érzéseket.

Nem biztos, hogy az én következtetésem helytálló, ugyanúgy nem biztos sok minden, amit ezzel kapcsolatban írtak. Mindenesetre érdekes. Ezért mondtam valamelyik rabbi tréfásan, a zsidók különös szerencséje, hogy a vallási szertartásoknál nem használnak harangot és csengettyűs miséinget, mert akkor Isten tudva, hány talmudi traktátussal és kíséző magyarázattal kellett volna megbirkóznia a fiatalokú jesiva-bóchernek.

etrog nemcsak anyai örömdó, két idezhet elő, hanem amerikai csomagok érkezését is, ami szintén komoly örömet jelent minden izraeli polgár részére. Talán ez az oka, hogy amióta a kormány megengedte ennek a kegyesgyümölcsnek engedély nélküli kivitelét rokonok és barátok részére, az etrog iránt nagy kereslet nyilvánult meg.

Az izraeli polgárság két részre oszlik: akik kapnak csomagokat és akik várnak. Akik kapnak, kötelességüknek tartják valamiképpen revanszálni magukat a nemesszívű amerikai rokonokkal szemben és erre legalkalmasabb egy másfélfontos etrog. Akik pedig várnak csomagokat, az etrog ajánlékozásával juttatják eszébe az amerikai rokonoknak, hogy illik revanszálni magukat. Na és van mit küldhet egy amerikai Izraelbe, amivel örömtől okoz? Egy csomagot. Minél nagyobb a csomag, annál nagyobb az öröm. Ezért gondolják egyesek, hogy nincs biztosabb investíció, mint egy etrog, amelyet Amerikába elküldünk és legalább egy 15 dolláros ajándékcsomagot kapunk érte.

Az etrog-kereskedők állítása szerint évek óta nem volt oly nagy kereslet etrogok iránt, mint az idén. Egyesek ebben a vallás terhodítását látták, mivel azt gondolták, hogy az izraeli polgárok biztosítani akar-nak saját számukra egy cianos etrogot. Csak később derült ki, hogy a vevők nem azt kérik, hogy a lakásukra szállítsák az etrogot, hanem tengerentúrra, amiből arra lehet következtetni, hogy az izraeli polgárok lemondanak az etrogjukról, csak hogy az amerikai testvéreknek ünnepi örömeiket okozzanak.

Az ajándék-etrogok a termés igen jelentős hányadát viszik igénybe, ezáltal csökken az effektív dollárok ért eladott etrogok mennyisége. Hogy a jövőben összhangba hozhassák az etrogajándékozást és eladást, úgyhogy ebből az állampénztár kárt ne szenvedjen, meg bíztak egy főtisztviselőt a kérdés tanulmányozásával, amelynek befejeztével valószínűleg érdekes memorandumot fog az illetékeseknek benyújtani és így az ünnepi kegyszerekről eddig megjelent bő irodalmunk egy újabb tanulmánnyal fog gazdagodni.

Az etrogból készült befőtt pedig haszorgosknél kipurált gyógyszer. Az etrogból birsalmából vegyesen készített sajt gyógyhatása bélrenyheségnél minden vitán felül áll. Ezt saját tapasztalatból is tudom és annak ellenére, hogy nem szenvedek bélrenyheségben, az etrog-befőttöt minden egészséges embernek is bizalommal ajánlom.

Az utóbbi években, amióta Izrael gazdasági nehézségekkel küzd, kiderült, hogy az

1953 VIII 28 Uj Kelet 3

HUSZONNÉGY NAP A „K-28” FEDÉLZETÉN

(8. old. cikkünk vége)
Mentőcsónakokat előkészíteni! Legénység mentő-öveket felcsatolni! Önként jelentkezni tisztet kérek, aki a részleg élén halad. Van jelentkező? Igen. V. Odéd főhadnagy. Köszönöm. Atveszi a parancsnokságot a mentőcsónakok fölött.
A kapitány további utasítást ad, a mentőcsónakokban lévő legénységnek: A legsürgősebben fordítsák meg a repülőgépet roncsát, annak megállapítására, hogy a gép személyzetéből életben maradt-e valaki

Előkerülnek a véres roncsok

Megrázó kép tárul elénk a repülőgépek csak a fele van meg, a motor és a pilótaülés hiányzik. A mentőexpedíció vezető főhadnagy kiadja a parancsot, hogy a roncsot kősek meg kötéllal és emeljék a hajóra. Közben vérnyomokat fektetnek fel a repülőgép műszereire. Egészségügyi csomag kerül elő, amelyet a pilóta közvetlen felszállás előtt kaphatott a parancsnokától. A gyógyszerértékében tintával írott jegyzék, a parancsnok aláírásával.

Megdöbbenő percek ezek. A legénység és a tisztok lázasan dolgoznak, a repülőgép-roncs lassan „kiköt” a hajó orrán. A hadihajó, a repülőgéppel az orrán, felejtethetetlen látványt nyújt. Közben az egyik motorcsónak kapitánya jelenti, hogy megtalálták a pilóta ülést, amelyen vérnyomok vannak. A pilóta sehol. Sötét este van. A tisztok, akik egy órával ezelőtt még habföhren feszítettek, izzadtak és piszkosak. Egymás után bontogatják a jéghegyszöret.

Este 10 óra. A hagyományos péntek esti „meszibá” a közbejött rendkívüli események miatt elmarad holnap este. Hazai lemezeket hallgatunk, amitől kisérő szentimentálisá válik a hangulat. Hárman ujságról „összebujunk”, hogy kioszerlünk élményeinket és észrevételeinket.

Oneg-sáhbát a hadihajón

Augusztus 8. szombat. A hadihajó ma, valami kiránduló hajóhoz hasonló. Az emberek pihennek és csak a legszükségesebb munkát végzik. Ma nem gyakorlatoznak, nem riadóznak, nem futkosnak a léghárító ágyukhoz, hanem ülnek a fedélzeten és melegítik a húsukat. A fiatalabbak körülveszik az idősebb tengeri medvéket és hallgatják a kifogyhatatlan történeteket.

Akarja tudni, hogy milyen idők lesz? Ne a rádiót hallgassa, hanem nézze őket, — mondja a doktor. — Ha cigarettáznak, nyugodt lehet, hogy nem fenyeget vihar.

A mai nap valóban nyaralás volt. Semmi nem történt és ennek mindenki örül. Mi is, akik egyébként „éhesek” vagyunk az eseményekre.
Este 8 óra. A gong a tegnapi esti elmaradt ünnepélyre szólítja a hajó minden emberét. Az ünnepélyt a hajó farában tartják meg, amelyet erre az alkalomra befedtek ponyvával. A gépek egyenletesen zakatolnak. Körös körül vak sötétség. Egy izráeli fregatt szel a hullámokat, valaki gíttárt pengét, édes-bus melódia száll hazafelé, Haifára, Zichronba, a „bubához”, aki szöke, vagy barna...

Előkerülnek a rumos üvegek is

A kulturtiszt bejelenti, hogy az ünnepélyt a kapitány fogja megnyitni. Mi civilek megszoktuk, hogy egy „megnyitó” legalább

másfélórát tart. Önkéntelenül ceruza és blokk után nyultunk, de erre nem volt szükség. A kapitány mindössze ennyit mondott: „Remélem, fiúk, jól fogjuk magunkat érezni és most igyunk!”

na hajópécszek egyfelvóna sósokat rögtönöztek, sok vice és móka hangzott el. Előkerültek végre a rumos üvegek is...

Részeg matrót a meszibá végén sem láttunk. Marcomag öccelődések a szék-

Amik virágot „csentek” Szenes Chaná koszorujáról

csok, a gazdasági tiszt és az orvos számlájára.

Vihar kerekedik Máta felől

Augusztus 9. — A hajó, a matrót vára és otthona. Csinosítja és büszke rá. Sok sok tonna festéket kennek a hajó testére kívülről-beülről, de mindez nem elég, mindig többet és többet kíván. Ha egy-egy rész festését elmulasztják, az alattomosan megbosszulja magát, kikézi a rozsdát. A rozsdát, a matrót legkérlelhetetlenebb ellensége. Ma reggel is festenek. Ahová érünk, mindenütt friss szürke festék.

Erdekes, hogy nem cigarettáznak. Igaza volt az orvosnak. Mátráról vihart jeleznek. A hajó egyre jobban ring, a mindenség szédtő mozgásba kezd, a szárazföldhöz szokott gyomrok ka varogni kezdenek.

Reggel 8 órától, délután 5 óráig tartott a förtelmes szinjáték. Sok méternyi magasságba kúszik fel a hajó a hullámok tetején, majd egyszerre „trách”... hirtelen lezuhan. Ijesztő hangok érkeznak mindenünnen. A horgony könnyű játékszerként ütődik a hajó orrához. A hullámok a parancsnok hídig csapnak föl. Az az érzésünk, hogy a megvadult elemek darabokra szedik a gözöst. A félelmetes zenebonában egyetlenegy megnyugtató van: a gépek egyenletes dobogása. Amíg ezek kitaranak, nincs hiba. Ha nehezen is, de haladunk a kitűzött cél felé.

Horgonyvetés Kréta szigetén

Délután 5 óra van, mire elül a vihar. Már látjuk Kréta szigetének körvonalait. Itt vár ránk a hajóhad másik két egysége. Hat óra körül végre horgonyt vetünk Kréta partjainál. A másik két hajó üdvözlő bennünket. Hűvös északi szél fúj, a tenger sima, mint a tükör. Motorcsónakok ereszkednek alá. Tisztek és matrózok „sérutba” utaznak hajótól hajóig. Érdeklődnek az olaszországi kalandok után, amazok meg azt szeretnék tudni, hogy mi újság az országban?

Nyolc óra felé már komorsótsággal, eltűnőnek az égnek meredő kopár hegyormok. A hajók árborára felvonják a zászlókat, a vezérhajóról zenező hallatszik át. Ujra elmulog két fénykép is. Az egyik Chanoch haifai barátját

MIT ÍR A VILÁGSAJTÓ

Adenauer választási kampánya

Szeptember elején Nyugat-németország 38 millió választópolgára ítéletet fog mondani Konrad Adenauer felett, akinek az ország fantasztikus fellendülését köszönhetik és aki, csodálatos módon, tiszteletet vívott ki nemzetének a nyugati államok tanácsában. Formálisan, a nyugatnémetországi szavazók 484 képviselőnek beválasztani a Bundestagba. A valóságban afelett fogják dönteni, hogy a mogorva öreg kancellár uralmon maradjon-e, vagy helyét egy szocialistával töltse be. A fogadóirodák Adenauer javára tippelnek, de a virgonc, 77 éves öregur, nem bizza a véletlenre a dolgokat. Egyhónapig tartó, 6000 mérföldes kortersturáján (voltak napok, amikor 3 különböző városban tartott beszédet) — ő viseli a keresztény Demokrata Egység pártját és a koalíciós kormányért való harc oroszlárszét.

Az ellenzéknek nincsenek nagyjai. A brilliáns és fanatikus Kurt Schumacher halála óta, a nagyhatalmu szocialista pártot Erich Olenhauer vezeti, aki Clement Atlee pufók, piros pozsgás kiadásában és bőrnadrágban. A szocialisták Adenauer politikájában főleg azt támadják, hogy a nagy nyugatnémet prosperitásból alig jut valami a munkásságnak, továbbá, szerintük, a kancellár pro-amerikai külpolitikája hátrányos az ország újjáépítésére szempontjából.

A jobbszárnyon erősen felzárkózik egy új, outsider, náci-szinezetű párt, melynek neve: Nagynémet Menekül-

tek Blokkja és amely minden valószínűség szerint elfogja nyerni a szavazatok 10 százalékát. A párt követői mintegy 11 millió győzködésen németből tevődnek össze, akik vagy menekültek, vagy ki lettek utasítva Keletnémetországból és az azeleti német területekről.

A pro-náci szavazatok számát nehéz megjósolni. A 49-es választásokon mintegy 7 millió választó tartózkodott a szavazástól. Az a feltevés, hogy ezeknek egy tekintélyes része náci-szimpatizáns, rajtuk kívül nagy számban vannak volt náciak, akik időközben visszanyerték választójogukat. A választási határidő közeledtével a pártok szinte egymást licitálják a szélsőséges nacionalista jelszavakkal. Néhány héttel ezelőtt egy pár pré-hitlerista korszakra emlékeztető éhenkórász összetakolt egy u. n. Német Reich Párt-ot, amelynek élére, arciatlanul, dr. Werner Naumann, a náci propogandaminisztérium volt titkárá nevezték ki. Naumann az év elején a brit hatóságok államrendfelforgató tevékenységéért letartóztaták, de a nyár elején szabadlábra helyezték. (Jelenleg ismét meggyűlt a baja a bonni rendőrséggel — a ford.) A párt 2-es számú jelöltje Hans Ulrich Rudel ezredes, a Luftwaffe egykori nagy ásza, ki jelenleg Argentínában él. Miközben heves csatát vív a baloddallal, Adenauer kénytelen tudomását venni a fenyegető jobb oldali szimpomákról is és figyelmeztette honfitársait, hogy ne játsszanak a tűzzel (Time, aug. 17)

A perzsa külpolitika marad a régiben?

Az amerikai külügyminisztérium szakértőinek véleménye szerint Zahedi tábornok hatalomrajutása korántsem jelenti azt, hogy a perzsa külpolitikai vonalon drámai változások várhatók. Zahedi tábornok szenvédeyes nacionalista és felfogása szorosan megegyezik a Muszadek alatt szolgáló és jelenleg továbbra is pozíciójukban maradó politikusokkal.

„Erdős forradalom”-nak, amelyet Nagib hatalomrajutása hozott magával Egyiptomban — semmi jele. Sőt, ha egyáltalán lehetséges, az új kormány korruptabb lesz, mint a régi. Washingtoni felfogása szerint az olajpiroblémák az elkövetkezendő hat hónapban való felvetése, vagy az angolokkal való tárgyalások újrafelvételé az abadani finomított illetőleg, Zahedi tábornok részére —

a szó legszorosabb értelmében — végzetes lenne. Ezek szerint — és legalábbis egyelőre — az Egyesült Államok ilyen irányban nem is fog nagy nyomást gyakorolni a tábornokra.

Mindazáltal a tábornoknak hatalomrajutása óta tett kijelentéseiből azt következtetik, hogy Nagy-Britanniával rövidesen fel fogja ujtani a diplomáciai viszonyt.

A tábornok a külügyminisztériumi tárcát az erősen nyugati érzelmi Nasrullah Entezam-nak ajánlotta fel, aki jelenleg Perzsa ameri-

kai követe és UNO főmegbízottja. Ez utóbbi, hír szerint, bölcsen néhány napi gondolkodási időt kért. Igen valószínűtlen, hogy a Zahedi által kreált szélsőségesen nacionalista kormányban és légkörben a higgadt és mérsékelt Entezam politikáját érvényesíteni tudná. De általánosságban az Egyesült Államok kormányja jószemmel nézi a perzsa össegváltást és nincs kizárva, hogy szükség esetén anyagi támogatásban fogja részesíteni. (The Observer, aug. 23)

A foglyok visszatérnek

8 óra 56 perckor, egy hűvös, szürke reggelen az első, drapszínű Molotov teherautó csikorogva fékezett le a panmunjomi diadalives „Szabadság Kapuja” előtt. Sápadt kezek és még sápadtabb arcok bukkantak elő az autót fedő szürke kanavasz alól. Amerikai, török és dél-koreai katonákat egyenként ugrottak le a kocsi faráról, mások óvatosan, létrán kecmeregtek le a szabadságra. Az egyik nevetett, a másik sírt, a harmadik meg csak bámult szótlanul. A világsajtó képviselői körülvették a kocsit. Az u. n. „Nagy Leváltás” foglyocsera akció kezdetét vette.

Naponta körülbelül 400 UNO fogoly érkezett Panmunjomba helikopteren, teherautón vagy mentőkocsin és innen haladék nélkül a Munsan melletti „Szabadság Faluba” lettek továbbítva. A foglyok egyrésze kitűnő egészségi állapotban volt, akiket nevetve, integetve és táncolva vonultak be a boldog sátorvárosba. Mások nem táncoltak, mert jártányi erejük sem volt, vagy mert féllábuk hiányzott. Sok volt a hordágy-eset, rosszul táplált tuberkulitikus és dizentériás beteg

A hangulat kitűnő

Ak multheti repatriáltak, csaknem kivétel nélkül ragyogtak a jókedvtől és boldogságtól, akiket az u. n. „Kis Leváltás” akcióban cserélték ki a tavasz folyamán. Egy amerikai pszichiáter katonarvos véleménye szerint a foglyok lassan beletrördülnek a sorsába, letompítja reményeit és megtanul csak a mának élni; a „Kis Leváltás” foglyai, akik váratlanul, minden előzetes értesítés nélkül nyerték vissza szabadságukat — megerkezőkkor még ebben az egykedvű, levert hangulatban voltak. De a most érkező fiúk már tudtak a fegyverszünetről és élt bennük a

közeli szabadulás boldog tudata. Tekintettel a sokkal magasabb létszámra, az UNO naponta kb. 2700 foglyt juttatott vissza. Közöttük is voltak hordágy-esetek. Nyilván felső parancsra — a kínai foglyok leszárgatták magukról új egyenruhájukat, porbataposták és propoganda fényképszelek számára igyekeztek a lehető legszámánalmasabb látványt kelteni. Az észak-koreaiak háztizsákot, cipőt, mankót és ruhafoszliányokat dobáltak a leváltást ellenőrző UNO tisztekre.

Munsanban a visszatérő UNO foglyok nekiestek a fagyaltaknak, kancsószámra itták a tejet és sirvafakadtak a borjúkötlet láttára. Többen „vigyázz”-ba álltak egyszerű katonák előtt és megkérdezték, hogy szabad-e levelet írniok. Egy 50 éves öszszakállu altiszt végigdőlt a kámin nyugágyában és órákig nem volt hajlandó kimozdulni. „Hagyjatok béken”, mondotta. „Jól esik itt ülni és bámulni ezt a kapitálista csillárt, amit ti, háborusztó amerikaiak gyártottatok”.

Amik hiányzanak

Kommunista kimutatás szerint 12763 foglyot juttattak vissza, közülük 3313 amerikai. Mi van a többiekkel? A visszatérő John Daujat őrnagy közölte a tudósítók, hogy közvetlenül a felszabadulás előtt a kínaiak egy évi börtönre itéltek egy amerikai tisztet, a béke elleni uszításért. Mások elmondották, hogy néhány amerikai megtagadta a repatriálást. Ismét másokat „háborus bűnök” miatt tartottak vissza. Ezek a jelentések nagy aggodalmat kellette az amerikai külügyminisztériumban, mely követelte az összes kommunista kézen levő foglyok azonnali repatriálását. „Amennyiben ezek a foglyok nem térnek vissza, az Egyesült Államok retorziókat fognak gyakorolni”, mondotta John Foster Dulles, aki jelen volt a „Szabadság Faluban” a foglyok érkezésénél.

A Pentagon 8705 eltűnt amerikai katonát tart számon. Senki sem tudja mennyi esett el belőlük névtelenül a harcokban: mennyien pusztultak el a hidegtől, betegségtől, éhségtől vagy megkínóztatástól. Es ki tudja hányan vannak még életben, kommunista kézen, akiknek neve semmiféle listán nem szerepel. Mark Clark tábornok nem tud még hozzávetőleges számot sem adni, de azt hiszi, hogy sokan. (Time, aug. 17.)

A BNÉ HERZL

szeretettel meghívja tagjait és barátait egyéves fennállásának évfordulójára alkalmából megtartandó, táncos egybekötött

kerti ünnepélyre

melyet 1953. aug. 31-én, este 7/9 órai kezdettel rendez a ramatgani „Oázis” kerthelyiségében.
Zene: SANDU MARCU Belépés díjtalan.
(.) A rendezőség.

urrá mindenütt. Három izráeli hadihajó vetett horgonyt az ismeretlen partoknál. Köröskörül minden ki-mondhatatlanul idegen, de a fedélzet — egy darab a hazából...

Klemon főtörzsőrmester kabinja

Augusztus 10. — Hárman ülünk a kabinban, a hajó két főtörzsőrmestere és jelen sorok írója. Chánoch főtörzs a fedélzet felelőse, Klemon pedig a legénység közvetlen parancsnoka. Mindketten régi tengerészek, meg is látszik minden mozdulatukon. A kabin elég tágas. Falraszerelt függőágyakon kívül íróasztal, bánszékény és még néhány apró, kényelmet szolgáló bu torदार.

Chanoch, — ha egy kis szabad ideje van munkaközben, — odaül az íróasztal mellé és babrálgatja sajátkezűleg készített kis rádióját. Ha ezt is meguntta, akkor a Nápolyban, vagy Génouában összevászárolt olcsó csecebecsekkel játszik.

Az íróasztalon ott díszelg két fénykép is. Az egyik Chanoch haifai barátját

ábrázolja, a másik pedig Klemon esküvői képe. Három hónappal ezelőtt zajlott le a nagy esemény, amelyet nem mulasztottak el a fényképező lencséje előtt megörökíteni. Klemon díszes fehér extrában látható, alig lehet felismerni a képen. A kis rádió felett a falon fehérszörű mokus lóg gumira feszítve. Amulett.

Virágszokor, Szenes Chaná koporsójáról

Valamivel a mennyezet alatt végighúzódo vaspárkány ba egy csokor mvirág van betűzve. Kréta sziget déli csücskében, Kopponizsinél horgonyoztunk ezen az estén, kellemes tengeri szellő simogatta a hajót, amikor Klemon megszólalt:

— Maga magyarszármaszás, ugyebár? Biztosan érdekelni fogja, hogy honnan van ez a csokor művirág.
— Nápolyban vette, mi?
— Nem, nem, Szenes Chaná koporsójáról...

Elmondotta, hogy amikor Szenes Anikó hamvait hazaszállították, a „K-28” futott ki a Földközi-tengerre, a „Kedma” elé, hogy fedélzetére vegye a koporsót.

— Én válogattam ki a 12 matrót, — folytatta Klemon, — akiket díszőrséggé állítottunk a hajó orránál, ahol a koporsó el volt helyezve. Sok virág és koszorú volt a koporsón. Addig csak keveset hallottam Szenes Chanáról, de a két napon keresztül, amíg a koporsót szállítottuk, a hajó magyar főszerelője nem lehetett elmozdítani a hajó orrától. Ott állott éjjel-nappal, viharban, szélben, azt állította, hogy ismerte Chanát. Tőle tudtam meg részletesen, hogy ki is volt a hős, akinek feje fölé a legjobb matrózaimat állítottam díszőrséggé. Amikor megérkeztünk Haifára, arra gondoltam, hogy kellene valami emlék Szenes Chanától. Nem sokat gondolkodtam, leemeltem ezt a kis koszorút, Azóta itt van állandóan a f.ünk fölött. Mindig nézegetjük...

Önkéntelenül is a néhány héttel ezelőtt Haifán látogatásban járt argentin hadihajóra kellett gondolnunk, amelynek kabinjaiban bizony nem nemzeti ereklyéket rejtgettek a fedélzetmesterek...

HAIFA! HERZLIA!
Margot fodrász
ezuton bucsuzik haifai barátaitól és kedves vendégeitől. Egyben bejelenti, hogy fodrászati működését
Herzlián
szeptember 1-én kezd meg és szeretettel várja a helybéli és környékbeli hölgyek látogatását.
BET SUFTAN (*)
(a Kupa Cholim mezt.)

Salom Asch „Mózese” Dinnermeghívások Amerikában

Stefan Zweig feljegyzéseiből emlékeztetünk, hogy amikor Freuddal — rövid idővel annak halála előtt — beszélgetett Mózesről szóló tanulmányáról, a lélekelemzés világhírű mestere lelkiismeretfurdalástól gyötörve, ezt mondta:

— Nagyon sajnálom, hogy a zsidókat megfosztottam legnagyobb emberüktől, Mósetől!

Még szerencse, hogy ezt a drámai kijelentést Stefan Zweig megörökítette az utókor számára, mert maguk az érdekeltek, a zsidó tompogók egyáltalán nem tudták semmit erről a nagy rabiasról és kifosztásról. Nagyon keskeny, vékony réteg volt az, amely elővasta Freud „Mózese”-ét és még kevesebben voltak azok, akik egyáltalán megértették. Freud hitet és legendát akart szétrombolni és nem egyszer azzal a szándékkal ült le az íróasztalhoz, hogy olyan tanulmányt ír, amelynek segítségével sikerül megrendítenie a vallás alapjait olvasói lelkében. Freud javára írhatjuk, hogy sem az egyik sem a másik nem sikerült neki. Legendákat csak legendával lehet megdönteni és erről a tárgyról a legszebb tanulmány is megmarad esztétikus gyönyörűségnek, a tömeg pedig tovább hisz, nem azért, mert ragaszkodik a tudatlansághoz és a téveszmékhez, hanem azért, mert nem tud valamiféle hit nélkül élni.

A Mózesről szóló elméletek időszerűségét Salom Asch, hebréül is megjelent, „Mose” című történelmi regénye adja meg.

Az utóbbi években Salom Asch személye és művei körül szenvedélyes viták voltak és a túlzók már odáig jutottak, hogy régebben irtó műveinek kétségtelen értékeit is vitatni kezdték. Salom Asch személyét pedig lassanként kezdtek összetéveszteni a felelőtlen irástudó és az anyagi javakat hajhászó szellemi kalandorok típusával.

Moséről szóló regényével Salom Asch földérette ellenfeleit és ismét helyreállította a hitet leveleiben. Mert kétségtelen, hogy a „Zsoltáros” című regénye óta Salom Asch nem irtó, hanem majdnem hibátlan regény. A művészi értékek mellett, Salom Asch írásában az írói tisztesség is újra megnyilatkozott. Ismét ten megtalálta a kapcsolatot népevel és írásaival megint mint útmutató és tanító jelentkezett a hazájában élő és a külföldön letelepedett zsidók előtt egyaránt. A jelenlegi államalapítás és országépítés valósága kétségtelenül befolyásolta Salom Asch regénye megírása közben. A párhuzam a múlt és a jelen, a kapcsolat az első hazátérés és a jelenlegi hazatérés között kétségtelen s ezt nemcsak képzettáraitán útján éri el, hanem tudatosan formált cselekmények révén.

Talán nem túlzok, ha úgy vélem, hogy a szépirodalomban Salom Asch „Mose”-ja Thomas Mann „Mózese”-é mellé állítható. De az sem vitatható, hogy Thomas Mann „József” tetralógiája és „Mózese” című kis regénye alkotásra serkentő módon hatott Salom Aschra, kiszabadította addigi gettó-szemléletéből és olyan regényt írt, amely legalább megközelítőleg méltó Mose nagyságához.

A sablonos ábrázolással merészen szakított, az egyiptomi társadalmat többértelen ábrázolja és nem túlozza el a heber törzsek elnyomásának a fontosságát. Cselekményeken keresztül érzékel tettei azt a totális rabszolgarendszert, amely Egyiptomban volt s ahol a fáraón és a legfőbb papságon kívül, lényegében véve, minden

Irta: Gervai Sándor

egyiptomi ugyancsak elnyomott rabszolga volt. Nem is beszélve az Egyiptomban letelepített, különböző áthurcolt, afrikai és ázsiai törzsekről, néptörzsekről és a foglyok ezreiről, akiket legalább annyira sújtott, ha ugyan sokszor nem jobban, a totális fáraói zsarnokság, mint a Gosen földjén letelepedett heber törzseket, akiknek életéről maguk az egyiptomiak vajmi keveset jegyeztek fel. Ez érthető is, hiszen azon kor szellemének megfelelően, elsősorban a harcokat és a diadalokat jegyezték fel, márpedig a heber törzseket az egyiptomiak soha meg nem verték, sora le nem győzték. József uralkodása idején mint teljesjogú bevándorlók telepedtek le és csak évszázaddal később sikerült őket, a totális zsarnokság szellemének megfelelően, ugyancsak belakószerítetni a rabszolgák milliói közé.

Ez sem ment olyan simán, mint a többi elnyomott népeké. A lévi-törzs, amelyből Mózes is származott, egyáltalán nem mondott le kiváltságairól és jogairól, még a fáraói zsarnokság kővetésével szemben sem és még akkor is sikerült kivívnia bizonyos szellemi és kulturális függetlenséget és a rabszolga-munka alól való teljes felmentést, amikor a többi heber törzsek már ugyanarra a sorsra jutottak, mint például az afrikai országok hegyözöttjei és az Elő-Ázsiából odahurcolt arabok.

Ez magyarázza meg, hogy miért éppen a heber törzsek körében élt a legtovább a szabadság utáni vágy és a szabadtól eljövételében való hit. A többi rabszolgák szellemi lezüllesztése és értelmi kizsigerelése a legmesszebbmenő módon sikerült. A fáraói rendszer, — amely az elnyomás terén mintaképe lehetett minden utána követhető hasonló célú rendszernek, — tudta, hogy az elnyor csak akkor maradandó, ha totális, mindent átfogó és bilincsbé veri a testet, a lelket, a gondolkodást és az érzést egyaránt s a rabszolgát nemcsak munkája gyümölcsetől, hanem emberi öntudatától is megfosztja, s olyan lelkiséget alakít ki benne, amely természetesen érzeti vele ezt az életformát és nem is vágyik, álmodik másról.

A Lévi-törzs azonban éppen ezt az álmódot és a vágyakozást táplálta az elnyomott heber tömegekben és már Egyiptomban igen feszült viszonyban volt a Korách, Dátán és Aviráncsoporttal, akik a fáraói elnyomás ötödik nadoszlopát jelentették magukban a heber törzsekben.

Ezek a törzsek nemcsak vályogvetéssel, városok építésével foglalkoztak. Természetes, hogy a diktátorok építő dűhe a rabszolgák százezreit mozgósította az építkezésekhez, de ha jelentkezett az elnyomott tömegben valamilyen társasági tevékenység, mindig megtagadták a módját, hogy tevékenység, „Isteni uralkodó” javára kihasználják. Eppen Korách Dátán és Aviram-csoport szállította a tehetséggel kitűnt heber rabszolgákat a fáraói rendszer részére s így a maguk módján ők is hozzájárultak a rabszolga-rendszer megszilárdításához és megerősítéséhez.

Mózestnek, a pusztában, azzal az egyiptomi diktátorához hű rabszolgalelkű réteggel kellett megvívnia a maga elkeseredett harcait. Ezek természetesen vágyakoztak vissza Egyiptomba, amelynek rendszerét megszokták és annyira belelítették magukat, hogy jó érzették magukat, — ettől,

milliók részére sorvadást jelelték légkörben!

Salom Asch igen szépen domborítja ki a Mózes és Áron közötti különbséget. Mose szabadságban született, mindig úr volt, győzedelmes afrikai hadjáratok dícsősége vette körül a múltban, s ha az egyiptomi főpapság nem intrikál ellene és nem követeli a halálát, nem tartozott volna a lehetetlenségek közé, hogy ő kerül a fáraó trónszékére. Mózes nem szokta meg a rabszolgaságot, gyűlölte minden formáját, míg Áron beleszűletett és igen erős hajlama volt arra, hogy lépten-nyomon kompromisszumot kössön a rabszolgaság állapotából eredő eseményekkel, elvekkel és cselekményekkel. Mose azonban céltudatos egyéniség volt, aki annyira szerette a szabadságot, hogy azt, a tömegek akarata ellenére is, rájuk tudta kényszeríteni és mesterségesen deformált lelkű szolgákban a szabadság igényét tudta felkelteni.

Az adott körülmények között ez a forradalom aligha indulhatott volna ki a rabszolgák köréből. A totális zsarnokság eleve lehetetlen tette, hogy kifejlődnekk olyan egyéniség, aki szereti a tömegeket és akiben a tömeg bizik. Mose óta az elmúlt évezredek azt bizonyítják, hogy a tömegek forradalma mindig akkor járt sikerrel, amikor az a kor műveltségét ismerő és továbbfejlesztő, a vezetőretek minden politikai tapasztalatát, módszerét és fortélyát ismerő, a legfelsőbb körökben a tömegek élére álló egyéniség vezetése alá került, akit már többé nem kápráztat el az elnyomó vállveretelés és megvesztegethetetlen tisztességgel képviseli a tömegek ügyét, mert tudatában van annak, hogy mint a tömegek tanítója ő képviseli a legtisztább eszmét, s ezért a győzelme is biztos.

Ilyen társadalmi freskó megfestésével teszi érthetővé Salom Asch a mai olvasó részére Mose nagyságát és különleges genúszát, melynek megfektése és kifejtése eddig csak Michelangelonak sikerült.

Salom Asch ebben a regényében nem jiddis író, vagy legalább is nem jiddis nyelvű író. Amit gyakran nyelvének róhatunk fel, azt a jelen esetben dicséretre kell kiemelnünk. Nagy szellemi alkalmazkodó képességgel a heber törzsek szellemiségét is meg tudta érteni s ezért regénye — a már nem törzsi állapotban lévő, hanem nemzetté serdült — fiatal hebereknek is könnyve lehet. Mi sem bizonyítja ezt jobban, minthogy könyvét az úgynevezett kanaanita tábor irodalmi csoportjának vezére, Áron Omir fordította le heberre. A fordítás gondossága, lelkiismeretessége és elmélyült csiszoltsága azt bizonyítja, hogy a fiatal heber író, aki különben esküdt ellensége mindannak, ami kapcsolatban van a jiddissel és soha nem volt elragadtatva Salom Asch lenyűgöző gettó figuráitól. Moséről írott regényével azonosítani tudta magát s éppen ez a megértés biztosította a fordítás művészi nagyvonalúságát is. A fordítás is bizonyára ugyan azt érezte, mint az olvasó, hogy ezzel a művével Salom Asch, nemcsak a múlt idők heberjeinek állított emléket, hanem a jelen kor élő heberjeinek is sok szép gondolatot közvetített.

Számosak és elkerülhetetlenek, mivel az amerikai végtelenül szíves és lehetőleg még annál is kenyémesebb és nem hajlandó egykönnyen kimozdulni otthonából. Régi barátok, rokonok és új ismerősök első feltétlenül így hangzik: „... És mikor jössz ki dinnere hozzánk?” Dadogok és mellébeszélék, hogy elköltözttem önző vágyaimat, mégis tudtukra adom burkolt formában: szeretném, ha a várost és annak látványosságait tekinthetném meg veük együtt. Ez azonban túlhaladott álláspont, mert szerintük a galériák nem karakterizálják Tipikus New-Yorkot és Amerikát, akármelyik firenzei képtárban többet élvezhetek, viszont firenzei barátaim, — ha lennének ilyenek — valószínűleg azt bizonyítanák, hogy ugyanezt megtalálhatom New-Yorkban, vagy Sevillában is, de az ő otthonukat csakis ott és akkor.

Egyik barátom szerint a híres felhőkarcolókat annyiszor láttam már filmen, hogy látásuk enyhé unalommal tölti el valószínűleg, azonban elég volt neki két év előtt felkapaszkodni az egyikre, amikor az anyósa látogatta meg Európából. A másik szerint színházban nem érdemes menni, mert úgysem lehet megérteni, különben is egyszerűbben megkaphatja ugyanazt az élvezetet, ha lemegy a sarki mozijába. A sarki mozi más fél órányira fekszik tőlem, csak logikus tehát, hogy nem tehetek meg egy másfél órányi utat egy rossz zsidarabért, amikor a mozi mellett ott van az ó kislaka az est legpompásabb dínnerével Továbbá a Carnegie Hall koncertjeit sokkal jobban lehet élvezni rádión keresztül egy jó dínner mellől. A botanikus kert és a zoo, ahol a vadállatok szabadon sétálni látszanak, mert csak egy mély árok választja el őket a közönségtől, kifejezetten gyermeknek való szórakozás, a szabadságzóbor megtekintéséről pedig szerintük már úgyis lemondtam, abban a pillanatban, amikor botor módon arra határoztam magam, hogy nem hajón kötök ki. Így hát nem marad más látványosság számomra, mint az ó lakásuk és a dínner.

Ilyenmódon hónapok mulattak el, amíg ráeszméltem, hogy minden, amit New-Yorkból eddig láttam és tapasztaltam, szép és kevesebb szép lakások, jobb és kevésbé jobb dínner. Nem tudtam azonban, hogy a kedves baráti körökben elöltött és elköltött dínneren kívül és azokon túl még komoly veszélyek is fenyegetnek.

Mielőtt Izraelből elutaztam ugyanis, mérhetetlenül sok megbízást kaptam, ismerőstől és ismeretlenőtől egyaránt: festményeket kellett volna New-Yorkba szállítanom, kilókat nyomó Beacól-tálcákat, egy új aranyfogsorát, amelyet kivándorlásakor, sietségében Európában felejtett és sok egyebet. A festmény értékeiben mázomlány volt, de legalább háromszor négy méter méretű. Szerencsémre a tel-avivi múzeum bizottságom nem engedélyezi „műtérkek” kivitelét az országból és így nem voltam abban a helyzetben, hogy a kérésnek eleget tegyek. De a küldendő ajándékoknál is veszélyesebbek voltak a cédulák. Kalaposnőmtől a

Irta: Dr. Stark Valéria

fűszeresig mindenki talál egy kedves rokont New-Yorkban, vagy környékén, akit feltétlenül fel kellett volna keresnem, hogy boldogságot megalapozhassam. Ez utóbbi kecsegtető következmény természetesen csak abban az esetben válik valóra, ha személyesen utazom ki hozzájuk, például New Jersey államába és úgy adom át a szerencséhez cédulát. Ebből az alkalomból azután elmondhatom, hogy vannak az izraeli rokonok, miképpen élnék és általában mindent, — hiszen tudom. Nem tudtam. A kalaposnőmről például csak annyit tudtam, hogy mindig melege van, zart boltja ajtaján pedig legtöbbször cédula díszleg „azonnal jövök” felírásával, mert vagy a kislányát viszi éppen az óvodába, vagy pedig bevásárol. A boltban csak a legtrikább alkalmakkor tartózkodik, például, ha pénz vesz át éppen. Mondjam ezt el az amerikai rokonoknak? Kalaposnőm szerint azonban mindenképpen nagy szerencsét jelenthet számomra, ha meglátogatom őket, mert autójuk van és gyönyörű villájuk s ezenkívül még sok előnyöm lehet ebből az ismeretségből. Kérdésemre, vajjon átiratják-e rám a villát, nem tudott határozott választ adni.

Ugyanennyi előnyvel kecsegtetett amerikai rokonai részéről a kórházi takarító nő, mely ismeretség különösen jól fog jönni nekem egy szer, ha elhagyatottnak fogom érezni magam. A virágkereskedő a szomszédból viszont arra biztatott, keressem fel szegény elhalt sógorjóné másodunokatestvérét Michiganban, ha örömet szeretném közölni valakivel. Az illető hölgy nagyon résztvevő természetű és csöppet sem irigy.

A cédulákat nem fogadtam el, ígéreteket nem tettem és ezzel úgy éreztem, hogy a tengersok úgy, bar népszerűségem súlyos megrogálásával, de legalább egyenes és becsületes módon végződött. Nem számítottam azonban egy súlyos tévelygéssel, modern korunk kérelhetetlen üldözőjével: a tengerentúli pontos és megbízható levéljárattal, amelynek következményeképpen tíz napon belül könyörület nélkül kézbesítik ki az Izraelben feladott postát.

Multak a hetek és titokzatos dinnermeghívásokat kezdtem kapni. Rózsai barátom unokasógoranjától (fogalmam sincs, ki az a Rózsai), a szomszéd hazulajdonos gyermekkorú barátjától; és másoktól. A szomszéd hazulajdonos Tel-Avivban ugyan nem szokott köszönni, de azért nem haragtagtató és miután megtudta, hogy New-Yorkba utaztam, detek tíviroda segítségével felkutatva volt iskolatársa címét New-Yorkban, hogy legyen, kinek meséljem róla.

Az egyik hívás — unokatestvérem férje mostohatestvérenek nagynénje részéről — olyan intenzív és olyan lebeszélhetetlen macacssággal ért, hogy úgy éreztem, ide el kell mennem, hogy visszaadjam a család lelki nyugalmát, nem is beszélve a sajátomról, mert a nyugtalanító család egyszer éjfélkor hívott fel telefonon, hogy biztosan otthon találjon, egy más alkalommal pedig reggel fél hatkor.

A meghívás természetesen dínnerre szót. A család teljes egészében jelen volt, a mostohatestvér nagynénje férjének összes testvérei is, gyermekeikkel az első és második házasságból. Megható ennyi érdeklődés egy unokatestvér férjének mostohatestvérevel szemben.

„Es hogy van Lea?” — érdeklődnek vacsora közben. — „Hasonlít szegény Rózsai nagynénjére?” — A csirkecsont vádlóan a torkomon akad. Eleteben sem láttam még Leát személyesen. Bünos gondatlanságomban figyelmen kívül hagytam, hogy beavatatlannul és érdemtelenül nem lehet dínneret elfogadni. „Oh, Lea... Lea... édes...” — makogtam — „éppen olyan, mint a megboldogult Rózsai néni.” Nem volt ellenvetés. „Szakasztott olyan könnyen szült ő is”, — folytattam most már nekibátorodva és megkönnyebbültlen nyultam a salátához. „Lea, szült?” — hördült fel a néni. — Hiszen évek óta járja az orvosokat, mert nem tud állapotos lenni! A salátástál után nyuló kezem enyhén remegni kezdett. Kissé eltúloztam a dolgot a szüléssel.

„Es hogy van a Szára kislánya, az aranyos kislány Ráchel?” — folytatták az inkvizíció. „Oh, édes kislány, tényleg; a legjobb énekes a óvodában”. — válaszoltam komoly szakudással. Rajtam nem fognak kifogni. Kontrollálják le, hogy tényleg szépen énekel-e Ráchel. Nekem tetszik. „Ráchel, óvodában? Hiszen egy éve, hogy férjhez ment, nemrég ünnepelték a kislány brit málját!”

A szituáció mind súlyosabb lett. A mostohatestvér férjének hugaról nem tudtam, hogy „summa cum laude” promovált az egyetemen, pedig az újságokban is benne volt és a bachurjáról, hogy kitüntetését kapta a háboruban. Lehet, nem igaz, hogy Izraelben élek? A desszerthez minden szíves kinálás dacára sem nyultam. Könnyelműség volt ilyen rossz felkészültséggel dinnermeghívást elfogadnom.

Hazafelé menet visszanyugtem jó hangulatomban. A kapuba érve gondosan feljegyeztem noteszembe a nagynéni férje lányainak, menyecinek, valamint vejeinek nevét, hajuk és szemük színét, életkorukat és családi állapotukat. A szüléseket illetőleg pedig majd még beszélgetésem során az anyakönyvi hivatalba, mielőtt hazautazom. Ezenkívül pedig egy dologban legalább biztos lehettem: nem kapok több dinnermeghívást tőlük. Másnap délelőtt csengett a telefon: a mostohatestvér nagynénje férjének első házasságból származó elvált leánya hívott fel. Hivatalt főnökének elmesélte a tegnapi kellemes estét és a lelkére kötötte, hogy másnap estére hívjon meg dínnerre.

COMMON-SENSE
DZSUKIRTO
Chloroform-tartalmú
regeneráló készítmény
amely az ország egészségügyi
hatóságok által engedélyezett.
Ovakodjék az
utazásokról.
DISTRIBUTORS:
MATALON BROS P.O.B. 2037, I.A.

ILLATSZER és AJANDEK-
tárgyak vásárlása előtt tekintse meg bel- és külföldi Árum nagy választékát.
SACHER KAROLY
(azelőtt Póstyén)
ILLATSZERTÁRA
TEL-AVIV, HAGESER-U. 33.
(*) (Allenby postánál)

SZIGETIEK FIGYELEM!
Ha rossz az orrja, forduljon bizalommal
E. GANZHOZ
T. A., Sheinkin-utca 19.
(azelőtt Katz, M.-Sziget).
Garantáltan pontos munka!
(*)

BUTOR
— u j és nasznál —
vétel — eladás — csere.
BODNER
Jaffa, 289-es a. 18. szám
(fogház mellett)
Telefon: 86706.

Fritti-ing soeg-alista
hozott anyagból is készit.
Gallérozás: 800 pruta.
SLODKOVIC
Tel-Aviv, Lilienblum 20.

Az 50 éves héber iskola jubileumi kiállításán

Irta: Weissburgné-Öhlbaum Etus

Ötven esztendővel ezelőtt, 1903-ban éppen ilyen forró augusztusi napokban ült össze Bazelben a 6-ik cionista világkongresszus, az utolsó azok közül, amelyen még a Vezér, Herzl Tivadar részt vett. Viharos, zajos, tragikus kongresszus volt ez, túlfűtött szenvedélyektől volt forró a levegője. Az Uganda terv került megvitatásra, az kavarta föl a cionista lelkek hullámain. Az angol kormány felajánlotta az afrikai Uganda gyarmatot az üldözött kelet-európai zsidók letelepítésére és Herzl, mint átmeneti megoldást, elfogadta.

Az Uganda-terv leghevesebb ellenzői az oroszországi Chovevé Cion tagjai voltak és a Chovevé Cion legerősebb vezetője a mozgalomnak eme sorsdöntő napjaiban éppen itt időzött. Erec Jiszraélben. Cionista konferenciát próbált összehozni Zichron Jákobban ez az odesszai fiatal ember, akinek neve Menáchem Ussischkin volt. A konferencia semmi maradandót nem hagyott maga után. Ellenben ugyanazokra a napokra — milyen vakmerő, fantasztikus ötlet abban az időben! — Ussischkin összehívta az ország tanítóit ugyancsak Zichron Jákobba, hogy egy-egy szervezethez tömörítse és egységes határozathozatalra ösztönözze őket a héber nyelv kérdésében. Összesen 45 tanító és 14 tanítónő volt az egész „készlet”, amely Palesztina minden zugából, az akkori ifju jüsvuból összesereglett Zichron Jákobba.

Elul 5-ikén, vasárnap délután 2 órakor lett 50 esztendője annak, hogy Ussischkin megnyitotta beszéde elhangzott a tanítók összejövetelén Zichronban és ezzel mintegy lerakta annak a szellemi épületnek az alapkövét, amely ma az izraeli Héber Tanítók Szervezete. Ezen a konferencián több határozattal együtt kimondták, hogy a jüsvu iskolában a tannyelv „csak” héber lesz.

A kicsiny számból, a 45-ből és 14-ből az 50 év folyamán 12.000 tanító lett. Hatalmas szervezettel Zichron Jákobban elul 5-én, vasárnap, 50 esztendősi jubileumi ünnepségre ült össze a tanítók szervezete, immár a szabad, független zsidó államban és ugyanakkor szerte az országban iskola-történelmi kiállítást rendeztek a tanítók.

Ebből az alkalomból meglátogattam a telavivi Herzl-gimnáziumot, mint az első magasabb héber iskolát, az első héber gimnáziumot 2000 év után, az ósók földjén!

Némi szorongással léptem be az ódon falak közé, amelyek fölött állítógaz a lebontható Damokles-csákánya lebeg. Szemben mindjárt történelmi emléktábla készített megállásra. Alvay rajzban domborműve fölött Jeremiás próféta szövege ígéri Izraelnek, hogy nem fog többé elűzetni otthonából: „Lo jomajif löhaglotchá...” A márványlapon az iskola hősi diákjainak nevei vannak örökbe vésvé, akik a felelősségteljes háborúban estek el.

Történelemről beszélnek a díszterem falai is. Fényképek, régi újságlapok, szakadozott, sárgás, lap-tördelkek, szerződések, a gimnázium első, nem kivitelezett terve Boris Schatztól, az első plakátok a gimnázium megnyitására, képek az alakuló ülésekről, az első növendékek és sok-sok kép és írás megannyi bizonyítékai egy romantikus, görögnyelvű hősi utnak, mind-mind szótlanul és beszédesen mesélik.

az első telavivi héber gimnázium történetét. S ahol hézagok támadnak s a képzelt sem tölti ki teljesen az űrt, kéresemre készségesen mesél el mindent dr. Baruch Ben-Jehuda, a gimnázium igazgatója.

Egyelőre a nem mindennapi kiállítást nézem meg. Van például egy „arab” szoba, az arab tanár szervezése. Legérdekesebb benne az a kép, mely az arab kalifák családfát mutatja, pontos csoportosításokban. Festett képek, rajzok Ali Babát és a rablókat ábrázolják, illetve képen a történetet.

Egy térkép végigvezet az egyiptomi kivonulás állomás helyein. Minden stációnál kis villanykörte gyul ki, ha az ember ujjával kíséri a hosszú utat, szárazföldön, tengeren, az egész pusztai vándorlón végig. Térképek a szent helyekről, Hebron, Bét-Lechem, Siló, Tibériás, Jeruzsálem, Pekin, ugyanakkor apró villanykörtekkel megvilágítva. Ugyancsak látható Jehosua honfoglalása és táborozásai, fontosabb hadmozdulatai. Egy villany térkép Izraélt mutatja (mátpá chásmáit) Metulától Bjaláig.

„Kfár njvne bölev midbár”, — falut építünk a sivatag szívébe — a címe annak a kis mesterműnek, amit a másodosztályosok állítottak elénk. Kész virágzó falu, a falu minden kellékével. Narancs-kert, mellett te kis, takaros földszintes házak piros fedéllel, a házak előtt kutya áll őrt és látja mindig, aki bejön. Szinte hallani a tehén bögését és anyjuk körül látni a fiatal borjúkat is. Házi-nyul és tyúkól sem hiányzik. Apró csibék most bujnak ki anyjuk puha, meleg szárnyai alól. Amott székerek rakodnak narancsral, citrommal és rákanyarodnak a kövezett útra, vizik be a városba.

A kiállítás irodalmi részében az arabon kívül, angol, francia, héber irodalmi dolgozatok előtt állunk. Nagyon érdekesen, mindegyik szemléltető rajzzal, festett képekkel van ellátva. Például lord Beaconsfield (Disraeli) lordja ültette Viktória királynő által, Lear király a három lányával, Julius Caesar, Robinson Crouse, mind festett rajzban, ugyancsak a dolgozat előjárójaként, a hogyan azt a gyerekek a tanultak alapján maguknak elképzelték.

A tanári szoba előtt kissé megdöbben a szívem. Ez már így idegződött belém s ezt nem őli ki az emberből az a néhány évized, ami eltelt azóta... Sőt a héber betűs nagy óra is emlékeztet, hányszor álltam meg lelkenedve a nagy iskolai óra előtt, ha pár percet — oh, milyen gyakran — elkéstem. Figyelmemet azonban elvonta az első emelet folyosóján végig kifüggesztett fényképsorozat: 40 évfolyam érettségi képei. Negyven évfolyam gyermekei koptatták hát ilyen színtelenné, ilyen kopottá ezeket a balatnikat, horpadásos és emelkedő kövekké. Az árkaos folyosókon ódon iskolaszagot érezek, ahogy az egy rendezes iskolához illik.

1913-ban volt az első érettségi, akkor ismerték el a törökök a gimnázium érettségiztetési jogát és a külföldi is elfogadta a Herzl-érettségi segített az egyetemeken. Az első érettségi képen látható orosz ingben, Sárét külügy-miniszter és Eljahu Golomb, a Hagana volt parancsnoka is. A képet Jaffa lát képe, a jeruzsálemi Szent Fál és iskolaszerek rajzai díszítik.

A „Nili” tagjaiból Absalom Feinberg és Cilla (Schohanné) képei is az első vég-

zetek között láthatók. „Nili”, a törökök elleni földalatti szervezet volt, amely az angolok bejövételt készítette elő.

A második évfolyamon dr. Baruch Ben Jehuda, a gimnázium mai igazgatója, mint érettségiző diák, Bugraschov, Mossinsohn és Metmann-Kohen, mint a kezdeti évek igazgatói az eleinte szűkös tanári kar kebelében vannak a képek főbb részein. Metmann a gimnázium alapítója és így igen sok képen látható. Megszakad a 40 éves lánca, az 5-ik, 6-ik és 7-ik évfolyamról szóló képek hiányzanak, a gimnázium ekkor „gátluban” volt, a törökök katonai kórházat csináltak az épületből, a tanárokat, gyerekeket, sőt egész Tel-Aviv zsidóságát száműzték, kiűrtették a várost.

S ha végig sétálsz a folyosón és 40 esztendő perreg le előtted élénk film gyánán, fokról-fokra láthatod a különbséget a 40 év előtti divat és a mai modern frizurák és öltöztetű fiatal lányok, közé hölgyek, az akkor és a mai fiúk külseje között!

Ismerős nevek; miniszterek, államtitkárok, Kneszet-tagok kerültek ki ebből a galériából. Itt végzett Jehudi Menuhin édesapja, Dov Hóiz is ránk tekint a képekről. A belügyminiszteri államtitkár Mojal, a közlekedési minisztérium államtitkára Razil, Bugraschov — Bogér, aki a Ház alelnöke, mind innen indultak el Izraél irányító életébe.

Az 1941-es évfolyam tábláján végig ismerős magyar származású arcot láttam, rám mosolygott Lanczet Ocal, aki most dr. Mose Lanczet, a Kirja melletti Hadaessa nőgyógyászati kórház orvosa, a „belső alijja” intézője.

Az első három héber tanító képe, Mettmann, Metmanné és Mossinsohn, majd Mossinsohn és Bugraschov, azután Dávid Wolfsohn, Herzl utóda a cionista világszervezetben, aki megáltagtja a gimnáziumot, Jehuda Moser bradfordi (angliai) bíró, aki a gimnázium felépítéséhez a szükséges összegetek adományozta, külön-külön és együtt a gyerekekkel is, több érdekes felvételben a kiállítás igen érdekes, műzeális értékű részét képezik.

A 17 első növendék kézei, írott névsora, Mettmann első felhívása a beiratkozásra, szintén ott vannak az állványon. Nem hiányzik mellőlük két nyomtatott plakát, amelyekben a vallásosabb elemek óva intik a szülőket a „szabad neveléstől”!

Aztán egész sora következnek a héber tankönyveknek, amelyek részint eredetiben irtak, részint az ország és a héber nyelv sajátosságainak megfelelően átiratták a tanárok. Legalább 50 kis újság, a gyerekek kiadványai, vannak sorjában lépcsőzetesen emelvényen kirakva. Biztos vagyok benne hogy a legbájosabb élményt ez nyújtáná, ha végiglapozhatná az ember.

1909-ből a kölni Aktionskomité lefolyását látni a „Die Welt”-ben és a beszámoló cikk már komoly formában tárgyalja és a kongresszus elé viszi a telavivi héber gimnázium sorsát, amikor utban volt... Jaffáról Tel-Avivba.

Fénykép az alapító letételéről. „Chág gádol hájá bö Jáfo” - Nagy ünnepnap volt Jaffán, így írnak róla az akkori lapok. Tel-Avivot ekkor még Jaffa északi kertváros-negyedének hívják. Am 50 háza van már és éppen a viztorony alapkövét rakják le, amikor Scheinkin tanácsos felszólal a város neve ügyében. Az új várost

Herzliának akarják elnevezni Herzlről. De imé, van már Herzl-utca, sőt csak az van és van Herzl-gimnázium! Mosernek, aki az összeget adományozta, ez volt az egyetlen kikötése, hogy a gimnáziumot Herzlről nevezik el. Miképpen hangzanak hát: Herzliában a Herzl-úton a Herzl-gimnázium? — vetődik fel a kérdés? Nevezzük el Herzl Altnelandjáról, — javasolja Scheinkin, — amit Szokolov Tel-Avivnak fordított héberre. Így kapta Tel-Aviv a nevét.

A növendékek tagjaiból az első években külön szervezési bizottság alakul saját sorsuk, saját külön problémáik megoldására. Igen sokan vannak itt ugyanis szülők nélkül, mint „külföldi diákok”, akik a héber nyelv iránti ösztönös lelkesedésből jöttek a Herzl-gimnáziumba és az új kertvárosban, Tel-Avivban éltek. Hova is lettek az első kertesi villák a Herzl-utca két oldaláról? S hova lett az első viztorony, amelyet még én is ott láttam a Rothschild-körút és a Náchlát Benjámin-utca sarkán?

Szemem rátéved egy felhívásra, ahol a tanulók szervezte sürgös gyűlést hív egybe a külföldi diákok ügyében, mert a Náchlát Benjámin-utcán túlmaszra szöktek a szoba-árák! Sárét külügyminiszter (akkor még Mose Shertok) ebben az időben 1910-től 1914-ig a pénztárnoka, „pénzügyminisztere”, a diákszervezetnek.

Külön kiállítás a péntek déli szombati beköszöntő ünnepségről tanuskodik. Minden péntek délben istentisztelet van a díszteremben, felolvassák a másnapi tóra-részletet, gyertyát gyújtanak a gyerekek és ünnepi hangulatban mennek a szombat elébe.

A kiállításon nem hiányzik a Tónach-részlet sem. Jeremiás próféta ott áll egyeni felfogású rajzban, amint kemény szavakkal osztorozza az eltévledett népet. Egy finom miniatűr gipszmunka, a régi Jeruzsálemet varázsolja elénk. Hatalmas, magas városfalakkal körülvéve, a 8 városkapuval. A falakon kívül és az áttört falon belül ott táborozik Titusz. A Szentély ott van, a Templom-téren, a városnak azon a helyén, ahol a régi, dicőséges időkben állott. Heródes palotája és a Dávid-torony is ott emelkedik.

Az apróbb gyerekek Izraél domború térképét csinált meg homokból és kéktől. A harmadosztályosok chef-d'oeuvre-je a pusztai vándorlás. Hatalmas homoktenger, a vég nélküli sivatag táruul elénk, ahol 40 esztendőt elbarangolhatsz, a 12 törzs, mindegyik a maga zászlajával, Juda, Dán, Efráim, Menásse, stb. ponyvasátorokban táborozik. Középpont az Ohel Moéd, ahol Mózes, a vezér székel és ahonnan az égiekkel értekez. Ez a sátor rendkívül díszes, minden pompa rajta diszlik, ami még az egyiptomi kivonulástól megmaradt. Sok kedves szemléltető alkotás van előttünk, amelyek nemcsak tervezésről, kézügyességről tanuskodnak, hanem tág teret nyújtanak a gyerekek képzelőtehetségének is.

A magasabb osztályoknak fizikai kiállítások, komolyabb dolgok szerepelnek. Különböző típusú repülőgépeket és rádiókészülékeket látnak, illetve hallnak. Jól működő 4 lámpás rádiókat készítenek a gyerekek és míg a termekét járod, ezek a rádiók szólnak és Jeruzsálem hangja elkísér teremről teremre. Frigidáreket is konstruálnak a tanulók, működő miniatűr motorokat látni. Ezekkel külön chugokban, délutánonként tanár vezetésével foglalkoznak a gyerekek, akiket a hajlamuk erre predesztinál.

A hazájában megújodott zsidó nép multja, jelene és jövője tükröződik vissza a héber iskolák ötvenéves jubileumi kiállításában.

Lébl Margit: A PARADICSOM FELHASZNÁLÁSA

A vitaminok felfedezése óta táplálkozásunkban a paradicsomjelenlétére igen megnövekedett, mert vitaminokban, valamint — a szintén létfonosságú — ásványi sókban egyik legértékesebb élelmiszerünk.

Ez a megállapítás egymaga is elég ahhoz, hogy mindenél többet fogyasszunk belőle, lehetőleg nyersen és frissen elkészítve, de a jó konyha sem nélkülözheti sem télen, sem nyáron a jó ízű és színt adó paradicsomot, amelyet igen sok változatban készíthetünk, úgy önálló fogásként, mint más élelmiszerekkel kombinálva, vagy kiegészítve.

A paradicsom felhasználásának igen sok formája közismert már, vannak azonban kevésbé ismert, újszerű felhasználási módok, ezek közül ismertünk néhányat. Töltött paradicsom: 10-12 db. kisebbszéri, sima érett, de keményhúsú paradicsomnak ügyesen kivájjuk a magházát és a felsorolt töltelékkel egyikével megtöltjük.

Cháclim-tölték: A gyenge cháclimet láng fölött gyorsan átsütjük, vagy pár percet forró-vízbe mártjuk, ezután lehámozzuk. Az apró maggal telt husát péppé törjük, kevés söt, reszelt hagymát citromlevet és olajat keverünk hozzá, (mindenből mértékletesen) és a paradicsomokat megtöltjük vele. Egy üveg lebeniában 2 tojásérgát, (nyersen) 1 kávéskanálnyi mustárt, kevés söt, cukrot és citromlevet elkeverünk és a tára rákott töltött paradicsomokat leöntjük vele. A paradicsomokat körül rakjuk a kivájt paradicsommal, (többet is szelhetünk hozzá) és azt is bespicceljük a majonéz-mártással.

Gombás-tölték: 10 dkg. gombát megmosunk, vékonyan felszeletelünk. Egy kisebb fej apróra vágott hagymát 1 kanál olajban világos sárgára pirítunk, a gombát bele tesszük és fedő alatt puhára pároljuk. Ha már zsírjára sült, 2 tojás, apróra vágott zöldpetrezselymet és söt adunk hozzá s ha rántotta szerűvé keményedett, kihűtjük és a paradicsomokba töltjük. A fent leírt majonéz-mártásba nagyon finomra vágott zöldpetrezselymet keverünk és a továbbiakban úgy járunk el, mint fentebb.

Turó-tölték: Negyed kg. turót szitán áttörünk, 5 dg. margarint, söt, apróra vágott kaport keverünk hozzá, aztán a paradicsomokba töltjük. Körítésnek használhatunk gyenge, főtt, vagy konzerv-borsot, párolt zeller szeleteket, nyers zöldsálat, stb. A fent leírt majonéz-mártásba apróra vágott kaport keverünk és a továbbiakban úgy járunk el, mint fentebb.

Rizs-tölték: Puhára párolt rizsben apróra vágott zöldpetrezselymet, söt és reszelt sajtot keverünk, a továbbiakban a fent leírt módon járunk el.

Tojás-tölték: Keményre főtt tojássárgájába kevés margarint, mustárt, söt és citromlevet keverünk. A tojásfehérjét apróra vágva a körítés közé keverjük.

Töltelék: Készíthetünk még: maradék sült, vagy füstölthussal, amelyet megvagdunk, keménytojással, vagy párolt-rizzsel, sóval, borssal keverünk.

Főtt, vagy sült halhussal, amelyet megvagdunk, kevés hagymás olajban párolt gombával, vagy francia-salátával keverünk.

Párolt karfiollal, amelyhez reszletsajt keverünk. Tölthetjük továbbá párolt zöldborsóval, finom burgonyapürével, mindkét esetben reszletsajttal megszórjuk és a fenti módon készített majonéz-mártással leöntjük.

Paradicsomos bablevés: Személyenként félmarék babot számitunk, amelyet megmosunk elegendő vízben főni tesszük s ha már felforrt, 1-1 db. karikára vágott sárgarépát és petrezselyemgyökeret adunk hozzá, amellyel puhára főzzük. Közben rántást készítenk, ezt paradicsomlével, vagy hígított paradicsompürével feleresztjük, a puhára főtt babbal összekeverjük és egyszer felfőzzük, sóval, töröttborsal fűszerezük, de ízlés szerint adhatunk hozzá kevés cukrot és citromlevet is, söt lebeniával ízesítve is igen jó.

Husgombócós paradicsomos leves: Daráltus, 1 nyers tojást, söt, töröttborsot, picit reszelt hagymát és fokhagymát, párolt rizst összekeverünk. Közben világos rántást készítenk, amelyet kevés vízzel hígított paradicsomlével feleresztünk s ha felforrt, a husból vizezett kézzel gombócokat formálunk és belefőzzük. Söt, töröttborsot és ízlés szerint cukrot adunk hozzá és mielőtt befejeznék a főzést paradicsomlével, vagy hígított paradicsompürét keverünk még hozzá.

Paradicsomos bácia: (A bennszülöttek kedvence lecsója.) A báciát megmosunk, a kocsonyánál körbe levágjuk — és ha szabályosan akarjuk elkészíteni, — másnapig a napon szárítjuk, hogy a belsejében lévő fehér anyag megszáradjon. Ekkor forró olajban megsütjük, paradicsomlével hígítjuk, sóval töröttborsal fűszerezük. Sokan úgy készítik, hogy olajban apróra vágott hagymát pirítanak és ebben pirítják meg a báciát, majd paradicsomlével feleresztik, söt, töröttbors és zellerlevéllel fűszerezik. (A bácia külsőleg az apró hegyes zöldborsóhoz hasonló termék.)

A paradicsommal nyáron jégbehűtve — azonkívül, hogy rendkívül egészséges, — kitűnő üdítő ital. Gyermek és dolgozó felnőtteknek különösen ajánlatos a fogyasztása.

A friss paradicsom kikapoltva kevés kenyér keverék és citromlevet is keverünk,

15 font készpénz, a többi részletfizetés
„LEVIT” légszokróny
modern „frigidair”-modell, bárral.
Rabel, T.A., Rotschild 31
Allenby sarak, 2. szoba. Tel. 4976

Uj
filckalapok
CSAK
Hesil Schwarcz-nál
T.A., Nachlat Benjamin 40.

A tanítók szervezete az, amely ezt a szót alkotta és először felvette. A „Hiszadrut Hamorim”, az első „hiszadrut” az országban.

A zichron-jákovi ünnepi emelvényen 14 ősz fej látható, 14 aggastyán üli körül az asztalt. 14-en vannak jelen az 50 év előtti alapítók közül és ők alkották azt az első babékoszort, amely olyan bensőséges, meleg, meghatott jellegű adott az ünnepélynek.

Magda, a C-láger Áltestéje

Irtá: Dr. Perl Gizella (New-York)

Chicago, 1936. júl. 14.

Drága Gizellém!

Olvasson az újságban, hogy itt vagy az országban.

Ez feloldozó lelkű szemem előtt barátságos arcomat és szívvelyes anyai mosolyodát, amely nem tűnt le róla, még „ott” sem. Egyidejűleg feloldozódnak bennem azon idők eseményei. Arról a harcterről, ahol mi ezernyi szerencsétlen lélek léteért harcoltunk. Ebben az egyetlen harcban egyetlen fegyverünk — az akarat volt; mennél több életet megmenteni, kiragadni a gyilkosok kezéből. Gizellém, te tudod, hogy mit eredményezett ez az akarat.

Ird meg, mikor és hol találkozhatnánk, hogy elbeszélgethessünk ezekről a még eléggé meg nem értett időről.

Sok szeretettel Magda, a te „Lagerälteste”-d

Ezt a levelet hozta augusztus egy békés reggelén a posta. Lent zöden — büszkén csillogott a tenger — és itt fent a Kármelen az ember mindent szebbnek látott: az életet, a küzdést, a kicsi napi dolgokat, a nagy világ pattanó feszültségét. A Kármelen minden szebbnek, békésebbnek látszott. De ez a levél belevágott a szívembe: Irtá: „Lagerälteste” — a C-láger áltestéje Auschwitzból — itt van, beszélni fogok veled... S ez gondolatok kezdett ébredni bennem és elhatároztam, elmondom a világnak: ki volt Magda a C-láger áltestéje.

Csak néhány hete, hogy Auschwitzban voltunk — már akkor sejtettem, ma már biztosan tudom: mi számozott, vagy számozatlan tengődő-álattá sülyedt lenyék, nem tudtuk, nem értettük, mi az, ami körülöttünk történik. Mi az igaz, mi a félrevezetés, kinek minek hinni és ki az, aki ezt a poklot irányítja és milyen szabályok determinálják a perc, az óra sorát. Mi nem tudtuk. Ennem.

Hat hetes fogoly voltam, rongyosan, meztelenül álltam a Záhlapelleken és néztem... Nézetem és látásom: a lágernek van néhány fogoly vezetője és van egy, aki a láger feje: a Lagerälteste.

Figyelni kezdtem őt: most már az orvos, pszichológus szemével láttam. A kemény, a magára erőszakolt kemény vonás alatt láttam a félelmet a szemében, az ujjak remegését, a nyakerek félelmetes lüktetését, amikor egy SS-nő, vagy férfi előtt állt... Kik ezek? — kérdeztem — és egy este elmentem a Lagerältestehez: Magdához.

— Ki vagy — kérdezte — és mit akarsz?

— Orvos vagyok, szeretnék egy pár cipőt kapni és beszélni veled — mondtam félelemmel és szemlőltűve.

— Gyere be, ülj le, kapsz tőlem cipőt, de előbb beszéljünk fogunk. Látom, értelmes emberrel van dolgom.

És Magda beszélt: feltárta előttem az auschwitzi pokol raffiniált törvényeit, feltárta előttem a gázkamrák, a krematóriumok, a „tízszáz kilós blokk”, a „Strafkommandók” és a többi „intézmény” borzalmait — amit ma, csaknem tíz év után, nem hiszem, hogy ember el tudná képzelni, el tudná hinni, hogy nem is olyan régen, így, ilyen kínzó módon irtották ki a zsidóság százazait, millióit.

Magda beszélt... Beszélt szótokra és perorál-percre

és az arc megváltozott. A kemény vonások helyett könnyekkel telt barázdák borították arcát...

— És mindig kiválasztanak belőlünk szeszélyesen, ok, indok nélkül, egynehányat: úgynevezett vezetőpozícióba — öszekötő kapocsnak a gyilkos és áldozat közé! Miért? Minek? Nem tudjuk! Csak annyit: Mi vagyunk a felelősök! A felelősök mindenért, ami nem tetszik az SS-eknek... Hidd el, nagyon „nehéz” és lehangolt fejjel folytatta: Orvos vagy — vigyázz és el ne felejtöd, hogy bármit mondanak a németek: az hazugság! Valami gonoszság van mindig mögöttük! Itt a cipőd és gyere el, beszéljünk meg néha a dolgokat. Sokat tudunk itt segíteni — sokat kell itt segíteni!

Ez volt az első találkozásom Magdával. Így vezetett be a borzalmak tényébe. Egy évig figyeltem — egy évig sajnáltam és mindig, ha baj volt, hozzamentem — s ő mindig segített.

Akkor is, ma is tudom: keserű sors volt Lagerältestenek lenni: 30-40 ezer átlátszó sülyedt lenyét összehajtatni — rendbefogni és közben az SS-felvigyázók ördögien kidöngölt rendeltetést végrehajtani.

Jött a parancs: jelentkezzenek a terhes asszonyok, új lágerbe mennek, ahol jobb közt vár rájuk, — tejet, cukrot fognak kapni. A láger zajlik az izgalomtól, a „jó hírtől” és csak a Lagerälteste tudta: az állapotok asszonyok sorsa, vagy kiserletű nyulnak lenni, vagy a „füstbe” menni. Magda kemény léptekkel végigment a lágeren, a szive vergődik, ő tudja — ezt meg kell akadályozni, a jelentkezésnek nem szabad megtörténnie. Néhány megbízottját kiküldi, magához hivatja az orvosokat: segítsék, ne jelentkezzenek a terhes asszonyok — az ígéret hazugság! A jelentkezés halált jelent! De sokan nem hisznek neki. A jobb közt ígérete elcsúszott sok-sok fiatal anyát. Keveset tudunk visszatartani a jelentkezéstől — de azt a keveset mégis megmentettük.

A láger legfélelmetesebb órái a „szelekció”, amikor emberanyagot válogatnak ki SS-őreink a krematórium fátongó szájánál. Nincs törvény, csak szeszélyes véletlen: ez marad, az meg — perverz játéka az SS-eknek. A Lagerälteste jelen van minden szelekciónál, jelen kell lennie! Ez a parancs! S szeretném, ha egyszerű valaki felvételt csinálna arról a zakatoló szívről, amely ott állt — keményen, sápadt arccal, várva, hogy a rábízott számokat pontosan átadja a kapun túllevő emberevő szörnyetegnek... aztán próbálni ezt-azt kilopni a sorból, gyerekeket visszaszádni anyának, testvért testvérenek, ha keveset is, de mégis — mégis menteni egy-két életet... — sokszor tíz-tíz-huszt. És hányszor láttam Magdát öszeroszkadni egy ilyen nap után: „Nem bírom, nem bírom!” A lábál megdagadtak, a kezze remegett... Oh, hány-szor simogattam ezeket a dagadó lábakat, hogy másnap új erővel szaladják végig a lágeret „rendet csinálni”, — mert faj neki és nekünk, ha nincs rend!!!

„Ne vigyétek a betegeket a kórházba — óva intett Magda. Betegen, lázasan, menjenek ki dolgozni, mind-mind: a rühesek, a maláriások, a tifuszosok, mind-mind! — mondta ridegen, kemény hangon és a kemény hangban éreztem a féltő anya szívét. Nem hittek neki eleinte, — csak jó

későn, amikor Mengele sántái mosolya megjelent és az egész „kórháznak” nevezett blokkot fekete autókra dobta-rúgta és mind-mind elégették. Még akkor sem hit mindenki Magdának, pedig könnyű volt átlátni: gyógyszer, injekció, orvos, kórház — mind csak perverz játék, ámitás. A vége: a krematórium.

Sokat lehetne — kellene beszélni a Lagerältestekről, akiknek a sorsa ezerszer kínosabb volt, mint minden más fogolyosors. Ha volt is egy jobb falatjuk, ha szabad volt egy tisztább ruhát szerezniük, a krematórium kamrából, — de az ő lelki gyötrelmük kemény próbája volt az emberi szívnek. Tisztán tudni, látni a halált

minden borzalmát, amely váratlanul lecsaphat bárkire és talán órá legelőbb, — látni 30-40 ezer halálraiteltet, akiket német alaposseggal ledegradáltak egy igen alacsony nivóra és mégis próbálni egy kis emberi rendet fenntartani közöttük, hitet, reményt, nem volt irigylésemelőt feladat! És a mi Lagerältesténk, a mi Magdánk igaz ember volt! Igaz emberként állta a harcot.

Köszönöm a sorsnak, hogy ilyen volt a mi Magdánk: aki hitte, aki bizott, hogy egyszer mi is emberek leszünk, aki mindig és mindenütt — hol keményen, hol mosolyogva, hol nyersen, hol szívvvel segített, védett és mentett.

Ugy érzem, ezzel a visszaemlékezéssel lerovom hála-mat ama sok-sok fogoly nevében és nem utóljára az én nevemben, akikhez olyan emberien jó volt Magda — a C-láger Áltestéje.

IVANHOE METRO-GOLDWYN-MAYER PHAM Sajtóbejelentés

A diákevek legszebb olvasmányai közé tartozott Walter Scott eibeszéző géniuszának két igazgyöngye: Ivanhoe és Quentin Durward. Scott a történelmi regény Grand Old Man-je Ivanhoe-ban a középkor egyik legérdekesebb fejezetéről ad meggyőző képet. A lovagias-ság korának romantikus hátterében, a történelmi figurák — majdnem — hű ábrázolása mellett, élénk fantáziájának születtjei a dráma szereplők, akik lovagi tornákban, grandiózus ütközetekben, verselésben, szerelemben, nemes emberi érzelmekben, intrikákban, kegyetlenségekben, vagy árulásban, az emberi jellem valamennyi sajátosságairól adnak — az olvasó képzeletét állandóan fogva tartó — hűségű képet.

Zsidóvonalozásban Scott, eltérően híres elődeitől Marlowtól és Shakespeare-től, — de akár kortársaitól is — szokatlan szimpátiával és megértéssel rajzolja meg a hazatérő, menekült, „hitetlen zsidó” Isaac d'York és lányának Rebecának alakjait, akik a tiszta erkölcs, emberiségesség és áldozatkészség megtestesítői. Dárda, páncél, kard és buzogány díszítik a lovagokat, Isaac d'Yorkot a tálecs.

A legendás hírv Oroszlán-szívű Richárd és a trombitáló János — a későbbi Föld-nélküli János — idejéről szól Ivanhoe. Scott nem írta meg Ivanhoe-ban — s a film sem mutatja be — az igazi Oroszlán-szívű Richárdot, aki ugyan bátor katonának volt, de a krónikás szerint „rossz fiú, rossz testvér, rossz férj és rossz király”... János kegyetlen és alantas jelleme viszont Scott és a film meséjében is történelmi hű.

Oroszlán-szívű Richárd a keresztényhadjáratok során Saladinnal harcolt Jeruzsálemben. A király távollétében János fivére magának követeli a trónt. János, Richárd halálhírére terjeszté és mint „Jogutód” normann lovagjaival elnyomása alatt tartja a Richárdhű saxonokat. A sikertelen hadjáratból hazatérő Richárdot Ausztria hercege álnokul foglyul ejtette, figyelmen kívül hagyva a keresztények immunitását. Wielred of Ivanhoe, gálans lovag, ugyancsak hazatérőben, fel-leli Richárd fogságának helyét és hazaviszi a hírt, hogy Richárd él. Ivanhoe a forrongó saxonok élére áll és lovagi tornára provokálja

János legjobb normann lovagjait, köztük De Bois-Guilbertet, akivel egyszer már összemerete erejét Akkó alatt. Ivanhoe sorra üti ki ellenfeleit és sebesülve áll ki az utolsó párbajra De Bois-Guilbert ellen, amelyben a döntés elmarad. A sebesült Ivanhoet a zsidó Isaac d'York lánya, Rebecca, ápolja. A normann nemesek tudomást szereznek Ivanhoe tartózkodási helyéről és János parancsára foglyul ejtik nemcsak őt, de apját, Isaacot, Rebecát és Rowenát — Ivanhoe jövődöbeljét — is.

Torquillstone vára alatt a földből nőnek ki a harcias saxonok, hogy kiszabadítsák a foglyokat. Grandiózus ütközetben esik el a vár. De Bois-Guilbert megözi Rebecát, akit János udvari bírósága boszorkánysággal vádol. A máglyahalálra ítélt lány élete Ivanhoe és Guilbert párbajától függ. Ha Ivanhoe győz, a Rebecátba szerelmes Guilbertnek meg kell halnia. Ha Guilbert győz, Ivanhoenak és Rebecának kell meghalniuk.

A buzogány és fejeze párbajban Ivanhoe győz és megmenti Rebecát életét. A zsidók által gyűjtött váltságdíj ellenében szabadon engedett Richárd hazatér, hogy átvegye az uralmat a trónbitorlótól.

A középkori háttér romantikus aromáját a táj, öltözékek és fegyverzet szín pompájában kitűnően érzékelteti Richard Torpe, a film rendezője. A mindvégig izgalmas és gyönyörűen fotográfált film legjobb jelenetei a lovagi torna, Torquillstone várának ostroma és a boszorkányper. Robin Hood sherwoodi parasztjának ijas ostrom-jelenete a legkényesebb igényeket is kielégíti. A boszorkányper koholt vádja és a preparált tanuk vallomása döbbenetes emlékeztet napjaink ismert kirakat-perreire.

A film kiemelkedő színészi teljesítménye George Sanders, De Bois-Guilbert lovagja. Robert Taylor Ivanhoe-ja jobb, mint a „Quo Vadis” Marcus Viniciusa. Kellemes meglepetés Elisabeth Taylor érett portréja Rebecáról, Joan Fontaine ezáltal csalódást okozott Rowena szerepében.

A film kísérőzenéjét Rózsa Miklós szerezte és Isaac d'York, valamint Rebecca jelenetében a zenei aláfestés Bloch gyönyörű heber melódiára emlékeztet.

Benjámín Feled

— ZENEÉLET —

Az opera világából

Az első világháborút követő felfordulásban a radikális zenei újítók telekürtölték a világot az opera krízisével. Mint műfaj, kétségbevonták létjogosultságát és közeli teljes csődjét jósolták. Az opera azonban sokkal erősebbnek mutatkozott, semhogy hamarosan ki ne heverte volna átmeneti válságát. A színpadi játékokkal egybekötött zene nemcsak, hogy életképesnek mutatkozott, de az utolsó években sokkal nagyobb tömegeket mozgósított, mint valaha. Amerikában, ahol nincs államilag szubvencionált operaház, az állandóan pénzügyi válsággal küzdő együttesek helyzete is fokozatosan javul. A második világháború után az operaműfaj új fellendülést mutat. Bemutatók szakadatlan sorozata bizonyítja a fokozódó érdeklődést, s ezért a színházak könnyebben vállalják a rizikót, mellyel új-donságok bemutatása jár.

Vannak operák, melyek azonnal óriási visszhangot keltettek: Benjamin Britten „Peter Grimes” és „Lucretia elrablása”, Menotti „A konzul”-ja jártak az élen. Még hiányzik a zenetörténeti távlat az új operák érték-megállapításához, s ezért inkább csak a pillanatnyi hatások és vélemények leírására szorítkozhatunk.

Ausztriában és Németországban a világháború utáni új nevek közül Carl Orff-é emelkedik ki. Most fejezte be opera-trilógiáját: „Carmina Burana”, „Cartullu Carmina” és „Trionfo di Aphrodite” címmel. Az első latin, a második olasz, a harmadik görög és latin szövegre van írva. Vajon zenei nyelvezete is ennyire archaiszt-e? Érdekes jelenség, hogy minden világégs után mely az emberiség lelket megrendíti, mutatkozik ily vágy „menekülni a távoli múltba”. Az Orff-trilógia utolsó tagjának most volt németországi premierje.

Angliában — Londonban, Britten koronázási operája, „Gloriana”, — megbukott. A sajtó udvariasan, a közönség fagyosan fogadta.

Oxfordban Delius: „Irme-lin” című 1892-ben írott operáját Sir Thomas Beecham mutatta be.

A londoni Convent Garden szenzációja Erich Kleiber, ki régi fényében tündökölt, ve vezényelte Strauss „Elektrá”-ját, Alban Berg „Wozzek”-jét, századunk legértékesebb modern operáját, valamint Bellini „Norma”-ját.

A B. B. C. Rossini: „Erzsébet, angol királynő” című, elfelejtett zenedrámáját ujjította fel.

Sadler Wells operaháza is premierrel járult hozzá a koronázási ünnepségekhez, Rusland Boughton „A halhatatlan óra” (The immortal hour”) e. kétfelvonásosával.

Olaszország: Rómában is modern opera került bemutatásra; Ildebrando Pizetti: „Dehora e Jaele” című biblikus műve. Wagner „Nibelungen” — tetralógiája Kleiber és Tietjen alatt első ízben került német előadásra.

Firenzében: Rossini „Sevillai borbély”-ának elődjét; — Paisiello hasonló nevű operáját ujjították fel, — vala-

mint Weber „Abu Haasan”-ját. A mi Hazorea-kibucunk utóbbiban két teljes évvel előzte meg a firenzei operaházat...

Berlinben ezen a nyáron Lehner „Die Schlaue Susanna”, c. vigooprája került bemutatásra. — Frankfurtban Solti György, magyar-zsidó karmester Hindemith „Cardillac”-jának reprizét vezényelte.

A new-yorki Metropolitan opera tavasszal zárult évad-járól azt írják, hogy nem sok szenzációval szolgált. Bennünket különösen Hilde Zadek, jeruzsálemi drámai szopránról, jelenleg a bécsi állami opera tagjairól írott kritikák érdekelnek. Lohengrin „Elz”-járól azt írták, hogy „elfogadható, de nem eléggé disztingvált.” Többi szerepeiben, Eva (Mester dalnokok), — Aida, — Donna Anna (Don Juan-ról), „nékülöztük a hangvétel könnyedségét, a színek árnyalását, a meggyőző színpadi játékok”. — Koréh Endre, a budapesti zárult évad basszistája is vendégszerepelt a Metroban, Ochs-ot énekelte a „Rózsalovag”-ban. „Szép hang, de a szerep jellemzésében eredménytelen maradt”, írja a londoni „Opera” newyorki munkatársa.

Rendkívül sikere volt a Metropolitanban ezidén is Zinka Milanov és Astrid Varnay szopránénekesnőnek. A karmesterek között találjuk Reiner Frigyes nevét.

A New-York City Centre — operában is, melynek zenei igazgatója a nálunk is ismert F. Rosenstock, több újdonságról és felújításról olvashatunk. Rossini operája „La cenerentola”, melyet New-Yorkban, 1831 óta nem adtak elő, most szenzáció sikkrel került színre. Marc Blitzstein újramodern amerikai-zsidó komponista „Regina”-jának is itt tartották premierjét. De ennek a színháznak érdeme Bariók Béla egyetlen dalművének „A kékszakáll herceg vára”-nak amerikai bemutatója is. Repertoárom szerepelt még Menotti: „Kamulja és Prokofieff „Szerelem a három narancshor” a négyfelvonásos operája.

Kedves szomszédaink! Egyiptomban egy olasz stagióne vendégszerepelt. Többek között Aidát is előadta, éspedig ugyanabban a színházban, melyben Verdi operájának ősbemutatóját tartották annak idején.

A budapesti állami operaház Erkel Ferenc halálának 60-ik évfordulója alkalmából több művet ujjítja fel.

A salzburgi zeneiünnepségen a jelenleg legnépszerűbb osztrák zeneszerző Gottfried Einem — „A perc” című operájának világbemutatója zajlott le, Karl Böhm vezényletével. A szereplők között két magyar is található: Koréh Endre és Szemere László. — Az operaműsorra Mozart három, Richard Strauss egy művel szerepel. Izrael, a mi operánkról sajnos ismét csak negatív híreket közölhetek. Egyik erőssége, Dávid Halpern, tenorista, hosszabb időre külföldre utazik s felbontotta szerződését. Távozása aligha pótolható veszteséget jelent az amugy is gyöngye lábba álló intézmény számára.

Pataki László

R	B	FOTELEK	R
E	U	REKAMLEK	E
S	T	jó kivitelben, hosszú lejáratu részletre	S
Z	L	legolcsóbban	Z
L	E	GROSS SOLOMON-nál Jaffa	L
E	T	5-ös utca 5. szám. Suk Salachi mellett	E
R	E	Fiók: 298-as u. 3. sz. „Noga mozi mellett	R
E	E	JÖJTON EL. GYÖZDIEK MEG!	E

... Meggyógyultam. Mi-
lyen közömbösen írom most
le ezt a szót! Katonai lele-
tekre írtam valaha egy ka-
tonai kórházban ilyen egy-
kedvűen le: Gyógyultam tá-
vozott, vagy egészségesen
elbocsátott. Nem is néz-
tem a nevére. Vettem le a
csomóról és írtam gépiesen:
Gyógyultam távozott. Most
meg magamról: Meggyó-
gyultam. Még utókurára
sincs szükségem, lábadozó-
ra. Folytathatok mindent
újra ott, ahol abbahagytam.
Tizenhét hónapos gyötre-
lem, kin, szenvedés után —
meggyógyultam. A halál-
vártam és ahelyett gyógyu-
lás jött. Vége egy szerelem-
nek, egy ábrándnak, egy
örületnek. Finis. Chálász,
ahogy itt náitunk mondják.
Még mosolyog is rajta.
Nem a gyógyuláson, a be-
tegségen. Hány álmatlan éj-
szaka, hány kinnal telt nap-
pál! És most vége, minden-
nek vége. Most majd követ-
keznek a józan, komoly,
munkás napok. A beteg is,
ha felkel, lassan elfelejti a
betegségét, nekilát a mun-
káknak.
Azért mégis olyan jól esik
visszapillantani a betegség
különböző fázisaira.
Volt úgy, hogy ott álltam
a Kineret partján és búcsú-
tam...
Egyszer meg az autóbusz-
állomáson ólálkodtam a ro-
bogó autóbuszok körül.
A patikában egy álmatlan
éjszaka után cselédmódra
patkányméreg után érdek-
lődtam.
Ugye, el sem hinnéd? Most
már én magam se.
Most már nevetek rajta.
Jóízien kacagok. Ez és vol-
tam? Lehetetlen.
De az a fontos, hogy meg-
gyógyultam, meggyógyul-
tam százszázalékosan.
Micsoda kitűnő érzés ez
egy hosszú betegség után!
Nem lebeg állandóan egy
kép előtt, nem zavarja az
álmomat, nem gyötéri a szí-
vedet.
De hiába is mondom ezt
neked. Egészséges ember
ezt meg sem tudja érteni.
Csak aki átgázolt rajta, aki
kigyógyult belőle, mint én.
Nem maradt „hála Isten-
nek, belőle semmi csak egy
emlék, szép vagy csunya
emlék, kellemes vagy bor-
szasztó álom, ami elműl.
Milyen jó érzés ez most,
felidézni a multat és moso-
lyogni. Öreg emberek szok-
ták ezt így, visszagondolnak
a multra, az ifjúságukra és
mosolyognak.
Mégis jó valakinek most
ezt elmondani, valakivel
megosztani. Vele, aki is-
merte ezt a multat, aki vi-
gasztalt, erőt öntöttél be-
lem, aki velem szenvedtél a
szenvedés nehéz napjaiban.
Szeretném magamat az
utcaán elküldeni: Emberek,
beteg voltam, a szívem fájt,
majdnem meghasadt, egy
cseppen mult, hogy bele-
nem haltam. És meggyó-
gyultam.
Volt úgy, hogy már nem
is hittem, hogy élek. Azt
hittem, halott vagyok. Nem
öttem, nem íttam, mint aki
halálán van. Csak a szívem
fájt, kimondhatatlanul fájt,
csak az mutatta, hogy még
élek.
Istenes lettem, imádkoz-
tam, zoltárokat mormol-
tam: „Meggyógyítja a tört
szívűket, behegesztí seb-
üket”.
Sohse gondoltam volna,
hogy ezek a szent emberek

a tört szívűkre is gondol-
nak, hogy imát adnak a
szájukba.
Es csoda történt. A tört
szív meggyógyult, a seb be-
hegedt.
Csak olykor, nagyritkán
tűnik még fel előttem a ké-
pe. A multkor a Kineretben
fürödtem és hirtelen felbuk-
kant a hullámokból. Eleinte
azt hittem, hogy káprázat,
a szememet dörzsöltem, de
aztán világosan láttam,
hogy ő volt. Integtetett fe-
lém, kedvesen, mosolyogva,
aztán eltűnt a habokban.
Alig tudtam kívánszorogni
a vízből. Aznap beteg vol-
tam, mint régen. Hideg bo-
rogatást raktam a szívem-
re.
Ezután napokig nem jár-
tam fürödni. Nagy lemondá-
sra kényszerült, tudod, meny-
nyire szeretek a vízben lu-
bickolni. De nem bírtam so-
kára. Jól esett a hűvös víz.
A Kineret vize újra meg-
gyógyított.
Egyszer meg a hegyek kö-
zött barárgoltam és az
egyik hegy hirtelen alakot
öltött. Eleinte azt hittem,
álmomat, de aztán megbi-
zonyosodtam, hogy valóság.
A hegy csúcán arc formá-
lódott, szem, orr, száj és az
arc az ő arca volt, az ő szem-
e, az ő orra. A hegy meg-
indult felém. Nem tudom,
meddig jött, elért-e hozzám,
mert egy idő múlva a kö-
zeli kibucban találtam ma-
gam egy hordágyon.
De ez és a kinereti eset
csak múltó jelenség, én meg-
gyógyultam, teljesen meg-
gyógyultam. „Uj szívet
adott nekem az Isten”, a
hogy valamelyik zoltárban
olvastam.
Előfordul az is, hogyha
egy-egy könyvet olvasok, fil-
met látok és valamelyik
alak órá hasonlít, elbögöm
magam és utána olyan jól
érezem magam, gyógyultnak.
En fölülte csodálom, hogy
a modern orvostudomány
nem foglalkozik a sírással,
mint csillapítószerez. Meg-
kellene riktani a beteget és
mindjárt könnyebbülést ál-
ni na be. A Rámbám kitűnő
eredményt ért el vele. Kü-
lönösen átmeneti bajoknál
alkalmaznám vagy akkor,
ha egy behegedt seb hirtel-
en felszakad. Nálam kitűnő
nőven bevált és naponta
több ízben eredménnyel hasz-
nálom.
A multkoriban az utcán
haladtam, hirtelen egy nan-
got hallottam, megesküd-
tem volna rá, hogy az őve.
Kiáltottam is utána. Azt
hittem, nem hallja, ordítani
kezdtam. Az emberek utá-
nam fordultak, azt hitték,
megzavarodtam.
Csak nehezen vánszorog-
tam haza. A sírás folytoga-
tott. Az utcán nem illik
sírni. Otthon aztán teljesen
megkönnyebbültem.
De ezek az esetek, csak
kivételek, csak arra valóak,
hogy a szabályt megerősít-
sék. Én meggyógyultam, ép-
pen ezek a kivételek bizo-
nyítják legjobban, hogy
meggyógyultam.
Van úgyis, hogy meggyu-
tom este a lámpát és a lám-
pa világában meglátom őt.
Az éjjel aztán nem alszom.
De ez is csak kivétel, sza-
bályterősítő kivétel, hiszen a
következő éjszaka már úgy
alszom, mint a tej.
Éjjel sokszor azon veszem
magamat észre, hogy a ke-
zeme fogja a homlokomat
simogatja, csókol. Ilyenkor
reggelig ébren maradok és
másnap cseppeket szedek.
De ennek bizonyára a kli-
ma az oka, a szokatlan me-
leg, a Kelet, amely a fanta-
ziát benépesíti. De a való-
ságban én egészséges va-
gyok, gyógyult.
Ugy bújtam mindenki elől,
mint a beteg állat. Most
már persze, nem, sőt kere-
sem a társaságot. A napok-
ban órák hosszat elbeszélget-
tem valakivel. Figyeltem a

A kísértet 1915 november
17-ének éjszakáján jelent
meg házukban és látoga-
tása olyan hűhöt és olyan
sok utólagos kellemetlensé-
get vont maga után, hogy
mar bánom, hogy egyáltalán
észrevettem. Sokkal helye-
sebb lett volna egyszerűen
nem tudomást venni róla és
lefeküdni. Megjelenésének
következtében édesanyam
beverte a szomszédunk ab-
lakát, és ami még kellemet-
lenebb volt, nagyapam rá-
lőtt egy rendőrré. Mint mon-
dom, utólag nagyon meg-
bántam, hogy megzavartam
a kísértetet.
A dolog úgy kezdődött,
hogy körülbelül éjjeli egy
órákor arra lettem figyel-
mes, hogy valaki gyorsite-
mű ritmikus lépésekkel jár-
ja körül az ebédőszoba
nagy asztalát. Édesanyam
már aludt a felsőszobák
egyikében, Herman testvé-
rem pedig a közös hálószobá-
nkban. Nagyapám a pad-
lászobában lakott és vigan
húzta a lóbort az öreg dífa-
ágyban, mely, mint talán
emlékeznek, leszakadt egy-
szer apám alatt. En éppen
kibéptem a fürdőkádból és
bebugyoláltam magam a
nagy frottrú törülközőbe,
mikor léptekre lettem figyel-
mes. A fürdőszoba fénye le-
világította a hátsó lépcső-
re, melyek az ebédőbe ve-
zettek le; a halvány fény
megvilágította a tanyersoro-
kat az ebédőállványon; de
az asztal nem láthatam. A
lépések ütemes tempóban
jártak körbe az asztalt; szá-
bályos időközben, ahogyan
ráléptek, a padló egyik desz-
kájára bánatosan nyikorgott.
Először azt hittem, hogy az
apám érkezett meg, vagy
Roy bátyám, aki Indianopo-
lisban volt üzletileg és aki-
nek hazatérése minden per-
ben eszedékes volt. Aztán ar-
ra gondoltam, hogy valami
tolvaj. Egyetlen pillanatra
sem tételeztem fel, hogy ki-
sértettel állok szemben.
Igy telhetett el vagy né-
rom perc. A léptek óramű
pontossággal keringtek kör-
be. Végre összeszedtem ma-
gam és lábujjhegyen Her-
man szobájába sompolyog-
tam. „Psz!”, sziszegtem, a
sötétben, „ébredj fel!” Erő-
teljesen rázni kezdtem, mi-
re rémülten felült. Meg kell
jegyezmem, hogy Herman
nem volt nagy hős és ki-
váltképen nem éjszaka. Meg-
mondtam neki ki vagyok és
közöltem vele, hogy „vala-
mi” van lenn az ebédőben.
Kelletlenül követett a hátsó
lépcső felső fokáig. Lélek-
zetfőjva hallgatóztunk. Tel-
jesen csönd. A léptek megszün-
tek. Herman rémülten né-
zett rám: meztelenül álltam
ott csak a frottrú törülköző
volt a derekam köré csavar-
va. Vissza akart menni az
ágyba, de karongragadtam:
„Van valami odalenn!” —
mondtam. Ebben a pillanat-
ban a léptek megint megin-
dultak, futólépésben kez-
ték körözni az ebédőasztalt,
egy pillanatra megint meg-
álltak, aztán kezdtek feljóni
a lépcsőn, felénk tartva,
súlyosan, két lépcsőt lépve
egyszerre. A fény még hal-
ványan világított le a lépcső
sorra: nem láttunk semmit.

csak a lépteket hallottuk.
Herman a szobájába rohant
és bevágta az ajtót. En el-
retesztem az ajtót a lép-
csősor tetején és biztonság-
kedvéért meg háttal is ne-
kitámaszkodtam. Egy végte-
lennél tínc perc után las-
san kinyitottam megint.
Semmi. Egyetlen hang se. A
kísértet eltűnt.
Az ajtócsapkodás felköl-
tötte édesanyámat. „Az Is-
ten szerelmére, micsoda ri-
csaj ez, az éjszaka kellős kö-
zépén?” Herman kimerész-
kedett a szobájából. „Sem-
mi”, mondta mogorván. Hal-
ványzöld volt és minden izé-
ben remegett. „Mi volt az a
nagy szaladgálás odalenn?”
kérdezte anya. Tehát ő is
hallotta a lépteket! Megdob-
benve néztünk rá.
„Betörök!” kiáltott fel a
helyzetbe való ösztönzerű
belépéssel. Igyekeztem meg-
nyugtanni és lassan megin-
dultam lefelé a lépcsőkön.
„Herman, gyere”, mond-
tam.
„En anyával maradok”,
mondta. „Anyá fél.”
Erre én is visszamentem
a folyósóra.
„Meg ne mocsanjon egyik-
tek se”, mondta anya. „Te-
lefonálunk a rendőrségre.” Te-
kintettel arra, hogy a tele-
fon lent volt az ebédőben,
nem volt világos előttem,
hogy hívhatjuk fel a rend-
őrséget — függetlenül attól,
hogy semmi kedvem nem
volt a rendőrséget beleke-
verni ebbe az ügybe, de anya
elémében volt és páratlan
gyors elhatározással már
cselekedett is. Feltépte ha-
lászobájába ablakát, mely
egy magasságban volt a
szomszédunk hálószobájának
ablakával, felkapott egy ci-
pőt és zsupsz már repült is
a cipő. Úvegcsörömpölés. A
szomszédos házban Mr. Bod-
well lakott a feleségével. Mr.
Bodwell nyugdíjban volt
nyomdász volt és nem sze-
rette ha az éjszaka közepén
üvegcsörömpölés repkedne
szerteszét a hálószobájában.
Különben is ideges ember
volt.
Holdtalan éjszaka volt és
már kettő felé járhatott az
idő. Bodwell az ablaknál ter-
mett, tajtékzott a dühtől,
ordított és ráta az öklét.
Bodwellné hisztérikusan vi-
sított, egy percig sem mar-
dunk itt tovább, eladjuk
a házat, visszamegyünk Pe-
oria-ra és hasonlított. Eltar-
tott egy jó darabig, míg
anya végre szőhöz tudott
jutni. „Betörök!” kiáltotta
anya. „Betörök vannak a
házban!” Herman és én per-
sze nem mertük megmondani
neki, hogy nem betörök,
ígyan kísértetek, tekintve,
hogy anya jobban félt a ki-
sértetektől mint a betörők-
től. Bodwell először azt hit-
te, hogy az ő házában van-
nak betörök, aztán végre le-
csillapodott és felhívta a
rendőrséget nevünkben. —
Anya olyan izgatott volt,
hogy alig tudtam megaka-
dályozni, hogy a másik cipő-
jével be ne vágja Bodwellék
hálószobájának még épen
maradt ablakát.
A rendőrség figyelemre-
méltó gyorsasággal érkezett
a helyszínre: Először egy

csukott Ford kocsit futott
be tele rendőrral, utána két
motorbicikli, majd egy jár-
őrautó nyolc emberrel és
egy pár riporterral. Elkezd-
ték döngetni a nagykaput.
Zseblámpák fénye szaladt
fel és alá a falakon, villant
át a kerten, az udvar mélye-
déseken és házunkat a Bod-
wellék házáról elválasztó
keskeny közön. „Nyissák ki
a kaput!” kiáltotta egy re-
kedt hang. „Rendőrség!”
Le akartam menni, hogy be-
engedjem őket, ha már itt
vannak, de anya erről halla-
ni sem akart. „Pucér mez-
telen vagy”, mondotta, „biz-
tosan megfáznál.” Megint
derekam köré csavartam a
törülközőt. A zsaruk válluk-
kal nekidőltek a nagykapu-
nak és nagynehezen felfe-
szítették. Aztán betörték az
előszoba ajtaját és hallottam
az üvegcsörömpölést a kö-
padlón. Elemlámpák fénye
végigvilágított a szalónon,
idegesen cikcakolt az ebéd-
őben, végigvillant a folyó-
són, aztán felszókkent
előbb a fő, utána a hátsólép-
csőkön. Ott találtak a hátsó
lépcsősor tetején, törülköző-
vel a derekam körül. Egy
díjbirkozó méretű rendőr ro-
hant fel a lépcsőn. „Ki ma-
ga?” ordított rám. „En itt
lakom”, mondottam. „Mi az,
melege van?” kérdezte. Tu-
lajdonképpen fáztam. Be-
mentem a szobába és nad-
rógót rántottam magamra.
Kijövet, egy másik zsaruba
botlottam, aki minden cere-
mónia nélkül egy töltött re-
volvert szurt az oldalbor-
damba. „Mit keres maga
itt?” kérdezte fogcsikorgat-
va. „En itt lakom”, mon-
dottam.
A tiszt most édesanyám-
hoz fordult. „Nincs itt ké-
rem egy lélekfia sem” jelen-
tette. „Uglátszik meglőgött
— meg tudnák adni a sze-
mélyleírását?” „Ketten, vagy
hármán voltak”, mondta
anyám, irtózatossá ricsajt
csaptak, vagdoszták az aj-
tókat. „Fura”, mondta a zsa-
ru. „Az ajtók és ablakok be-
tűről voltak bezárva. Meg-
véletlenül sem volt nyitva
egyetlen egy sem.”
Odalenn közben sürögtek
forogtak a rendőrök. Csak
úgy hemzsegett tőlük az
egész ház, feltépték az ajtó-
kat, kirángatták a fiókokat,
bevágták az ablaktáblákat.
Butordarabok súlyos, tompa
zuhanással estek a padlóra.
Egy felcukat rendőr tünt elő
a sötétből az első emeleten.
Átkutatták a szalónt, a fo-
lyósókat, elhúzták az ágya-
kat a fal mellől, letépték a
ruhákat a falszekerény fog-
sáiról, rámentek le a koffe-
reket és dobozokat a polco-
ról. Egyikük talált egy ócs-
ka citerát, amit Roy nyert
valamikor egy teniszbajnok-
ságon. „Idesűs, Joe” mon-
dotta az egyik rendőr és
nagy patájával végigpendi-
tett a húrokra. A zsaru, a-
kit Joenak hívtak, hátrafor-
dult. „Hát ez meg mi?” kér-
dezte tőlem. „Egy ócska ci-
tera, — mondtam — ezen
szokott aludni a tengeri ma-
lacunk.” Ez igaz volt. Sze-
günk, megboldogult tengeri
malacunk csakis a citerán
volt hajlandó aludni, de jobb
lett volna ha ezt most elhal-
latozom. Joe és a másik zsa-
ru hosszú ideig furcsa tekin-
tetel bámultak rám. Aztán
visszatették a citerát a pol-
cra.
„Nyoma sincs itt semmi-
nek”, mondta a tiszt, aki elő-
ször beszélt anyával. „Ez a
fickó” magyarázta a többi-
eknek és hüvelykujjával fe-
lém bökött, „pucér volt az
előbb. A hölgy pedig ügyi-
sai hisztérikus.” Valameny
nyílen bólogattak, de nem
szóltak semmit; csak néztek
rám. A kis csöndben aztán
hirtelen valami nyikorgást
hallottunk a padlászobából.
Uglátszik nagyapapa meg-
fordult a dífaágyban. „Hát
ez meg mi?” pattant fel Joe.
Mielőtt megmagyaráztam,
vagy akár a számat kinyit-
hattam volna, öt-hat zsaru
termelt a padlászoba ajta-
jánál. Mindjárt éretem,

hogy baj lesz, ha bejelen-
nek, vagy akár bejelen-
tással is, berontanak nagy-
papához. Az öregur éppen
abban a stádiumban volt,
mikor képzeletvilágában,
Meade generális legénysége
visszavonulóban, sőt szőke-
félében volt, Stonewall Jack-
son tábornok harapófogó
szertű, kétoldali támadásá-
nak súlya alatt.
Mire felétem a padlá-
szobába, a helyzet nagyon
zavaros volt, Nagyapa nyll-
ván arra a következtetésre
jutott, hogy a rendőrök
Meade hadsergének szőke-
vényei, akik az ő padlászobá-
jában akarnak elrejtőzni.
Kiugrott az ágyból hálósap-
kástól, hosszú flaneles háló-
ingestül és gyalpus kezese-
bastól. A zsaruk közben rá-
jöhettek, hogy a mérges, őss
haju öregur a hához tarto-
zik, de szőhöz sem jutottak.
„Vissza, gyáva kutya!” or-
dított nagyapapa. „Vissza a
frontra, átkozott pipogya
társaság!” Visszakézből o-
lyan hatalmas pofont buzdított
le a citerás zsarunak, hogy
az menten elterült a földön.
A többiek megkezdtek a
visszavonulást, de nem elég
gyorsan; nagyapapa kirán-
totta a revolvért Citera töl-
ténytáskájából és elsütötte.
A lövedék lepatant a tető-
gerendáról; az egész padlá-
szoba tele lett füsttel. Egy
zsaru hirtelen a vállához ka-
pott és nagyot káromkodott.
Valahogy nagynehezen vala-
mennyen lekerültünk és rá-
rightlítottuk a padlászobát az
öregurra. Kettőt durrantott
még a sötétben, aztán vissz-
szafeküdt az ágyba. „Ez a
nagyapám”, magyaráztam
Joenak, aki levegő után kap-
kodott. „Azt hiszi, hogy ma-
guk katonaszőkevények.” —
„Ahá, értem” mondta Joe.
A zsaruk vonakodtak tá-
vozni, anélkül, hogy nagy-
apán kívül, valakire ráteté-
ték volna kezüket; számu-
ra az éjszaka kudarcával vég-
ződött. Azonkívül az egész
ügy — az ő szemzöngéből
fura gyanusnak tűnt fel, és
őszintén szőva meg tudom
őket érteni. Tovább folytát-
ták tehát a kutatást. Az
egyik riporter, egy sovány,
alacsony emberke, most hoz-
zám fordult. Közben, mi-
után semmi más nem esett
kezemügyébe, felvettem anya
egyik blúzát. A riporter gya-
nus érdeklődéssel mért vé-
gig. „Idehallgasson, fiatal-
ember”, mondotta és szőhöz
tekintettel nézett fel rám,
„hajlandó volna elárulni,
hogy voltaképpen mi meg
itt vége?” „Kísértetek vol-
tak a házában”, mondottam.
Hosszú ideig bambán me-
redt rám, mint valami auto-
matára, amibe bedobtak egy
hatost, de amiből nem jön
ki semmi. Aztán faképnél
hagyott. A zsaruk mentek
utána, az egyik, akire nagy-
apapa rálőtt és akinek karja
már be volt pólýáza, han-
gosan káromkodott. „Vissza
kén szereznem a revolvért
a vén bagolytól”, mondta a
citerás zsaru. „Igen — mond-
ta Joe — mástól nem vett
el semmit?” Mondtam ne-
kik, hogy másnap visszavi-
szem a revolvért az állomá-
sra.
„Mi baja volt annak a
rendőrnök?” kérdezte anya,
miután eltávoztak. „Nagy-
apapa rálőtt”, mondtam. „Mi-
ért?” kérdezte. „Biztos azt
hitte róla, hogy katonasző-
kevény”. „Ayaisten”, mon-
dta anya, „egy ilyen jóképű
csinos fiatalember!”
Másnap a reggelinél nagy
apapa olyan friss volt, mint
egy lilom és tele volt vidám
tréfákkal. Azt hittük, elfeje-
tette az éjszakai eseménye-
ket, de tévedtünk. A harma-
dik csésze kávé után, kedé-
lyesen megtörtölte a baju-
szát és érdeklődéssel nézett
rám és Hermanra.
„Mi a fenét akart az a
sok rendőr a házában az éj-
szaka?” kérdezte.
Ezt mi is szeretnénk volna
tudni.
Fordította:
Székely István

TEJES SZOBA, DUPLA REKAMIE.
SZALONDIVANY, fotólek-
maga olíffék, szekrények, asz-
tatók, szék, stb. nagy választé-
kában, olcsó áron. — KÜLÖN-
böző „Lakó” öltözök kivá-
las áron, kényelmes díszet-
fizetésre.

FINGER BUTOR
TEL AVIV, Allenby 6.
(volt Knesset-épülettel szemben)

8 Uj Kelet 1953 VIII 28

Butorszöveget
a forrásnál vásároljon.

S P I T Z E R
T. A. Merkasz Mischari 15.
JAFFA, 3. u. 18. sz.
Kedvező fizetési feltételek

modorát, az izlését, az in-
telligenciáját tanulmányoz-
tam, összehasonlítottam ve-
le. Azzal búcsúzott, hogy
másnap újra fölne. Meg-
ízenttettem a hugommal,
hogy ne jöjjön.
Hát én tehetek róla, hogy
az összehasonlítás az első
javára dönt?
Meggyógyultam. Hála az
Istennek, hála az én segyel-

PÉNZT folyószá-
mra és minden értékre
Lombard Tiferot
1.-A., Rothschild 31.
Tiferot-ház.
Vezető: **BAJNA DAVID**, ékszerész,
a bpesti állami zsinagógaak v. becsise (8-1/2-ig) Tel. 4976

Butorszöveget
a forrásnál vásároljon.

S P I T Z E R
T. A. Merkasz Mischari 15.
JAFFA, 3. u. 18. sz.
Kedvező fizetési feltételek

meztőségemnek, a józansá-
gomnak, meggyógyultam.
Ha naplót vezetnék, most
beírnam: 1953. júl. 29. Meg-
gyógyultam. Halálos beteg
voltam és meggyógyultam.
Olyan boldog vagyok, olyan
nagyon boldog. Meggyógyul-
tam. Ennyi kin, ennyi szen-
vedés után meggyógyultam.
Ugy szeretnék boldogsá-
gomban meghalni...

A ramat-gáni káblán

A Blizowski-féle botrány, az utóbbi évek legnagyobb fizetésképtelensége Izraelben, amely nemcsak a hitelezőket, szállítókat és munkásokat, hanem a jóhiszemű szikunvásárlók százait is magával rántotta, egyre újabb hullámokat ver. A károsultak a napokban bizottságot választottak, amely a kormányhoz fordult segítségért, tekintve, hogy jogi úton nem tudják érvényesíteni követeléseiket.

Munkatársunk az alábbi cikkben az ügy újabb fejleményeiről tájékoztatja az olvasót, ugyanakkor megfesti a nagyszabású pénzügyi botrány középpontjába került építkezési vállalkozónak portréját.

Minden várakozás ellenére, ez a valamikor híres, de most inkább hírhedt ember, minden rázúduló baj mellett egyáltalán nincs összetörve. Még nem olyan régen Slomo Blizowski neve rögtön Krinitzi polgármesteré után következett a ramat-gáni ranglétrán, most pedig csak gúnyosan, vagy átkozódva emlegetik a tönkrement miliomos építkezési vállalkozót.

A ramat-gáni kávéház asztalánál ülünk egymással szemben. Nem emlékszem, hogy valaha is találkoztam volna hasonló kövér emberrel. Egyik szeme egészen eltűnik a szétfolyó hústömegben. Aziránt érdeklődöm, milyen utat is tett meg, amíg eljutott odáig, hogy a botrányok közt öngyilkosságba menekült svéd gyufagyáros után az izraeli Kruegerként emlegessék.

Fehéroroszországban született és úgy, mint ősei, előbb fakitermeléssel foglalkozott. 25 éves korában, 1931-ben érkezett az országba. Új foglalkozáshoz látott; káblán, építkezési vállalkozó lett belőle. A nehéz 30-as éveket ő is végigkínálta, míg 1939-ben elérkezett a nagy háborús konjunktúra, amelyet ő használt ki talán a legjobban ebben az országban. Vagyona szédületre iramban és arányokban növekedett. A szegény, kis, ismeretlen építési vállalkozóból 10-12 év alatt egy (saját bevallása szerint) körülbelül 2 milliós vagyon ura lett.

Megkérem, mondja el, hogyan csinálta ezt az egészen

amerikai izü karriert. Elmagyarázza, hogy két irányban dolgozott egyszerre: házakat épített és ugyanakkor telkeket is vásárolt. Így kevert egyidőben minél többet építeni, mert ily módon megengedhette magának, hogy olcsóbb legyen másoknál, miután a mennyiségben behozta az árkülönbözetet.

BLIZOVSKI

Ily módon felépített mintegy húszezer lakást. De a fő kereseti forrása a telekpekuláció volt. Az inflációra bázisozta üzletét és egy év tizeden keresztül nem eselődött számításában. Példának okáért felhozott egy konkrét esetet is: egy Lubjanki nevű úrtól en-bloc 58(!) telket vett, darabját átlag 1500 fontért. Pár éven belül egy-egy ilyen telek értéke körülbelül 12.000 font volt. Csak ezen a „kis” üzleten több, mint félmillió fontot keresett!

Azok, akik némi bepillantást nyertek Blizowski üzleti rendszerébe, természet-

sen nem látják ily egyszerűnek a dolgot. Ez érthető is, hiszen különben minden építész kereskedő milliókat gyűjthetne össze néhány év lefolyása alatt. Azonkívül, ha Blizowski oly egyszerű és elfogadható üzleti elvekre támaszkodott volna, mint ahogy állítja, akkor nem lett volna semmi ok a „krachra”.

A beavatottak szerint ez a jó üzleti érzékkel rendelkező káblán a következőket csinálta: Féligkész lakásokat adott el, azzal, hogy bizonyos határidőn belül beköltözhetőek lesznek. Az ebből befolyt pénz tekintélyes részével újabb építkezésekbe kezdett és ezeket is félígézetesen adta el. Amíg a lakások ára állandóan emelke-

désben volt, addig a szisztema remekül funkcionált. Blizowski mindig hatalmas összegek felett rendelkezett és üzletének dinamikája folytán újabb és újabb építkezésekbe kergette, ez pedig nagyjából hiteltét. De egy szép napon megfordult a kocka: az új gazdasági politika következményeképpen a lakások ára leesett, az építkezési anyagok ára viszont felment. Blizowski nem is mertte fel idejében a veszélyt vagy pedig nem állt módjában, hogy elkerülje. Az eredmény tragikus volt: a legfőképpen azokra nézve, akik belé fektették bizalmukat és a pénzüket. Ott álltak a félig felépített és előre kifizetett lakások tucatjai és nem volt, aki befejezze azokat.

Blizowski védekezik. Azt mondja, hogy a ramat-gáni város háza erősen ludas az ügyben. Először is nem szerették meg neki a befizetett anyagiutalásokat, úgy hogy kénytelen volt a hivatalos árak többszöröséért feketén vásárolni anyagot.

Másodszor is, szerinte a városháza volt a főforrása annak a pánikhangulatnak, amely őt véglegesen ledöntötte a lábáról. Most tömegesen adja el a telkeit, természetesen áron alul és így nem tudja kielégíteni a követeléseket.

Külön fejezetet képez egy párszáz jobbsorsra érdemes család tragikus története. Ezeknek a házait ugyanis Blizowski befejezte, de ezt csak úgy tudta keresztülvinni, hogy hitelt vett fel rájuk és a hitelezőket betábláztatta (jelzálogkölcson) a jövőben tulajdonosok lakásaira. A lakások vevői közben beköltöztek a drága pénzen megvásárolt „hájt mesutáf”-okba, csak hogy a törvény szerint azok nem az ő tulajdonukat képezik, hanem a hitelezőkéit.

Beszélgettem üzletemberekkel, akiknek Blizowski kisebb-nagyobb összegekkel tartozik. Ők két dolgot tehetnek: lecsukhatják és csődbe kergethik adósukat. Csődbe azért nem kergetik, mert túlsok az adóssága és így az akaratlan hitelezők mindegyike csak olyan csekély összeghez jutna, hogy inkább várnak valami csodára, amely visszahozza a pénzüket. Börtönbe pedig azért nem vetik adósukat, mert az anyagilag mit sem segítene rajtuk, sőt még azt a kis reményüket is elvesztenék, ami általában pislákol bennük, hogy a szabadlábban lévő Blizowski állítólag mindent megtesz annak érdekében, hogy vagyoniának roncsaival valahogy kielégítse a hitelezőit. „Blizowski mindent meg fog fizetni” — szokta önmagáról mondani, de hogy milyen módon, azt talán maga sem tudja.

Illőnek találtuk, hogy erről a sok port felverő ügyről megkérdezzük az érdekelte ramat-gáni város háza hiteles véleményét is. Balzszerencsére azonban a városi főtitkár súlyos újságíró-fóbiában szenved és az azzal tagadta meg a részletes felvilágosítást, hogy úgy is azt fogjuk írni, amit előre elhatároztunk, úgy, hogy nem érdemes nyitkozni.

A kövér ember pedig változatlanul ott trónol a kávéházi asztalnál. Egymástán ülnek le mellé dühös és szomorú emberek. Nyugtatta őket, biztat és ígért. De, hogy miképpen fog segíteni áldozatain, azt senki sem tudja. Pedig nem akart ő becsapni senkit, csak túlsok pénzt akart keresni, szegény és túlgyorsan.

Lampel Tamás

A hét görbe tükrö

Rajolta: ZERV

„VEREJTEKES UT” címmel filmet készítenek Izraelben

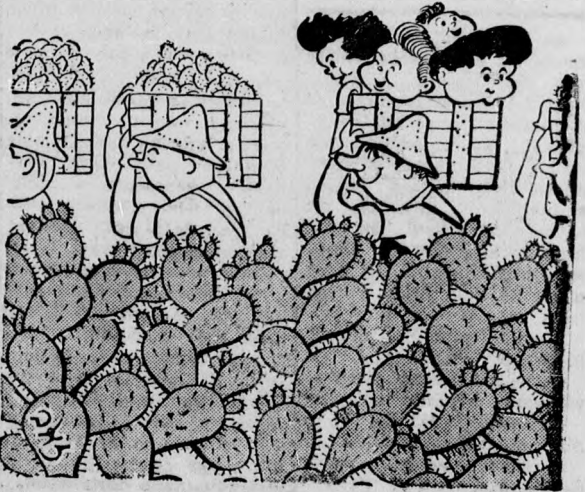

Jelenet a filmből...

Új tisztogatási hullám a Szovjetunióban...

Különösen jónak mutatkozik az idei szábre-szedés...

Selyemhernyó tenyésztése

Irta: KLOPPER NATHAN

Fiatalságunk életében szinte kívánkozó szükségesség a selyemhernyó tenyésztés, melyhez minden adott: selyemhernyó, mint az élelő selyemtenyésztő országok bármelyikének. Nemzetgazdasági szempontból tekintve, feltétlenül fontos ennek a meghonosítása, mert viszonylag kevés investícióval jelentékeny deviza-megtakarítást, majd állandóan növekvő export-lehetőséget nyújt. Egy olyan új iparág létesülne ezáltal, melynek teljes nyersanyagát belföldön termeljük. Végül szociális jelentősége abban van, hogy olyan egységnek foglalkoztatását teszi lehetővé, nemre és korra való tekintet nélkül, akik más foglalkozási ágakban nem alkalmasak munkára.

Nemzetközi viszonylatok
A világ selyemtermelő országai között Japán felülmúlja az összes többi országok együttes termelését, utána következik Kína, majd Olaszország, továbbá Oroszország, Korea, Szíria, Perzsa, Görögország, Franciaország, Bulgária, Törökország, Kázmír, Jugoszlávia, Spanyolország, Románia, Magyarországnak stb.

Az eddigi kísérletek Országunkban komoly kísérleteket kezdtek a tenyész-

tés meghonosítására mintegy 35 évvel ezelőtt, a mandátum-kormány támogatásával. A kísérletek a legjobb eredményekkel zárultak — 1000 kg eperfalomb kb. 60 kiló gubót hozott. A tenyésztés honosítása azon akadt meg, hogy nem volt elegendő emberanyag, mert munkásokat felvenni eperfák ültetésére, majd a tenyésztési időszakra nem lehetett kifizető az első 2-3 évben. Ma azonban tökéletesen más a helyzet és minden lehetőségünk megvan rá, hogy néhány év alatt jelentős termelést és ezáltal egy komoly új iparágat létesítsünk. A selyemfonás, majd a saját termelési fonálból szőtt selymek feldolgozása tovább lehetőséget nyújt. A selyemfonal exportja sem elhanyagolandó szempont.

Eperfák ültetése
A tenyésztés meghonosítása a földművelésügyi minisztérium szervezésében kell, hogy történjen. Eperfa cseméket legalkalmasabb Olaszországból hozatni. (Folyt. a 10. oldalon)

Takarékoskodjunk csengetve

Irta: KISHONT FERENC

Néhány nappal ezelőtt ötletszerűen felkerestem Ervinét, aki jelenleg nélkülözhetetlen ideiglenes pakidként működik az egyik minisztériumban. Ervinének éppen ülése volt, vagyis egyedülült a helyiségében és olvasva a lapokat, de amint belétem hozzá, felfüggesztette az ülést és néhány percet szentelt nekem. Azonban csak néhány szót válthatunk a folyó helyzetről, amikor váratlanul csengetni kezdett a telefon iróasztalán.

— Egy... kettő... három... — számolta Ervinke a csengetéseket, anélkül, hogy a kagylót felemelte volna, — négy... öt... hat...

Tizenhat csengetés után elhallgatott a készülék. Akkor Ervinke felemelte a kagylót, tárcsázott, majd várt vagy öt percet és visszatele a kagylót, anélkül, hogy egy szót is szólott volna a kagylóba. Erre kisvártatva újból csengetni kezdett a készülék, pontosan negyvenötösöz, majd elhallgatott...

— Csak nékkel ne kezdjen az ember — magyarázta Ervinke — a mennyasszonyommal, Sulamittal beszélgettem. Azt akarja nekem beadni, hogy azért nem jött el tegnap este Smullickhöz, mert a szállodában csunyan elcsapta a gyomrát. Üres kifogás...

Szóval ilyen különös módon ismerkedtem meg az „Ervinke-kód”-dal, amely rendkívüli takarékosági forradalmat van hivatva előidézni az állami apparátusban. Az történt ugyanis, hogy nemrégiben szigorú körparancs történt k.özzé Ervinke hivatalában, amelynek értelmében: „...a munkanélküli adónak az állami dolgozók fizetéséből történő levonásnak megkezdésével egyidejűleg felhívjuk a személyt figyelmét arra, hogy mai naptól kezdve tilos a hivatal alkalmazottai részére a telefonát magánbeszélgetésekre felhasználni. A hivatalban lévő telefonközpontok eljuttattuk a szükséges utasításokat a rendelt végrehajtásának pedáns ellenőrzésére vonatkozólag. A rendelt megszegőit kiszolgáltattuk a Lávón-bizottságnak. Teljes tisztelettel. Az igazgatóság.”

— Kezdetben nagyon el voltam keseredve — mesélte Ervinke — ugyanis a magam részéről egész délelőtt beszélgetni szoktam telefonon keresztül Sulamittal, aki a főszámvéveségeken számokat osztogat, de szerencsére egyhamar megtaláltuk az önkényes intézkedés tökéletes ellenszerét. Sulamittal kidolgoztunk egy csengetési szisztemát, amely valójában szokásos beszélgetési anyagokon alapszik és így módunkban áll ingyenes csengetések révén eltársalogni, akárcsak a régi jó időkben. Egy csengetés például annyit jelent, hogy: „Hogy vagy? Mit csinálsz?” Hat csengetés: Mióta vagy te ilyen udvarias? Kilenc csengetés: „Nem volna kedved ma moziba menni? Hallottam, hogy a Tamarában egy egész jó filmet adnak.” Tíz csengetés: „Már láttam ezt a filmet, Pocsék.” Tizenegy csengetés: „Ne haragudj, nyuszi, de egy szót se étek. Beszélj lassabban.” Huszonegy csengetés: „Közönségszépén az ilyen jóakarót.” Huszonöt csengetés: „Csak akkor jöhetek, ha anya befejezi a kötetemet.” Harminchárom csengetés: „Te, mit is akartam mondani?” Harmincnégy csengetés: „En vagyok feltékeny? Te vagy feltékeny. Érdekes.” Negyvenkét csengetés például csak annyi: „Nézd flam...” Negyvenhárom csengetés: „Nem vagyok neked „flam”, tudod.” Hatvannyolc csengetés: „Nem.” Es így tovább, egészen a kilencvenedik csengetésig, amely annyit jelent, hogy: „Na tessék, most meg van sértődve! Halló! Halló! Ne tedd le a kagylót. Halló! Az ördögbe is, már letette...”

— Nem rossz — állapítottam meg — de honnét tudod, hogy nem valami idegen telefonál?

— Egyszerűen — felelte Ervinke híres mosolyával — csak a kilencvenedik csengetés után veszem fel a kagylót.

Nem zavartam tovább nehéz hivatali munkájában, elbucsuztam Ervinkeitől és egy kellemes élmény emlékével távoztam.

ESZONYEGEK SZAKSZERŰ JAVÍTÁST, TISZTÍTÁST VÁLLALJA
PERZSASZÖNYEGSZÖVŐDE.
ELŐFESTETT SZAKSZÖNYEG! • KÉZIMUNKAFONAL!
LASZT, TEL-AVIV, SHEINKIN 14.

LOMBARD H A O A F O N 32
T. A. ALLENBY
Mugrábival szemben.
Ékszerre, Műve Amánci bűtvényre.
(4-4-6-ig)

A történetírás alkonya?

Vajon van-e még egyáltalában érdeklődés a nagyvilágban a történelem iránt? Ugyebár furcsa, hogy ilyen kérdés egyáltalában felmerülhet, de ha az ember alaposan szemügyre veszi a külvilág egyik megnyilatkozását, azt a rettenetesen sok könyvet, amellyel Amerika szöködként elárasztotta országunkat, akkor mi téréstagság, ilyen gondolatok támadnak a lelkében.

Mert ugyanis a hozzánk sodort irodalom terén a történelem úgyszólván teljesen hiányzik. A természettudomány halad az élen mindenféle válfajával, képviselve van itt a vegytan és fizika, a legkomplikáltabb matematika minden formájában, beleértve már a regény határán mozgó leegyszerűsítést, továbbá a rádió és televízió zsebkönyveit. Akadnak nyelvészeti könyvek is, persze csak a modern filológia köréből, de felmerül egy-egy bölcsészeti munka is bizonyosságul annak, hogy még Amerikában is szeret az ember néha léte és sorsa felett elmélkedni. A szépirodalomról — hogy ez a magyar szó ebben az esetben olyan találat-e, igazán nem tudom — külön értekezést lehetne írni. Szóval, minden van, csak a történelem hiányzik. Nem azt mondom én, hogy a többi könyvek nem életfontosságúak, de igenis hibáztatom, hogy ezek a szakok nem térnek meg idegen isteneket maguk mellett, pedig nem a ke-

nyérből egyedül él az ember. Ha az izraeli polgár meglátogatja a telavivi amerikai könyvtárt és szemügyre veszi a polcon elhelyezett könyveket, megtekinti a kartotékokat, ugyanilyen megállapításra jut. Az egyik sarokban szerényen néhány történelmi könyv húzódik meg, elenyésző hányada az öszkönyvtárnak. Ezzel ki is merült az egész tárolt történelmi irodalom — nincs több.

Tehát tényleg befellegzett a történetírásnak? De vajon Amerika jogosult-e ennek a kérdésnek az eldöntésére? Az Egyesült Államok a közgazdaság, a világpolitika és a hadászat terén majdnem korlátlanul uralja a földet nyugati felét, azonban a történetírás terén valahol hátul, a kis nemzetek között dög a szeker. De ez nem is lehet más-ként. Az Egyesült Államok lakossága bevándorlókból és azoknak ivadékaiból áll s a bevándorlás mind a mai napig nem szakadt meg. Minden bevándorló, legyen az skandináv, vagy olasz, német, avagy lengyel, mindannyian — a zsidók kivételével — amint Long Islandnál Amerika partjára teszik a lábukat, már is elszakították azt a köteléket, mely őket régi hazájukkal, népiükkel és annak múltjával összekapcsolja. Ez a szedett-vedett nép, igaz, hogy óriási erőfeszítések és küzdelmek árán csodákat művelt chalucí munkájával új hazájában és felépítette a világ vezető államát, de ennek a népnek múltja nincs és így nem is lehet érzelme a történelem iránt.

Goethe „Amerika, du hast es besser“ kezdetű költeményében irigyli Amerikát, mert a haladás útján léptel semmiféle középkori várkastély, sempedig a múlt bélyeői nem akadályozzák. Ez igaz, de a múlt hiányát az emberiség kultúrája terén pótolni nem lehet. Ezeknek a bevándorlóknak és ivadékaiknak, bármennyire is beélték már magukat Amerikában, bármennyire is lengetik a csillagos és sávós lobogót és kiabálják, hogy „America first“, valahogy még nincs meg az érzésük, hogy Amerika rövid története az ő történetük.

Egy amerikai nábob ellátogat Angliába, ahol különösen megbámulja a frissen zöldelő, egyenletes pázsitot. Felfogad egy angol kertészt, elviszi magával Amerikába és meghagyja neki, hogy kastélya udvarán ültessen neki szép, gyepes angol pázsitot. A kertész szorgalmasan elvégzi munkáját és tavasszal büszkén megmutatja gazdájának fáradsága gyümölcsét. Ez azonban rettentően csalódott képet vág és végre is kitor belőle a bosszúság: „De hát, fiam, ez nem olyan, mint az angol pázsit!“ „Nem bizony, vágja vissza a kertész, de adjon uram négyszáz esztendődt, olyan pázsitot ültetek én önnek, amely szebb lesz, mint az angol!“ Ez a négyszáz esztendő hiányzik Amerikában. És ezért Amerika — legalább is a mi napjainkban — nem számít a történetírás terén.

Anglia a történetírás klasszikus országa volt és maradt mind a mai napig. Régi kultúrán, amelynek ősei — még mielőtt megszületett volna az angol nemzet a különböző inváziók révén — már majdnem kétezer esztendő előtt éltek a brit szigeteken és amely rendkívül büszke a múltjára. Amidőn Macaulay, Anglia legnagyobb történetírója, vagy egy századdal ez-

előtt elkezdte Anglia történetét megírni, rögtön óriási síkért aratott, ami a történelmi könyvnél szintén hihetetlennek látszott. De Macaulay mester olyan elevenen és megkapóan ecseteli az egykori angol viszonyokat és eseményeket, hogy a legjobb regényen túltett. Nem valami száraz adathalmazt nyújtott, amint azt sok középeurópai történetész tette, hanem festői képet rajzolt története keretében a londoni kávéházak életéről, leírta milyen volt az egykori londoni utca és az országút, és hogyan festett az élet az útszéli fogadóknak. Az olvasó végigélt az eseményeket és azok korát. Bizony még ma is, száz év után gyönyörrel és élvezettel olvassa az ember Macaulay lebilincselő munkáját.

De van az angol irodalomnak egy sokkal régebbi műve is, amelyet még ma is szorgalmasan olvasnak és amely közte van azon kevés történelmi munka között, amelyet az amerikai írók hányad sodort. Ez Edward Gibbon műve: „A római birodalom hanyatlása és bukása“ címen, amely 1776-ban tehát majdnem kétszáz évvel ezelőtt jelent meg.

Persze, emellett virágozik a színté nem tekinthető, a gazdag és értékes, modern angol történelmi irodalom, amelynek egyik legkiválóbb műve a „Cambridge Modern History“ című világtörténelem. Mindezen könyvek híven tárják magukat Gibbons és Macaulay hagyományához és igyekeznek színesen és érdekfeszítően vázolni az események menetét. Az angol nép tehát sokkal mérvadóbb annak megítélésében, vajjon a történetírás túltelte-e magát, avagy sem.

Ha az ember körülnéz országunkban és annak irodalmában, sajnos, az a meggyőződés érelődik meg benne, hogy a lakosság jó része, főleg azonban az ifjúság nem érdeklődik népiük történelme iránt. Örömmel észlelhető, hogy időről-időre kutatások jelennek meg e terén, mint például Avi-Jona könyve a biznaciak uralmáról Eric Jiszraélben avagy Jévin műve, amely ország történetét ecseteli a Bar Kochba-felkeléstől az arab hódításig, de ezen munkák száma édes kevés. Se író, se olvasó. A multkorában a Sárar-Clon, telavivi városi könyvtár egyik vezetője beszélgetés közben azt mondja nekem: „Uram, Ön az egyetlen, aki a mi könyvtárunkban történelem után érdeklődik!“ Megdöbbenett ez a megjegyzés, mert ha szerencsére túltelt is, sajnos van benne egy szemernyi igazság. Megdöbbenett mert eszembe juttatta Wingfield-Stratford, híres angol történetírónak azt a mondatát, hogy az a nép, amely nem ismeri történetét, oly emberhez hasonló, aki elvesztette emlékező tehetőségét. Valószínű, hogy Jeruzsálemben, az izraeli szellem székhelyén jobb a helyzet ebben a tekintetben, mint a mi kalmárvárosunkban, de az általános kép ezáltal csak kevésbé tolódik el.

Vajjon mi az oka ennek az elszomorító jelenségnek? Van ebben része Amerikának, amelynek irodalma és a történettel szemben való beállítottsága kétségtelenül erős hatást gyakorol a mi fiatalágunkra. Ugy amint az amerikai zöld bevándorló, aki bucsut mond szülőföldjének és nem akar többé hallani róla, úgy az alijázó zsidó is szakít a galuti létél és új életet kezd. „La vita comincia domani“, holnap kezdődik az élet, ez a címe egy híres olasz könyv-

nek. Ez zsidó szempontból bizonyára nem igaz, mert a zsidó nép tegnapi és tegnapelőtti élete nélkül, holnap nem tudnánk új életet kezdeni. Egyben meglázul a zsidó hagyománnyal való összefüggés is és ez bizony magával hozza a zsidó multtal szemben való elhidegülést és közömbösséget.

Mellesleg mondván, és ez jellemző, Tel-Aviv négyszáz ezer lakosa közül vajmi kevesen tudják, honnan ered városunk neve. Csak kevesen tudják, hogy — amint ez Jechezkiél próféta 3. fejezetében meg vagyon írva — apáink harmadfél évezreddel ezelőtt a babiloniai fogságban a Kevár folyó partján Tel-Aviv nevű várost alapítottak.

Az izraeli zsidóságnak a történelemhez való viszonya közömbös annál feltűnőbb, mivel a szertészorzságban éppen a cionista mozgalom volt az, amely hivat arra buzdította, hogy ismerkedjenek meg a zsidó történelemmel és tényleg alig volt cionista ház a galutban, amelynek könyvespolcán hiányzott volna a Graetz, Dubnov avagy hasonló munka. Egy szellemes zsidó ember egyszer azt mondotta, hogy Herzl ugyan nem tudott ivritül, de ő volt az, aki Bialiknak megszerezte olvasóközönségét. Hozzátéhetjük még: és ő verbuválta a zsidó történelem olvasóit.

A zsidó történelemmel való szorgos foglalkozás a nemzeti öntudat újjáébredésének egyik kuforrásává vált. A zsidó feleszmélt arra, hogy népe a világ egyik legősibb kultúrnemzete, amely tudat büszkeséggel töltötte el. Az ilyen történetet olvasni kell, úgy ahogy az angolok, ez a régi nép, tesszik a saját történetükkel. Az angolok? Macaulay, a fentemlitett angol történetíró, a mult század harmincas éveiben egy később híres beszédben az angol alsóházban sikra szállt a zsidók egyenjogúsítása érdekében. Ebben figyelmeztette honfitársait, hogy az ő apáik Anglia erdeiben lakoztak volt még, amidőn a zsidóknak, ennek az ősi nemességnek, már saját megszervezték államuk, városaik, királyaik, főpapjaik, saját irodalmuk volt.

Biztos vagyok benne, hogy vajudó nemzeti létünk végleges kialakulása, és a törzsek egybeforrásának befejezése magával fogja hozni népi életünk normalitását. És akkor a mi fiaink is éppen annyira fognak csüggni népiük történetén, amint ezt más régi, de nálunknál jóval fiatalabb nemzetek teszik. A történelem megint az lesz nálunk is, ami a főfeladat: az élet mestere.

Selyemhernyó tényéztése

(Folyt. a 9. oldalról)

egy gazdaság ütessen 100 darab eperfát kis erdőnek, vagy fasorban, vagy a mesek körül. A felesleges eperfalombtól a tehének jóval edesebb és jobb tejet adnak. A fák gyümölcse konzervgyártásra, vagy pálinkafőzésre alkalmas. A lehulló epret a tyukok igen szeretik. Az eperfa igen gyorsan nő és 3-4 év után komoly mértékű selyemhernyótényéztés kezdődhet.

A csemeték behozatala és az egyéb szükséges investícióban részt vehetne egy konzervgyár (a fák hozamának leköttésével) és egy selyemgyár. (A Meshi Sachs annakidején jelentékenyen hozzájárult a tényéztés propagálásához és szakkönyvek kiadásához.)

A tényéztés folyamata
Országunkban márciusban rugyennek az eperfák, április végén már van lombjuk és a peték kikelthetők. Az apró hernyók fejlődésével a fák lombja is növekszik és a 35 nap alatt, — míg a kis hernyóból gubó lesz, — teljesen kilombosodnak. Van-e selyemhernyó-fajták, amelyek egy évben kétszer, sőt háromszor is tényéztethetők. Ez különösen rentábilissá teszi az itteni tényéztést, mert ápriltól — augusztusig adhat elfoglaltságot. Magyarországon a „Szekszárdi Selyemtényéztő Intézet“ csak egyszer egy évben tényéztethető petéket adott ki.

A hernyók elhelyezése, etetése, tisztántartása könnyű és kedves élvezetet nyújtó munka, örömet szerez ni.

idősöknek és gyermekeknek egyaránt. (Sokgyermekes családoknál érdemes 200 csemetét ültetni és kétszeres mennyiségű petét kikeltetni) Azonkívül komoly jövedelmet jelent a meseknek. A tényéztés igen egyszerű és könnyen elsajátítható. Héber nyelven is megjelent egy kitűnő ismertető-füzet ábrákkal, amely tökéletes utbaigazítást nyújt a tényéztőknek. Ezenkívül minden körzetben egyik gazdánál mintatényéztést lenne, ahol az ujong tényéztők számára szemléltető módon bemutatnák a tényéztés módját.

A sabbati etetéshez szükséges lomb pénteken szüretelés és nedves ruhában kifüggesztés maradjon.

Rendelkezünk olyan szakértőkkel, akik nemzetközi viszonylatban is megállják a helyüket, a kísérleteket tökéletesen lefolytatják és azok a legszebb eredményekkel bíztartnak. Csak szervezés kérdése a selyemhernyótényéztés meghonosítása Izraelben.

A közoktatásügyi minisztérium tegye kötelezővé az iskolákban, hogy minden osztály 100 selyemhernyót neveljen a természetrajz-oktatás keretében. Ez kezdődjék a már legközelebbi tanévben. Az eperfa csemeték ültetését azonnal meg kell szervezni és februárban országos ültetési akciókat kell tartani.

KERESZTREJTVEŒY (4)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13											
14					14	15					
16											
17					18					19	
20											
21					21	22				23	
24											
25					25	26				27	
28											
29					30					31	
32											
33											
34											
35											
36											
37											
38											
39											
40											
41											
42											
43											
44											
45											
46											
47											
48											
49											
50											
51											
52											
53											
54											
55											
56											
57											
58											
59											
60											
61											
62											
63											
64											
65											
66											
67											
68											

- VIZSZINTES:** 1. Sziget a perzsa öbölben. — 7. Marx fömve. — 13. Héber név. — 14. Ilyen kő is van. — 16. Szerelmű idegen nyelv. — 17. Héber női név. — 18. Szeasz. — 19. Kárt okozó. — 20. A szobeli Tan. — 22. K-val híres filozófus. — 23. Az első világháború híres német cirkálója. — 24. Borzas színműjének mássalhangzója. — 25. Kémiai elem. — 28. ... fész. — 29. Azonos mássalhangzó. — 30. Helyhatározó. — Csalán-ból három betű. — 33. Nemzet. — 34. ... muri — Moricz Zsigmond regénye. — 35. Zseni. — 38. Hare, deitjának egyik ága (fon). — 43. Mezőgazdasági szerző. — 45. Hang a skálából. — 47. Zsidó távirati ügynökség. — 48. Rovat a „Hárcben“. — 49. Feltételező szócska. — 50. 33 vizszintes, mássalhangzó duplázva. — 52. Fonalról híres. — 55. Lanolin közepe. — 56. Vissza: ... edely. — 58. Novomból 3 betű. — 59. Híres fegyvergyár. — 61. Amerikai állam. — 62. Híres magyar-zsidó író. — 63. Latin költő. — 64. Hatalmas, idegen nyelv. — 66. Z-vel idegen név. — 67. Peron elhunyt feleségének neve. — 68. Az Aida hőse. — 69. Iparos.
- FÜGGŐLEGES:** 1. Ázsiai főváros. — 2. Híres olajtársaság Sváubiában. — 3. Invitálás. — 4. Vissza: nem siet. — 5. Kötőszó. — 6. Ázsiai állam. — 7. Ilyen mulatság és bútor is van. — 8. Kötőszó. — 9. Muzsumán pap. — 10. Erdélyi város. — 11. Ilyen kut is van. — 12. Beethoven nyitánya. — 15. Az izraeli kormány tagja. — 21. Cselekvés. — 23. Visszatekintés a multba. — 26. Kötőszó. — 27. Vissza: Exotikus állat. — 30. Műszerek is odaváló. — 32. Szalmájáról híres. — 34. Férje. — 35. Kínai név. — 36. Családi állapot. — 37. Vissza: mássalhangzó fonetikusan. — 40a. Híres német író („Der Kaiser ging, die Generäle blieben“). — 42. O-val zsebkész héberül. — 44. Progresszió. — 46. Izraeli adónem. — 48. Közönyös. — 49. Cortex is ez volt. — 51. Vissza: angol kikötő. — 53. Örökös héberül. — 54. Magában énekel. — 55. Vissza: izraeli nyaraló. — 57. Jugoszláv kikötő. — 60. Tűzkő. — 65. Azonos mássalhangzó. — 67. Primitív szerző.

Az új töltőtoll

CSODA-TINTÁVAL

50.000

szót ír

Ára **IL. 2.500**

+ 125 pruta adó

GLOBUS

„SOVA“

vállalja a felelősséget az udvarias és gyors kiszolgálásért mind a

8 izraeli üzletében

Kitűnő, kóser közszükségleti cikkek scripjeink ellenében

Newyorki cím: **„SOVA“** New-York
45 West 45th str. Tel. JU-2-5335.

APRÓHIRDETÉSEK

ADAS-VETEL

UJ LUXUSBUTOR olcsón eladó. Alenby 97. II. bel., III. emelet, ajtó: 13. (1-4, 7.30-9 órákor.) A1968

VESZUNK liba-, kacsaoltalt, továbbá pelyhet és ágytollat. — Featherindustry, Tel Aviv. Merkáz Volovelsky 5/16. Tel. 80415. A 1917

VARRÓGÉPET, „Singer”-t vesz. eladó: Ing. Hirschensohn, Jaffa, Bustrus 12. Tel. 81024. A1968

VARRÓGÉP MERRAZ (közvetlen) vétel, eladás, javítás, kimondottan szaküzlet. Harinyá-szemelészőgépek és alkatrészek. Tel Aviv, Bét Lechem 8. Becélő sukál. A 1917

FELYHET, TOLLAT tegmagnasabb áron vesz. Töltésztást, papírt és párnakészítést vállalkoz. Weingarten D., Tel-Aviv, King George 9. sz. A1477

EUROPAL minőségű bűtor, haló-, ebéd- és kombinált szobák. — Scheiner, Tel Aviv, Avoda u. 6. A1994

Jeruzsálemi köznevelőintézet az érettség után. Javítsd meg a hiányzókat. — Hirtensohn, Jaffa, Bustrus 12. Tel. 81024. A1968

FEAIF ipari varrógépet motorral eladó. Weisz, Herzlia Gimel, Bét Orstein (d. u. 4-6b). A2139

BUTORKIARUSITÁS! Európai kézművesek reklámok, harmonika, négyajtós szekrények, búfák, asztal és székek, rendkívül olcsó áron. Részletfizetésre is. Butor-üzlet, Jeruzsálem, reh. Sauc Paul 18. (Notre Dame de France épület) A2129

WAGENER-BUTOR. Vétel, eladás, újalkatás, polírozás, festés. Uj munkák is részlete. Tel-Aviv, Rambam-u. 8. (Naponta 10.30-tól.) A2113

180 kg-os cseh gyártm. DAGASZTÓGÉP 3 csésével, „Maxima” típusú, préselő, préselő, továbbá férfelkötő, „Minerva” varrógépek eladó. „Alkalmi vétel” jellegű a kiadóba. A2182

CIPESZ STANC-GÉP ELADÓ. Cim: J. F. Neumann, T. A., Harkison 51. A2123

„VITESEK” új személynépeket részletfizetésre eladó Ing. Hirschensohn, Jaffa, Bustrus-u. 12. Telefon: 81024. A2114

KÉT MESEK átadó Mosáv Szafira. Felvilágosítást ad a mosáv vádjá. A2127

Levelezés — házasság
Jószíntű TURISTA, modern vallásos, keres magához illő, csinos feleséget 18-22-ig, jó családiból. „Jesivát végzett” jellegű a kiadóba. A2141

LAKASSAL és egzisztenciával bíró fiatalember feleségül venne csinos nő 20-ig. „Boldogság” jellegű a kiadóba. A2133

FÉRJEZEMENNEK mosávyilkozó, vagy Ribonyikhoz, 55 éves korig. „Idealista” jellegű a kiadóba. A2140

42 ÉVES, vallásos mosávyilkozó magához illő, vallásos feleséget keres. Levelezet „8/73” jellegű, Uj Kelet, Haifa, Shapira-u. 13. A2136

MUVELT, jóméjű, közép-termetű 46 éves, Magános urimber, tisztviselő, szép lakással, reméll, hogy ezután megismerkedik egy bájos, okos, karcsú úrral, jövendőbeli életársával. Levelezet „3992” Uj Kelet, Jeruzsálem, Ben Jehuda 2. címre ker. A2099

Haifa mellett szépfékvű lakással rendelkező VARRÓGÉP 60 éves félt imerettségű keres házasság céljából. Ady Centre, II 111 B, Herzl-u. 49. „366” jellegű. A2099

32 ÉVES, szép asszony, 5 éves kislánya van, férjhezmenne komoly, kereső, 35-40 éves férfinek. „Barna”, Haifa, POB. 4094. A2118

ÖTVEN ÉVES, csinos, szépnek mondott övegyasszony lakással, férjhezmenne magához illő, egzisztenciával rendelkező, fiomlelkű férfinek. „8/67” jellegű, Uj Kelet, Haifa, Shapira 13. A2117

BESZERZÉS
OSILAROK nagy választékban, részlete is Erdőséni, Jeruzsálem, Mamilla 30. Villanymotorok minden nagyságban. A2044

KERESÉSEK
HERMANN GIZIT ES SARIT (Eshel-Koizavár), keresi Grünfeld Lörne, Jaffa, 252-es u. 30. A2118

STEIN LACIT, MARGITOT és **SARIT** Nagytúrót (Bihar megye). 1947-ben érkeztek az országba. Budapestről, keresik amerikai barátait. Értéktelést kér: M. Noé, Fetech-Tikvá, Herzl-u. 13. A2118

DAVID IMRET Aradól, keres Friedmann Julia, Fárdecs Cháná Alef, cím 1047. Levele van Hától. A2118

KULONFELE

LAKASKOLTOZTETES, csomagolás, beraktározás és vámolás: OREK-TRANSPORT, Jeruzsálem, Ben Jehuda 6. A10

HAFJESTES 2 font, tartóshulám 2 font, hennázás 2 font, manikűr 300 pruta. BATJA, Tel-Aviv, DL zongor 108. A1917

MUSTOPPOLAS, Inggelérozás, Zippár-javítás. Hana, Tel Aviv, Alenby 83., udvar, Eckmann mellet. A 1782

NATANJAN VARRÓGÉP-központ, szemben a Ritz hotellel. Szakszerű javítások. Singer F. Tel. 221. A1917

VARRÓGÉP vétel — eladás — cseré, részlete is. Klein, Jaffa, King George 20. A1271

RASKO MERNOK CIANZO poloskát, moly- és szette bűtorokat, Farkány- és dszúritás, garancia. Tel-Aviv, Hamelech Rosh 16 szám. Jehuda-Halévi-Balfour sraknál. A1282

BIZTOS EXISZTENCIÁT szerez magának, ha 3 hét alatt megtanul „Trikokord” néi-, gyémánt-ruhákötést és szabást, elismeréssel szakértőként. Tanulj csak 90 font költségért együtt. — Grünfeld, Jaffa, 252-es u. 30. sz. (1000 autóbussz, Mansionel leszáll.) — KÖTÖNGÖT (trikokord) FELVEZSEK. A2131

Biztosítja EXISZTENCIÁJÁT, ha megtanulja a harinyá-szemelészést. Biztos eredmény. — „Vitos” személynépeket vesz, elad és javít S. Oxinberg, Tel-Aviv, Rast-u. 40. (földszint). A2023

PAPLANAT, AGYENECIET most hozassa rendbe a téli előtti. Elsőrendű munka, szórón előtti árak. — Hívásra házhoz megyek. — DEUTSCH, RAMAT GAN, Rav-Kuk-u. 1. (Azelőtt Csehszlovákia) A2023

ALLAS - FOGLALKOZAS
TRICORECORD-GÉPPEL rendelkező munkásokat felvezet „Saton Rachei”, T. A., Hájarkon-u. 139. III. em. (182-vel szemben). A2131

SEMFELSZEDŐ munkáert keres. „Nylon” jellegű a kiadóba. A2131

OKTATÁS
JÖJJÖN női- és gyermekruhazabaszat és varrást tanulni

ZISZOVIKSHOZ új helyiségbe: **TEL-AVIV, MENDELE 14** (*)

LAKÁS - BÉRELÉ
LAKAST BÉRELNI és VENNII, bérbeadni és eladni csak Alexander G. közvetítő-irodája útján, Tel Aviv, Aljja u. 1/II. em., 3. szoba, d. e. 10-12, d. u. 4-6, vagy tel. 21459, d. u. 2-3, este 8-9. A2133

LAKAST, bájti-mesutatót, díszet, rakétát gyorsan, szigorú diszkrecióval kövessék: „EXPRESS”, Weinberger és Kahn, Tel-Aviv, Merkáz Báál Meláchá 5. I. em. Ügyfélfogadás: d. e. 10-11, d. u. 4-7-ig. Telefon: 66766. A12

LAKASOKAT, ÜZLETEKET Tel-Avivban, Jaffában és a környéken bérbe ad a közművek Ringel-iroda, Nachlat Benjamin 39. A6

PENSIÓN SEMADAR, Jeruzsálem, Mosava Germanit útca 336-ban kiltlő, házi-, ebéd-, vacsora-kezdé kapható, nem szállóval vendégeknek is. Kedvezményes házi-bérelt. Magyar konyha. A2073

LAKASAT bérbeadja, eladja gyorsan és kedvezően Muna Elenberg és Ten útján, Tel-Aviv, Javne 34. Telefon: 62514. A4

1 - 2 - 3 SZOBAS LAKASOK bérbe és megvételre, Tel Avivban és a környéken, legelőnyösebben: Herzfeld és Tars, Tel Aviv, Bét Lechem u. 4. (Becélő sukál.) — 10-1, 4-7. A1194

KERESÉSEK AZONNALRA Tel-Avivban, vagy környéken kétszobás, komfortos lakást. Európai kombinált bűtor van a k. Dr. Gombos, Bét Elazari, doar Rechovot. A2130

HELYISÉG UTCARÓL, háromfázis árammal, kíná. Erdőküld: Hirsch műszerész, Jeruzsálem, Merkáz Miszhart, Rech. Hámelek. A2137

ÜZLETHELYISÉG alkaltnál áron, Nachlat Benjaminon átadó. Erdőküld: T. A., Hásemér-u. 6. A2105

ELADÓ kétszobás luxusk lakás Givátajimban — Rasseo (Hargaz mellett) 5000.- font készpénzért (átveendő 400.- font jelzálog-kölcsön.) Ernest Lukács, T. A., Alenby 99. (d. e. 10-12). A2125

HAROMSZOBAS LAKÁS Magráb külében olcsón átadó, esetleg elcsorétható Jeruzsálemi köznevelőintézetnél: Braun, T. A., Alexander József útca 13. A2123

VIDOR közvetítőiroda

TEL-AVIV, ALLENBY 94. Telefon: 3346

LAKASOK EXISZTENCIÁK ÜZLETHELYISEGEK ÜZLETEK TELKEK, stb. (*)

Szű rága butorát?
forduljon azonnal szűrtőhöz. — Szállítás, javítás, polírozás. „ETZ-TOW” TEL-AVIV, Szalame 32. Tel. 80759 (*)

„MÉMÍT” (megöl) **OLYAN, MINT A NEVE — UGY PUSZTITJA EL, AZONNAL ES VEGLEGESEN A POLOSKAT**, legyet, szőlőnyomot, dszúkot. — Házsnál utatás minden „Mémít”-tűvel. Csak „Mémít”-et kérjen minden üzletben. Gyártja: J. L. MARIENBERG HAIFA, Herzl u. 32. Alapítva: 1936-ban. (*)

Minimum, litarg és ólomfehér előállítására

létesítendő vegygyár tökéltársakat keres
Szükséges ösztöké 50.000 font
Vezető vegyész: Dr. chem. SCHUMANN, Nachlat-Jechak, Rechov Nachlat-Jechak 21./I. A2023

HEISZ speciális PARÓKA - KÉSZÍTŐ új lakcíme: **JERUZSALEM, Reh. Keren Kajemet 26., II. emelet.** (*)

— PÉNZT? — **AZONNAL AD MINDEN ÉRTÉKTÁRGYRA** **LOMBARD CENTRAL** **TEL-AVIV, ALLENBY 87** (a) 9-1/2 között.

Haifai apróhirdetések

DETEKTIVREGENTEL A LEG-MODERNEBB IRÓDALOMIG megtalál minden SAMUEL költőnkönyvtárban. Könyvek veszek. Haifa, Herzlia 7., udvarban. A19

VEZÉK magyar könyvet, könyvtár. — Modern Magyar Költőnkönyvtár, Haifa, Herzl 61. Szeged. A2118

JÖVEDELMADÓ ELINTÉZÉS, nyomtatványok kitöltése, szakaszról könyvvezetés Dr. B. A. u. 611, Haifa, Mechnuc-u. 46. (10-1-ig, 4-8-ig.) A2111

UJ, FURNIROS duplakamé, kombinált szekrény, sürgősen eladó. Simon, Haifa, Barzilay-u. 7. A2100

SEMFELSZEDÉST, géphűtést csak Hana Steinerrel tanuljon. Szaktudása, modern technikája azonnal keresetet biztosít. Haifa, Hancvím 11. A2121

BUTOROZTÓ SZOBA fiatalok bérbe ad. Z. u. 11. a. k. Haifa, Stella-Marie, Sikun Keva, blyk 6/álat. A2120

Idősebb ORVOSHAZASPAR a Karmelen, közér háztartásához, németül beszéző alkalmazottat keres (bentlávással), aki reggel és esteként a beteg háziúrnak könnyű segítséget is nyújt. Némethyvá ajánlközés: „8/69” jellegű, Haifa, POB. 4094. A2119

KÉT SZOBA, terrasz HAVAZSÁN olcsón átadó. — „8/74” jellegű, Uj Kelet, Haifa, Shapira u. 13. A2143

FÜGGÖNYÖK haifai mestere KAISER dekoratőr, Harkison-u. 3. (Haifa 93-án). Mosunk, alakitunk; részlete is. A2144

LAKASAT, BUTORAT zsepon, legelőnyösebben festi részletfizetésre a Rosenfeld, Haifa, Herzl 64. (Kochavi Drogeria). A2198

Könyvek — könyvtárak
20 ÚJ KÖNYVET olvasnát a Jambor Sándor könyvtárban. — F. A., Alenby 84. udvarban. Könyveket a legmagasabb áron vesztessék. A2118

Ráv Koppel Reich 7-11

Ma, elut hó 17-ik napján van Ráv Koppel Reich, Budapest néhai ortodox főrab-bijának Jahzeitja.
Reich főrabbi 1890-ben került a budapesti rabbizék-be. Működése alatt lett a főváros ortodox hitközség naggyá és intézményekben gazdaggá. Az ő buzdítására létesítették a Talmud-Tórá, a Sász Chevrát, a szegényeket gyámolító egyesületet, az aggok házat és a kórházat.
Reich főrabbi, aki a nyitramegyei Verbón született és egész fiatalon, 22 éves korában kezdte meg pályafutását, a kongresszus idején a konzervatívok pártjához csatlakozott. Nagy talmutudása, világi műveltsége, békeszeretete és egyéniségének sok más vonzó vonása általános megbecsülést szereztek neki és a század elején már a magyar ortodoxia legtekintélyesebb vezetőjét tisztelték benne.
Az 1927-iki választás az ortodox zsidóság őt bízta meg felsőházi képviselővel. Sok éven át ő volt a magyar felsőház legidősebb tagja.

SPORT

Hápoel Tel-Aviv — Galata Szerail labdarugómérkőzés
A hétvégi sportmüsor eseményei közül kétségeltlenül a török labdarugó vendégjátéka költi le legjobban a sport iránt érdeklődők figyelmét. A török csapat jelenleg a harmadik helyen áll országos ranglistáján, ami jelentős játékerőre mutat. A Galata Szerail ország közé a csapatok közé tartozik, amelynek a nevét Törökország határain kívül is jól ismerik. Sok értékes győzelmet könyvelhet el nemzetközi mérkőzéseivel kapcsolatban. A tel-avivi Hápoel csapata ugyancsak jó képességekkel rendelkezik és különösen külföldi ellenfelekkel szemben rendkívül küzdőszellemet szokott felmutatni.
A mérkőzést szombaton, holnap délután 5.30 órakor kezdik a Hápoel jaffai pályáján. Feltételezzük, hogy a vendégcsapat a jézett időben valóban meg is érikezik Izraelbe, érdekes, szép játéknak ítélnünk tanu. Ez a mérkőzés, valamint a Galata Szerail további vendégjátékai, kitünő alkalmai nyujtanak az izraeli válogatott keret tréningjére a IV. Makkabia küszöbön álló mérkőzössorozatára.

„Tizek emlék-dzöversenye”
A Brit Makkabi Atid az előző évek mintájára ezidén is megrendezi halált halt tiz dzöversenye emlékére szentelt országos versenyt. A Tizek-emlékversenye aug. 30-án, vasárnap délután 4.30 órakor kezdül a rámat-gáni Galé Gil versenyszodájában. A verseny tiz számának a győztesei egy-egy alesett klubtárs emlékére alapított vándordíjat nyernek. Az egyéni számokon kívül még 10x50 méteres gyorsuzóstaféta is szerepel a müsoron; 9 férfi és 1 nüzszó alkotják a stafétát.
A versenyt ünnepi gyászszertartás előzi meg, amelyben az elesett családtagjai, valamint a hadsereg és hatóságok képviselői is részt vesznek.

Sikeres „maraton” távuszák Izraelben
Jicchák Jechezkiel, a tel-avivi Hápoel 31 éves uszója, a múlt héten a Kineret-tavat Kfar Náchumtól déli irányban Daganajig hosszúságban átúszta. Ez már Jechezkiel második hasonló teljesítménye volt; kilenc év előtt uszta végig a szászban a mintegy 23 kilométeres távolságot. Tiz órát töltött a vízben.

J. Paz, tengerészkapitány, tegnapelőtt Haifából startolt és a libanoni határnál, Ros Hamikra meltoni határnál, Ros Hamkra mélyes ifjú 62 kilométert uszott egyfolytában a tengerben, ami megfelel a La Manche-csatorna szélességének. A hatalmas távolságot kedvező viszonyok között, csendes tengerben, kiserejű szél támogatásával uszta végig 10 óra 30 perc alatt. Mindkét izraeli uszó teljesítménye igen jó és nem marad el a nemzetközi viszonylatban számomartott csatornauszók legjobb eredményei mögött. — Viszont a csatornauszók eredményes kísérletét 500 angol fontos díj jutalmazza, amiben az izraeli uszók nem részesednek. Öket csupan az arkköltői siker örvendeztetli meg.

Ludd helyett — Beirui
Páris (UP). Az Air France francia repülővállalat, amely ezelőtt Luddon keresztül bonyolította le közelkeleti repülőforgalmát, most új lökhajtásos repülőjáratot nyitott meg Páris és Beirut között. A hatalmas angol gyártmányú lökhajtásos utasszállító repülőgépek 6 óra és 45 perc alatt teszik meg az utat, ebbe beleértve a római közbeeső leszállás idejét is.

A Hitachdut Olaj Hungaria közleményei:
HAIFA
CIPRUSI KIRÁNDULÁS
Ezúton hozzuk mindazok tudomására, akik a Földközi-tengeri hajótra jelentkezték, hogy rajtuk kívül álló okokból a kirándulóját a megápitott időpontban nem állhat rendelkezésünkre. Könnéfyoga a tervezett kirándulás későbbi időpontra halasztódik és amint megvalósítható lesz, az usz. azes jelentkezők arról külön értesítést kapnak.

JERUZSALEM
A HOH aug. hó 31-én, hétfőn este 8 órakor a Semadar kavéházban (Rech. Princess Mary) Schulz Ignác úr, a Magyarorszárt Zsidók világszervelete vezetékárának részvételével taggyűlést rendez, melyre tagjainkat meghívjuk.

Fárhuzamos müsor:
13.45: angol hírek, 14: francia hírek, 16: modern zene, 16.15: preklaszikusok, 18.30: francia hírek, 19.30: jiddis müsor, 20: román hírek, 20.15: magyar müsor, 22.15: angol hírek.

A hadsereg rádiója:
18.45: péntekesti hangverseny (Haendel: Pascella, Bach: két emballóra és zenekarra írt versenye, Ereton: Variációk), 19.00: Bizet: Carmen c. operájának III. felvonása, 20.45: a hangok világából, 21: tánczene.

SZOMBAT:
7.30: Adon otám és hanglemeszek, 8.30: hírek, 8.40: izraeli hírek, 9: reggeli hangverseny, 10: zenei találóverseny, 11: szimfonikus hangverseny, (Mozart: „Donne kleine Nachtmusik”, Beethoven IV. szimfónia), 12.30: héber dalok kivánságmüSORA, 13.15: spangnyol zene, 13.30: hírek, 13.40: cházandak, 16: a rádió hangtök öröme (egyvelegmüsor), 16.32: közzene, 16.35: Pergolese A zenetanár, Ravel: A fú és a varázsló (egyfelvonásos operák), 18.15: hírek, 19.15: könnéfy klasszikus hangverseny, 20.45: Tizók részletek (Kronikák I. 1-4), — 20.30: hírek, 21: néptáncok, — 21.30: Meláve Málka müsor, 22: közzene, 22.05: tánczene, 23: há. összefoglalás.

Fárhuzamos müsor:
13.45: angol hírek, 14: francia hírek, 16: modern zene, 16.15: preklaszikusok, 18.30: francia hírek, 19.30: jiddis müsor, 20: román hírek, 20.15: magyar müsor, 22.15: angol hírek.

A hadsereg rádiója:
18.35: zenei mozik, 19: egyveleg, 19.30: néptáncok, 21: tánczene.

Fárhuzamos müsor:
13.45: angol hírek, 14: francia hírek, 16: modern zene, 16.15: preklaszikusok, 18.30: francia hírek, 19.30: jiddis müsor, 20: román hírek, 20.15: magyar müsor, 22.15: angol hírek.

A hadsereg rádiója:
18.35: zenei mozik, 19: egyveleg, 19.30: néptáncok, 21: tánczene.

Fárhuzamos müsor:
13.45: angol hírek, 14: francia hírek, 16: modern zene, 16.15: preklaszikusok, 18.30: francia hírek, 19.30: jiddis müsor, 20: román hírek, 20.15: magyar müsor, 22.15: angol hírek.

A hadsereg rádiója:
18.35: zenei mozik, 19: egyveleg, 19.30: néptáncok, 21: tánczene.

Fárhuzamos müsor:
13.45: angol hírek, 14: francia hírek, 16: modern zene, 16.15: preklaszikusok, 18.30: francia hírek, 19.30: jiddis müsor, 20: román hírek, 20.15: magyar müsor, 22.15: angol hírek.

A hadsereg rádiója:
18.35: zenei mozik, 19: egyveleg, 19.30: néptáncok, 21: tánczene.

Fárhuzamos müsor:
13.45: angol hírek, 14: francia hírek, 16: modern zene, 16.15: preklaszikusok, 18.30: francia hírek, 19.30: jiddis müsor, 20: román hírek, 20.15: magyar müsor, 22.15: angol hírek.

A hadsereg rádiója:
18.35: zenei mozik, 19: egyveleg, 19.30: néptáncok, 21: tánczene.

Fárhuzamos müsor:
13.45: angol hírek, 14: francia hírek, 16: modern zene, 16.15: preklaszikusok, 18.30: francia hírek, 19.30: jiddis müsor, 20: román hírek, 20.15: magyar müsor, 22.15: angol hírek.

A hadsereg rádiója:
18.35: zenei mozik, 19: egyveleg, 19.30: néptáncok, 21: tánczene.

Fárhuzamos müsor:
13.45: angol hírek, 14: francia hírek, 16: modern zene, 16.15: preklaszikusok, 18.30: francia hírek, 19.30: jiddis müsor, 20: román hírek, 20.15: magyar müsor, 22.15: angol hírek.

A hadsereg rádiója:
18.35: zenei mozik, 19: egyveleg, 19.30: néptáncok, 21: tánczene.

Fárhuzamos müsor:
13.45: angol hírek, 14: francia hírek, 16: modern zene, 16.15: preklaszikusok, 18.30: francia hírek, 19.30: jiddis müsor, 20: román hírek, 20.15: magyar müsor, 22.15: angol hírek.

A hadsereg rádiója:
18.35: zenei mozik, 19: egyveleg, 19.30: néptáncok, 21: tánczene.

Fárhuzamos müsor:
13.45: angol hírek, 14: francia hírek, 16: modern zene, 16.15: preklaszikusok, 18.30: francia hírek, 19.30: jiddis müsor, 20: román hírek, 20.15: magyar müsor, 22.15: angol hírek.

A hadsereg rádiója:
18.35: zenei mozik, 19: egyveleg, 19.30: néptáncok, 21: tánczene.

Három hus-adag az ünnepekre

Jeruzsálem (Az Uj Kelet tudóstíjótól). Az ünnepek alkalmával háromszor fog-nak húst osztani — köztük tegnap Bernstein ipar- és kereskedelemügyi miniszter egy interpellációra válaszul. Minden adag 100 gramm lesz és azokat Ros-hásánákor, Jom-Kippurkor, valamint szukot első napjára fogják kiosztani. Erőszítések történnék egy negyedik hússzóság érdekében is, azonban attól függ, hogy idéjében megérkezik-e a Törökországban vásárolt szarvasmarha-szállítmány.

Landszákkal és nyilakkal
London (UP). Az angol hatóságoknak véres ádozalatok árán sikerült megfékezniük Kenyában a Mau-Mau szervezetet, de most Angliának egy másik afrikai gyarmatában lázadotak fel a négerék az európai lakosság ellen. Nyasaland protektorátusban, mely Észak-Rhodézia és Mosambique portugál gyarmat között a Nyasza-tó partján fekszik, komoly lázadásra került sor. Az ország déli részében az európai telepesek megvadták a bennszülötteket, hogy citrusgyümölcsöket loptak. A bennszülött tömezek erre kardokkal, lándzsákkal felszerelve vonultak az európaiak ellen, akik nek egy része feleségeikkel és gyermekeikkel együtt az ország fővárosába, Zombába menekülte. Nyasaland kormányzója Észak-Rhodéziától kért segítséget, ahonnan 100 rendőrt küldtek a nyasalandi katonaság és rendőrség megsegítésére.

— RÁDIO —

PÉNTEK:
6.30: Máj tovu, 6.35: regg

-HIREK- Churchill elég erősnek érzi magát a nagyhatalmi találkozóra

5718 Elul 17, péntek
1953 augusztus 28.
Gyertyagyújtás ideje:
Jeruzsálem 6.32
Tel-Aviv 6.50
Haifa 6.45.

5713 Elul 18, szombat
1953 augusztus 29.
Hetiszakasz: Ki távo.
Szombat kimenetele:
Jeruzsálem 7.48
Tel-Aviv 7.45
Haifa 7.50.

Művelődési díj befizetése,
egy hónapra II. 2.100

Haifa, Shapira 13., telefon 2488.
POB 4004.
Jeruzsálem, Ben Jehuda 2. szám
(napu airt).
Vidaki országos főmegbízott:
Alexander könyvtár- és
lapkiadó-vállalat, Tel Aviv,
Smarjahu Levin-u. 14.
Telefon: 21608.

Ros-Hásáná üdvözlőket
szeptember 4-ig bezárólag
veszünk fel közlésre. A leg-
kisebb üdvözlő megjelenési
díja 3 font 700 mil, (rendes
ár, minden felár nélkül).
Küldje be már most Ros-
Hásáná üdvözlőit.

Izrael követének ünne-
pélyes fogadtatása Kanadá-
ban. Michael Comayt, Izrael
első kanadai követét, aki
augusztus 24-ikén érkezett
meg új állomáshelyére, ün-
nepélyes fogadtatásban ré-
szesítették. A fogadtatáson
megjelent Seaver protokoll-
főnök, a miniszterelnök és
a főkörmányzó képviselő,
a diplomáciai kar doyenje,
a többi ottavai zsidó hit-
község, a zsidó és cionista
intézmények vezetői, vala-
mint Kanada fővárosa.

A Bné Herzl klubestje. A Bné
Herzl folyó hó 31-iki rámat-gáni
garden-partyja miatt a következő
klubest f. hó 20-án, vasárnap lesz
helyiségében Hajarkon 73.

Uj spanyol konkordá-
tum. Franco spanyol kormá-
nya közel két év tárgyalá-
sok után új konkordátumot
kötött a Vatikánnal. Eddig
az a konkordátum volt érvé-
nyben, amelyet 1851-ben
Izabella királynő és XI. Pius
pápa írtak alá. A spanyol
kormány továbbra is „a spa-
nyol nép egyetlen igaz val-
óságát” ismeri el a kato-
likus vallást és kötelezővé
teszi tanítását a spanyol
iskolákban. Azonban érvény-
ben marad az előző konkor-
dátum rendelkezése, amely
vallási szabadságot biztosít
Spanyolország északafrikai
birtokain a zsidóknak és a
mohamedánoknak.

A kefaloniai katasztró-
fa mérlege. A kefaloniai ha-
tóságok megállapították,
hogy a földrengések követ-
keztében a szigeten 369 em-
ber vesztette életét és 759
ember súlyosan megsebe-
sült. Tegnapi ismét megsebe-
sült két olasz munkás, aki
egy bedőlt ház romjainak
eltakarításán dolgozott. Egy
újabb enyhe földrengés
követően bedőlt a ház egyet-
len megmaradt fala és maga-
ra a teteme a két munkást,
akiket súlyos sérülésekkel
szállítottak kórházba. A kor-
mány 1500 faház felépítését
határozta el és utasította a
bankokat, hogy nyújtsanak
hiteleket a sziget kereske-
dőinek. Anglia közelkeleti
hadserője több hídászegye-
séget és nagyszámú gépet
küldött Ciprusból Kefalo-
niába a romok eltakarítá-
sára. Ezenkívül ötezer em-
ber számára sátrakat és 27
ezer takarót küldtek.

Az adóelőleg fizetőinek
figyelmébe
Felhívjuk a közönség fi-
gyelmét, hogy szeptember
elsőjén esedékes az adóelő-
leg (munkanélküliségi köl-
csön) fizetésének második
részlete.

Az adóhivatal

Módosították
a jövedelmiadó törvényt
Jeruzsálem (Az Új Kelet
tudósítójától). — A Kneszet
tegnap véglegesen megsza-
vazta a jövedelmi adó mó-
dosító törvényt, amelynek
értelmében a szabad foglal-
kozásúak adómentes évi be-
vételt 325 fontról 620 fontra
emelik abban az esetben, ha
a jövedelem nem haladja túl
az évi 3360 fontot. Akik en-
nél magasabb jövedelemmel
rendelkeznek, a 620 fontnál
fokozatosan kisebb adómen-
tes alap után fizetnek.

Legújabb divatu női ka-
lapok nagy választékban. —
Brav Joli, T. A., Hajarkon-
utca 82.
Szép virágot frisset, min-
den alkalomra, legolcsóbban
vásárolhat: Román-nál Jeru-
zsálemben, Ben Jehuda 6
szám alatt. (Atid Taxi mel-
lett).

A2116
Uj Kelet 1953 VIII 28

London (UP). — „Chur-
chill miniszterelnök már tel-
jesen felépült betegségből
és folytatni tudja munkáját
a kormányban” jelentették
ki a miniszterelnökhöz kö-
zelálló körökben. Churchill
környezete szerint bámulat-
os, hogy az agg miniszter-
elnök szívós szervezete mi-
lyen gyorsan küzdötte le a
betegséget.

Churchill későbbi terveit
illetően ellentmondó hírek
érkeznek Londonból. Egyes
verziók szerint, felépülése
ellenére is, a lemondás gon-
dolatával foglalkozik és tel-
jesen vissza akar vonulni
minden közéleti tevékeny-
ségtől. A miniszterelnök a-
z azonban még nem döntött
végleg és a parlamentnek
október 20-án megnyitól ülé-
sre előtti nem is fogja kö-
zölni végleges döntését. Más
forrásból származó hírek
szerint Churchill közölte az
amerikai és francia kormá-
nyokkal, hogy felépült és
kész résztvenni a nagyhata-

Közérdekű közlömény

Engedmények rádióengedé-
lyek kibocsátásánál

A postaigazgatóság felhív-
ja a közönség figyelmét,
hogy a már nyilvánosságra
hozott rendelkezések értel-
mében 1953 szeptember 16-ig
engedményeket adnak rádió-
engedélyek kibocsátásánál
olyan készüléktulajdonosok-
számára, akik eddig külön-
böző okoknál fogva nem vál-
tották ki engedélyeiket.

Az engedmények a követ-
kezők:
1. Nem kéri a rádióenge-
dély díjának megfizetését az
elmulasztott évekért, hanem
a díjak fizetését csak a be-
jelentés napjától teszik kö-
telezővé.

2. Nem kéri a külföldi
gyártmányú rádiók tulajdo-
nosaitól a luxusadó megfizé-
sét, hanem lehetővé teszik
számukra, hogy minden
postahivatalban 10 font ösz-
szegű egységes illetéket fi-
zessenek ötlámpásnál nem
nagyobb készülékekért és 15
fontot ötlámpa felüli készü-
lékekért.

1953 szeptember 16. után
nem nyújtják ezeket a ked-
vezményeket és minden en-
gedély nélkül működő ké-
szüléket luxusadóval fognak
sajtani, ezenkívül a tulajdo-
nosnak ki kell fizetnie a
rádiótartási engedély illeté-
két, a rádió megvásárlásá-
nak napjától, vagy 1948 má-
jus 14-től kezdve.

Egyben felhívják a rádió-
engedélyrel rendelkezők fi-
gyelmét, hogy saját érdekük-
ben a rendes időben ujtásuk
meg engedélyüket, mert a
terminus után másfél hónap-
pal már 20 százalék pótille-
tétet fognak fizetni.

Az adóelőleg fizetőinek
figyelmébe
Felhívjuk a közönség fi-
gyelmét, hogy szeptember
elsőjén esedékes az adóelő-
leg (munkanélküliségi köl-
csön) fizetésének második
részlete.

Az adóhivatal

Módosították
a jövedelmiadó törvényt
Jeruzsálem (Az Új Kelet
tudósítójától). — A Kneszet
tegnap véglegesen megsza-
vazta a jövedelmi adó mó-
dosító törvényt, amelynek
értelmében a szabad foglal-
kozásúak adómentes évi be-
vételt 325 fontról 620 fontra
emelik abban az esetben, ha
a jövedelem nem haladja túl
az évi 3360 fontot. Akik en-
nél magasabb jövedelemmel
rendelkeznek, a 620 fontnál
fokozatosan kisebb adómen-
tes alap után fizetnek.

talmi vezetők találkozásán.
Angol politikai körökben
valószínűnek tartják, hogy
Sir Walter Monckton, a je-
lenlegi munkaügyi minisz-
ter lesz Anglia új külügy-
minisztere. Anthony Eden a
lordkancellár és királyi pe-
csétőr tisztségét vállalja és
ebben a minőségben jöfö-

A Nyugat csak Németországról akar tárgyalni

London (UP és AFP).
A három nyugati nagyhata-
lom a jövő héten küldi el
válaszát Oroszországnak a
négy nagyhatalom külügy-
miniszeri konferenciájára ké-
résében. A nyugati hatal-
mak azt javasolják, hogy a
konferencián csakis Német-
ország kérdését tárgyalják.
Ha ebben a kérdésben meg-
egyeztek, akkor hajlandók
az osztrák békeszerződésről
is tárgyalni. A nyugati ha-
talmak azt követelik, hogy
amennyiben később még
más kérdések is a külügy-
miniszeri konferencia napi
rendjére kerülnek, hívják
meg a tárgyalásokra az ér-
dekelte államokat is.

Azt a javaslatot, hogy a
konferenciát szeptember vé-
gén Genfben tartsák meg,
külön levélben közlik a
szovjetkormánnyal, de a
nyugati hatalmak nem ra-
gaszkodnak sem Genfhez,
sem a javasolt időponthoz.

Az Evening News diplomá-
ciai szerkesztője, Cecil Mel-
wille, tegnap azt írta, hogy
Churchill merész és dina-
mikus tervet dolgozott ki a
német kérdés megoldására.
Ezt a tervet belefoglalták
azokba a javaslatokba, a-
melyeket a külügyminiszte-
ri konferenciáján adnak
át a Szovjetunióknak. Chur-
chill azt ajánlja, hogy

Nyugateurópa és Német-
ország kössenek kölcsönös
megmentési és biz-

mán mindenben helyettesi-
teni fogja a miniszterelnö-
köt. Churchill maga még
rövid ideig névlegesen a
kormány elnöke marad. Ez-
zel kapcsolatban valószínű-
leg más ténnyekben is válto-
zásokat eszközölnek és tel-
jesen reorganizálják az an-
gol kormányt.

Aknákkal játszottak

A jeruzsálemi Pagi-város-
részen végzettsé válható
szerecséltenséget akadályo-
zott meg egy 14 éves kisfiú,
aki észrevette, hogy kisgyer-
mekekből álló csoport ak-
nákkal játszik. A fiú, Jákov
Neuhaus, ráparancsolt a
gyermekre, hogy hagyják
abba a játékot és sikerült
fékmentartani őket, amíg te-
lefonhívásra a rendőrség ki-
küldte szakértőjét. A rend-
őrség megállapította, hogy
mind a hat akna robbanó-
képes és azonnal eltávolítot-
ta a lakónegyed területéről.
Kiderült, hogy az aknákat
a lakónegyed közelében levő
semleges zóna mellett talál-
ták és négy gyermek a sík-
on területére gurította azo-
kat és ott játszottak velük.

A politika! bizottság megszavazta India meghívását

Izrael tartózkodott a szavazástól

New-York (UP). — Az UNO
politikai bizottsága 42 sza-
vazattal 7 ellen elfogadta az
amerikai javaslatot, amely
szerint csak a koreai hábo-
ru küzdő államait hívják
meg a távolkeleti konferen-
ciára. A Szovjetunió mellett
Jugoszlávia is a javaslat el-
len szavazott. Az arab álla-
mok tartózkodtak a szava-
zástól, amelyen India sem
vett részt.

A Szovjetunió javaslatát,
hogy 15 államot, köztük
Egyiptomot, Szíriát, Cseh-
szlovákiát, Lengyelországot,
Burmát és Indiót is hívják
meg a konferenciára, 41 sza-
vazattal 5 ellenében elvetet-
ték. Az arab és ázsiai álla-
mok ezúttal is tartózkodtak
a szavazástól.

A legnagyobb érdeklődést
az angol világbirodalom ál-
lamainak javaslatáról való
szavazás váltotta ki, amely-
ben India meghívásáról volt
szó.

Ezt a javaslatot 27 szava-
zattal 21 ellenében elfogad-
ták, az angol birodalom államai
Délafrika kivételével, vala-
min az arab és ázsiai álla-
mok támogatták a javasa-
latot, míg Amerika, Japán és
számos délamerikai állam
ellen szavaztak.

Tizenegy állam, köztük
Izrael és Franciaország,
tartózkodott a szavazás-
tól.

Kétségtelen, hogy a közgyű-
lésen, ahol kétharmad töb-
ségre van szükség, nem fog-
ják megszavazni India meghí-
vását.

A szavazás előtt Cabot
Lodge amerikai és Selwyn
Lloyd angol delegátusok éles
támadást intéztek Visinszkij
ellen, aki beszédében azzal
fenyegetőzött, hogy a kom-
munista államok nem vesz-
nek részt a konferencián, ha
nem fogadják el javaslatu-
kat. Cabot Lodge szerint a
Szovjetunió meg akarja
akadályozni a konferencia
létrehozását.

Ma dönt a közgyűlés

A politikai bizottság végül
határozatot fogadott el,
amely szerint az UNO célki-
tűzése, hogy egységes, füg-
getlen és demokratikus Kö-
reát létesítsen. A távolkeleti
konferencia résztvevő álla-
moknak joguk van, hogy
teljesen saját belátásuk szer-
int határozzanak. Az UNO
megbízta az amerikai kor-
mányt, hogy lépjen össze-
kötésbe az „ellenféllel” és
vele egyetértésben állapítsa
meg a konferencia helyét és
idejét.

Az UNO közgyűlése ma új
össze, hogy jóváhagyja a po-
litikai bizottság határozatait
Valószínűnek tartják, hogy
— India meghívásán kívül,
a bizottság valamennyi ha-
tározata megkapja a köz-
gyűlés szükséges kétharmad
többségét.

A sztrájk véget ért — a válság folytatódik Franciaországban

Párizs (UP és AFP). —
A nagy francia sztrájkhu-
lám végetért. Jöformán az
egész munkásság visszatért
munkahelyeire. Csupán a
textil- és fémiparban sztrájk
koltak még tegnap is kisebb
munkáscsoportok. A kom-
munista szakszervezetek is
utasítást adtak tagjaiknak
a sztrájk abbahagyására. A
munkásság körében a han-
gulat változatlanul feszült.
Megfigyelők egységes véle-
ménye szerint a kormány-
nak szeptember hó végéig
olyan gazdasági és szociális
intézkedéseket kell tennie,
amelyek megnyugtadják a
szakszervezeteket, mert kü-
lönben újabb válságtól kell
tartani.

A kormány mindenekelőtt
az árak stabilizálására ké-
szül. Ugyanekkor megkezd-
ték a hadügyi költségvetés
átdolgozását, amelyből jelen-
tős összegeket akarnak lefa-
ragni. A kormány szakértői
most állítják össze a sztrájk
által okozott hatalmas ösz-
szegű károkat melegeg — és
figyelmeztetést tartal-
mazó, hogy közeleg a vál-
ság órája.

A New-York Times nem hi-
szeli, hogy Laniel kormánya
keresztül tudja vinni az al-
kormány szükséges megval-
toztatását. „A francia tár-
sadműködés reformok: az
infláció megfékezésé-
t, a termelés fokozásá-
t és a drasztikus tak-
arékosságot. A francia
parlament rendszer a-
zokban kizárja erős kor-
mány lehetőségét.

A New-York Times nem hi-
szeli, hogy Laniel kormánya
keresztül tudja vinni az al-
kormány szükséges megval-
toztatását. „A francia tár-
sadműködés reformok: az
infláció megfékezésé-
t, a termelés fokozásá-
t és a drasztikus tak-
arékosságot. A francia
parlament rendszer a-
zokban kizárja erős kor-
mány lehetőségét.

A New-York Times nem hi-
szeli, hogy Laniel kormánya
keresztül tudja vinni az al-
kormány szükséges megval-
toztatását. „A francia tár-
sadműködés reformok: az
infláció megfékezésé-
t, a termelés fokozásá-
t és a drasztikus tak-
arékosságot. A francia
parlament rendszer a-
zokban kizárja erős kor-
mány lehetőségét.

A New-York Times nem hi-
szeli, hogy Laniel kormánya
keresztül tudja vinni az al-
kormány szükséges megval-
toztatását. „A francia tár-
sadműködés reformok: az
infláció megfékezésé-
t, a termelés fokozásá-
t és a drasztikus tak-
arékosságot. A francia
parlament rendszer a-
zokban kizárja erős kor-
mány lehetőségét.

A New-York Times nem hi-
szeli, hogy Laniel kormánya
keresztül tudja vinni az al-
kormány szükséges megval-
toztatását. „A francia tár-
sadműködés reformok: az
infláció megfékezésé-
t, a termelés fokozásá-
t és a drasztikus tak-
arékosságot. A francia
parlament rendszer a-
zokban kizárja erős kor-
mány lehetőségét.

A New-York Times nem hi-
szeli, hogy Laniel kormánya
keresztül tudja vinni az al-
kormány szükséges megval-
toztatását. „A francia tár-
sadműködés reformok: az
infláció megfékezésé-
t, a termelés fokozásá-
t és a drasztikus tak-
arékosságot. A francia
parlament rendszer a-
zokban kizárja erős kor-
mány lehetőségét.

„Háolám Háze”
szerkesztősége igazgatósága

**együttműködése alapján megrendezendő
óriásverseny vezetősége**

ezúton közli a verseny sokszázezer résztvevőjével
a következőket:
A pálcikák szétosztása: A verseny részvételre fel-
jogosító pálcikák benne vannak az Artic mindenfajta
széletfagyaltjában, úgymint a vaniliában, csokoládé-
ban, makkban és gyümölcsfagyaltban. Kivételt csak
azok a széletfagyaltok képeznek, amelyeknek 50
pruta az ára.
A pálcikákat automatagép készíti, amely úgy van
beállítva, hogy végeredményben minden második sze-
let fagyaltban egy megjelölt pálcikát helyez el.
Kérdőívek: Az a résztvevő, aki összegyűjtötte mind
az öt pálcikát, amelyet az „ק, מ, ד, נ” betűkkel je-
leltek meg, köteles kérdőívet kitölteni. A kérdőív
minden héten megjelenik a „Háolám Háze” c. képes
hetilapban. Ugyancsak közzéteszik azt időről-időre a
napilapokban is.
Elmosódott szövegű pálcikák: A vezetőség sajnálja,
hogy piacra került bizonyos mennyiségű pálcika,
amelynek szövege elmosódott. Mindezekben a pálcika-
kon „(jud) betű van.
Hamisítások: A vezetőség rendkívüli titkos óvinté-
zkedéseket tett, hogy előre is meggátolja a hamisítás
bármilyen lehetőségét.
A díjak szétosztása: A vezetőség ismételten kihang-
súlyozza, hogy mindenki, aki összegyűjti az öt pálcika-
t, díjat nyer, anélkül, hogy az sorsolástól függne.
A pálcikákat személyesen kell átadni — nyomta-
tot nyugta ellenében — az alábbi gyűjtőhelyeken:
Tel-Aviv: Háolám Háze szerkesztősége, Glückson-
utca 8; Atara kávéház, Allenby u. 54; Jeruzsálem:
Allenby kávéház, King George utca; Haifa: „Tempo”
Herzl utca 59; Artic-iroda, Hápoel utca 12; „Láro”,
Nordau utca 1; Tibériás: Koritz büffé, az „Egged”
autóbuszállomás mellett; Natanja: Hámméiri és Tsa,
az Artic-gyár képviselői; Chedera: az „Egged” büffé.
A verseny vezetősége azt tanácsolja az összes részt-
vevőknek, hogy gondosan őrizzék meg a megjelölt
pálcikákat, akkor is, ha nincs meg a teljes öt darab-
ból álló sorozat, tekintve, hogy a vezetőség egy későbbi
időpontban külön díjakat fog kifizetni azoknak a
résztvevőknek, akik bizonyos mennyiségű szöveggel
megjelölt pálcikát gyűjtöttek össze, de nem sikerült
komplett ötös sorozatot összegyűjteniük.
Őrizze meg az Artic-féle pálcikákat,
hogy beutazhassa a világot